

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

NAGYRÁBÉ NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

2018-2023.

2020. évi felülvizsgálattal egységes szerkezet

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
1. A program háttere.....	3
2. A program céljai.....	3
3. Küldetésnyilatkozat	5
4. A település bemutatása.....	6
Helyzetelemzés	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége, lakhatási szegregáció.....	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	43
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	62
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	69
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	75
8. Helyi partnerség.....	78
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	79
Intézkedési terv	80
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	80
2. Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	83
3. Összegző táblázat - Intézkedési Terv	114
4. Megvalósítás	128
5. A program nyilvánossága	129
6. Kötelezettségek és felelősségi körök.....	129
7. Érvényesülés, módosítás.....	126
8. Elfogadás módja és dátuma.....	126

Bevezetés

1. A program háttere

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelettel **Nagyrábé Nagyközség Önkormányzata** Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Jelen program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.

A program felépítése

Az esélyegyenlőségi program **helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll.**

A **helyzetelemzés célja** annak megállapítása, hogy a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján település milyen esélyegyenlőtlenségi problémákkal küzd.

A helyzetelemzés alapján **intézkedési tervet** kell készíteni. A helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében a településeknek beavatkozásokat kell tervezniük.

Az esélyegyenlőségi program felülvizsgálata

A helyi esélyegyenlőségi programot öt évre kell tervezni. Időarányos megvalósulását, illetve a helyzetelemzésben feltártak esetleges megváltozását két évente át kell tekinteni, és a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

A **Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság** esélyegyenlőségi munkatársai segítették a program elkészülését, valamint részt vesznek az esedékes felülvizsgálatában is.

2. A program céljai

A program prioritásai (szinergiában a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia felzárkózás-politikai céljaival):

- csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kizáródásban élők aránya,
- csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átörökítésének tendenciái,
- csökkenjenek a hátrányos helyzetű és nem hátrányos helyzetű csoportok közötti társadalmi különbségek.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagyrábé település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk:

- a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

-meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A program kiterjed:

- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A megvalósítás során érvényesítendő körülmények a településen:

- a szegregációmentesség;
- a diszkriminációmentesség;
- a társadalmi integráció;
- a minőségi oktatáshoz való hozzáférés biztosítása;
- a megkülönböztetés tilalma;
- az egyenlő bánásmód betartása;
- az emberi méltóság tiszteletben tartása,
- a társadalmi szolidaritás.

3. Küldetésnyilatkozat

Nagyrabé Nagyközség Önkormányzata:

- az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során, intézményfenntartói szerepkörében, pályázóként és a közpolitikák alakítójaként érvényesíti;
- az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet kapjanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is;
- elkötelezett az egyenlő esélyek biztosítása iránt: minden lakos számára lehetővé kívánja tenni, hogy megkülönböztetés nélkül dolgozhasson, tanulhasson és élhessen a településen;

- a képviselő-testület és szervei döntésein keresztül is kifejezi elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén;
- a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a társszervekkel, civil szerveződésekkel, egyházzal, önszerveződésekkel, társulásaival, egyesületeivel és alapítványaival együttműködve közösen törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén;
- ösztönözi a hátrányos helyzetű csoportokat és egyéneket, hogy vegyenek részt a helyi közösség életében;
- esélyegyenlőségi politikáját minél szélesebb körben megismerteti a helyi munkáltatókkal, munkavállalókkal, a helyi polgárokkal és a partner szervezetekkel.

4. A település bemutatása

Nagyrábé Nagyközség a püspökladányi kistérséghez, 2013. január 1. napjától a **Püspökladányi Járáshoz** tartozó település. A kistérség 12 településből áll, mely az Alföld tiszántúli területén, annak földrajzi közepén helyezkedik el. A terület közigazgatásilag Hajdú-Bihar megyéhez tartozik, annak DNY-i részét foglalja el. A püspökladányi kistérségben körzetközpontként funkcionáló Püspökladány **mikroregionális szerepköre** révén meghatározó tényező a térség településeinek ellátásában.

Természeti adottságok

A terület mérsékelt kontinentális síkság. Domborzat típus szerint a tökéletes síkságok közé tartozik. Tengerszint feletti magasság 84-89 m. A relatív magasságkülönbség 0-1 és 1-3 m/km².

Éghajlata mérsékelt meleg és száraz. Közel 2000 az évi napsütéses órák száma, ebből 800 óránál több a nyári félévben. Az évi középhőmérséklet 10,2°C, a csapadék évi összege 540 mm körüli. Legnagyobb valószínűséggel az északkeleti, északi és déli szelek fújnak.

A Dél-Hajdúság tájegység vízfolyásai: Keleti-főcsatorna, Kösely, Hamvas főcsatorna és a Sárréti-főcsatorna. A folyóvizeken árhullámok csak tavasszal és ritka nagy csapadékok idején szoktak jelentkezni, míg az év többi részében alig van víz a medrekben.

A talajvíz 2-4 m mélységben található. Mennyisége nem számottevő, kémiai jellege szerint kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Jóval jelentősebb a rétegvíz-készlet. Az átlagosan 700 m mélységű artézi kutak nátrium-hidrogénkarbonátos és kloridos gyógyvize fontos természeti adottság. Nagyrábénak 46°C –os melegvízű kútja van. Valamennyi településnek van közüzemi vízellátása, de csatornázás még több településen nincs.

Növényzetében szintén nagy változatosság figyelhető meg a lösz- és hajdani mocsártársulások mellett sziki növénytársulások is gazdagítják a táj képét. A Sárréti kistérség Magyarország egyik leggyengébben beerdősült területe.

A nagyközség elhelyezkedése

Nagyrábé Nagyközség közigazgatási területe 8541 hektár. Belterület: 213 hektár. Zártkert: 73 hektár.

A nagyközség felúton Berettyóújfalu és Püspökladány között található. Földrajzi környezetét a Nagysárrétnek nevezett táj alkotja, amely a 19. század közepéig - amíg a vízszabályozások a mocsarakat nem szárították ki és vizét a Berettyó ázott medrébe nem vezették el - mocsár, ingovány és nádtenger volt.

Történelem

A község nevének első említése a Várad Regestrumban 1215-ben történik. Mai földrajzi helyét valószínűleg 400 évvel ezelőtt, 1495-ben foglalta el. Hosszan elnyúló település. A község központjában álló 1809-ben épült zsindegyháza református templom védett, műemlék jellegű épület. A régi piactérből kialakított parkban látható Györfi Sándor szobrászművész második világháborús emlékműve, a Sárrét egykor jellegzetes madaraival, a daruval, mely a település címerében is szerepel. Az átutazó figyelmét nem kerülheti el az Echerolles család hajdani kastélya. A helyenként középkori hangulatú, néhol neobarokk díszítésű, kecses saroktoronyokkal tagolt, összességében kissé franciás, romantikus kastély igen érdekes látványosság. Füstpusztán a múlt tanúfája, a 250-300 éves kocsányos tölgy védett természeti érték, mely az ott lévő kastéllyal harmonikusan illeszkedve, emlékeztetnek az egykori angol tájképi stílusban kialakított parkra. A Művelődési Ház parkjában található Tájház az itt élő emberek életébe nyújt betekintést. Címerében követ tartó daru, a többiekre örökdő, vigyázó madarat jelképezi, átvitt értelemben az óvatosság, a vigyázás szimbólum. A címerpajzsban a három búzalkalász a falu egykori jobbágy mivoltjára, földműves jellegére utal.

Épített és szellemi örökség

A **Kossuth Lajos Művelődési Ház** parkjában álló tájház az itt élő emberek egykori életvitelébe nyújt betekintést. Az Önkormányzat szépen felújított épületének 1996-ban készült székely kapuja Sófalvi Árpád korondi fafaragó munkája.

A település mind természeti, építészeti, mind néprajzi oldalról **vonzó idegenforgalmi lehetőségekkel** rendelkezik. Területére kiterjed a Bihari Tájvédelmi körzet. Bihardancsháza felé eső határrészén előfordul hazánk legnagyobb testű madara, a túzok.

2015. nyarán nyílt meg magángyűjteményként a Mezőgazdasági Hagyományok Gyűjteménye, mely a települése büszkesége. Tulajdonosa szerint kiállításának emberi mondanivalója a mezőgazdasági munka értékteremtő folyamata, mely emberi furmánnal és leleménnyel párosul.

Folyamatosan épül és szépül település központi részén elhelyezkedő egykori Escherolles kastély és annak környéke, melyet szintén magánszemély vásárolt meg és újít fel korhűen.

2017-ben került átadásra a Kormányzati támogatásból megépített tornacsarnok, mely a gyermekek részére minden igényt kielégítően biztosítja a testmozgáshoz, a mindennapi testnevelés céljának eléréséhez szükséges modern, korszerű és kényelmes körülményeket.

A településnek számos, már hagyományosnak mondható kulturális rendezvénye van. Ilyen a Szent György nap, a Sárrét Íze Fesztivállal, a Nagyrábéről elszármazottak találkozója, az időszaki kiállítások, az Ifi partik. A köznevelési intézményekben folyó igényes munka, gazdag az értékteremtő és hagyományörző tevékenység. Az idősek is tevékenyen részt vesznek a település kulturális életében énekes-táncos és színi előadásaikkal, más településen történő fellépéseik során öregbitik Nagyrábé hírnevét. A felmerülő igényekhez igazodva az intézmények, civil szervezetek a saját területükön biztosítják a kulturális tevékenységüket.

A művelődési ház egyrészt közösségi formában ismeretterjesztő előadásokat, egészséges életmódot segítő közösségi programokat, érdeklődési körök szerinti kiscsoportos foglalkozásokat szervez. Másrészt nagyközönségnek koncerteket, színházi előadásokat, hagyományörző napot, családi programokat szervez.

Jelentős színfoltja a településnek a Mezőgazdasági Hagyományok Gyűjteménye, néven ismeret magángyűjtemény, mely több ezer tárgy bemutatásával nyújt lehetőséget a mezőgazdaság múltjának megismerésében. Hagyományápoló rendezvényei az ország minden részéről csábítanak látogatókat.

Közlekedés

A kistérség települései **közúton megközelíthetők**, bármely településről bármelyikre el lehet jutni. A **mellékútvonalak** a Biharnagybajom-Nagyrábé közötti szakasz 2018-2019 évben felújításra kerül. 2018-ban a Nagyrábén átmenő főút teljes felújítása is megvalósul, az elsősorban mezőgazdasági útként ismert Füstí úttal karöltve.

A Sárréti Kistérség minden települése megközelíthető közúton, ennek következtében a Hajdú-Volán járatai minden településen biztosítják a tömegközlekedést. A körzetközpont Püspökladány, minden településről elérhető. 8 településről közvetlenül átszállás nélkül el lehet jutni a körzetközpontban, viszont 4 település lakosai csak átszállással tudják megtenni ezt az utat.

Demográfia

Év	Fő	Változás
2007	2102	100%
2008	2102	100%
2009	2045	97,3%
2010	2013	98,4%
2011	1974	98,1%
2012	2116	107,2%
2013	2124	100,4 %
2014	2096	98,7%
2015	2096	100%
2016	2111	100,7%
2017	2118	100,3%
2018	1989	93,9%

2019	2098	105,4%
------	------	--------

1. számú táblázat - Lakónépesség

Az országos demográfiai viszonyok sajátosságai tükröződnek Nagyrábén is. A **több évtizede tartó elvándorlás**, a **csökkenő természetes szaporodás** eredményeként a településen is előregedési tendencia figyelhető meg.

Gyorsan csökken a gyermekkorúak aránya az össznépességből. Egy egész fölötti az öregedési index, azaz több a 60 év feletti idős ember, mint a 15 év alatti gyermekkorú népesség. Összességében, az **időskorúak arányának gyors növekedése**, valamint a **szociálisan rá-szorult rétegek nagy aránya** kiemelt fontossággal követeli meg a kistérségben a **szociális gondoskodás** színvonalának emelését.

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2008	330	357	92,4%
2009	344	340	101,2%
2010	342	326	104,9%
2011	343	299	114,7%
2012	358	313	114,4%
2013	373	318	117,29 %
2014	380	306	124,18%
2015	402	306	131,37%
2016	407	298	136,58%
2017	411	287	143,2%

3.számú táblázat - Öregedési index

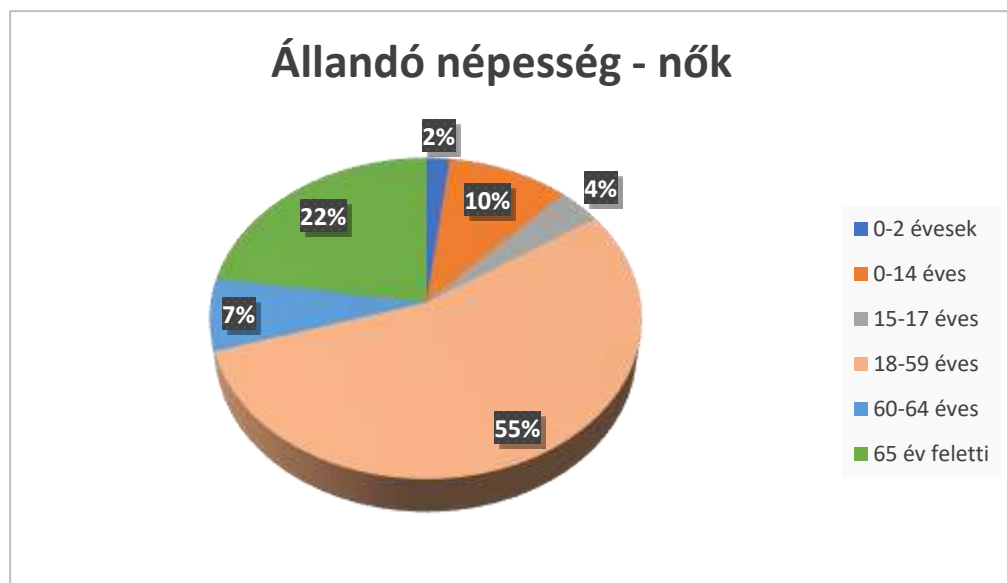
Az állandó népesség férfi-női megoszlását tekintve megállapítható, hogy annak ellenére, hogy míg a 60 évnél fiatalabb korosztályon belül többségben vannak a férfiak, addig a **65 év felettiak között többségben vannak a nők (2017)**.

2017-ben Magyarország népességéből a 65 éves korosztályban a férfiak száma 55 140, a nőké 72 063 fő volt. A népességen belül, amely 9.797.561 fő volt, 5,1 millió volt a nők száma, vagyis országosan is több, mint 52 %-a a népességnek nő.

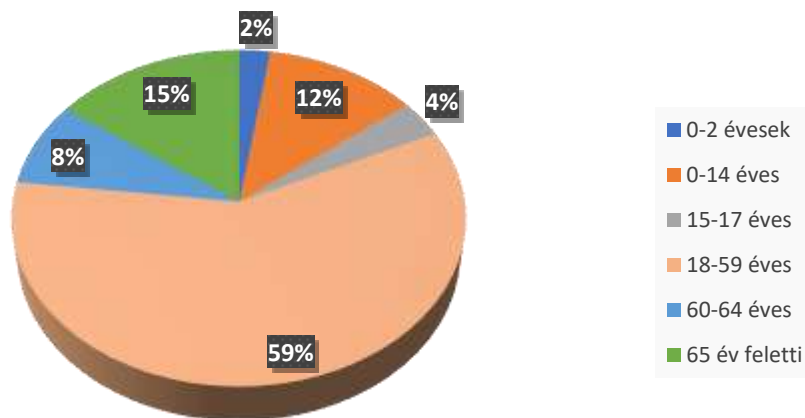
	Fő			%	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak

Népesség	1020	1051	2180	47%	53%
0-2 évesek	21	26	47	45%	55%
0-14 éves	111	129	240	46%	54%
15-17 éves	40	39	79	51%	49%
18-59 éves	602	634	1236	49%	51%
60-64 éves	80	87	167	48%	52%
65 év feletti	249	162	411	61%	39%

2. számú táblázat - Állandó népesség

Állandó népesség - férfiak

Ez az arány
feletti arány

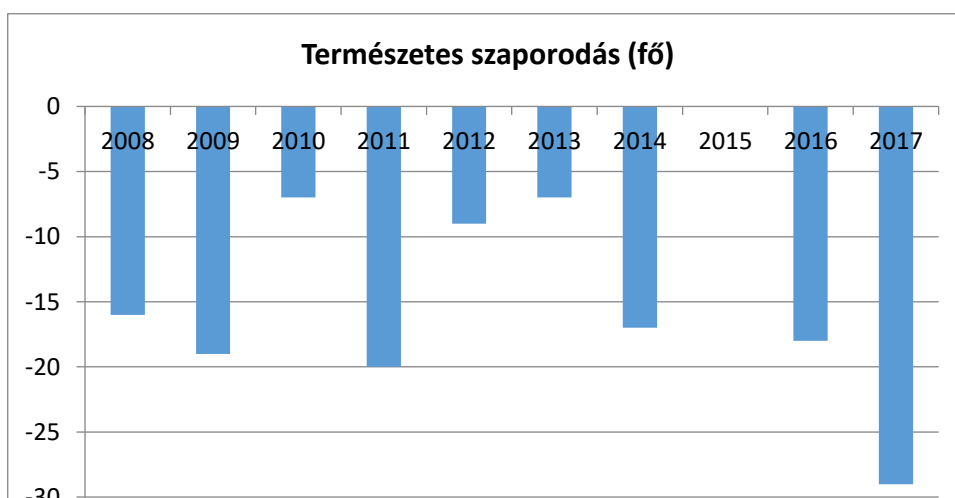
a 65 év

Sajnos az országos tendencia **természetes szaporodásra** vonatkozóan is megjelenik Nagyrábén.

A 2017-es év kiugróan magas halálozási számával és kiugróan alacsony születésszámmal ért véget.

Év	Élve születések száma	Halálozások száma
2008	12	28
2009	15	34
2010	18	25
2011	11	31
2012	25	34
2013	20	27
2014	10	27
2015	21	21
2016	16	34
2017	9	38

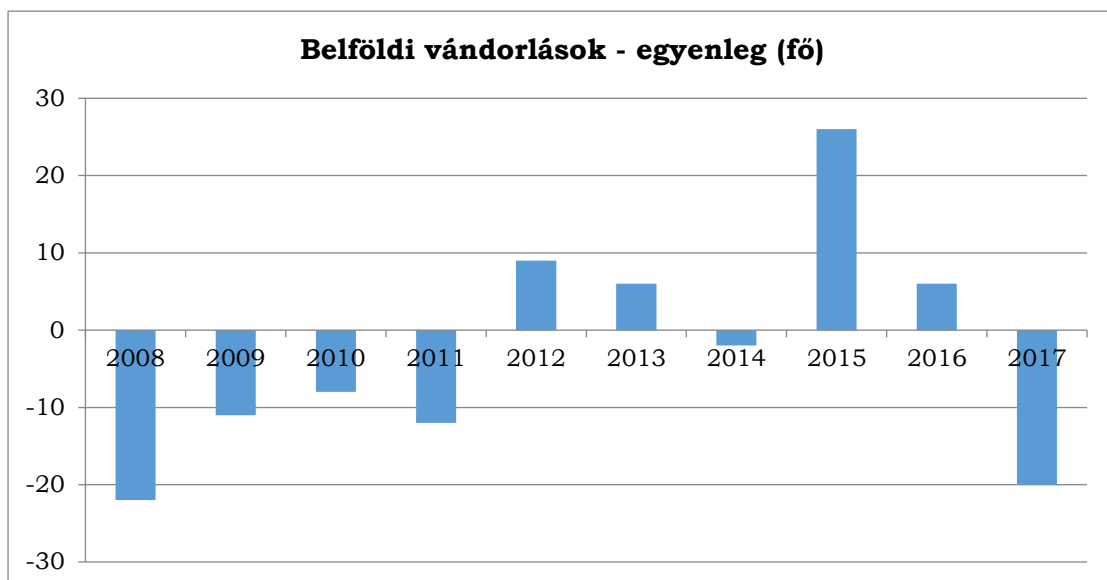
5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Állandó jellegű oda-vándorlás	Elvándorlás	Egyenleg
2008	49	71	-22
2009	49	60	-11
2010	36	44	-8
2011	33	45	-12
2012	49	40	9
2013	61	55	6
2014	53	55	-2
2015	66	40	26
2016	53	47	6
2017	33	53	-20

4. számú táblázat – Belföldi vándorlások

A természetes szaporodás negatív irányát erősíti az elvándorlás növekedése. E két hatás együtt járul hozzá a település népességének folyamatos csökkenéséhez.

Helyzetelemzés

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

- Magyarország Alaptörvénye XV. cikk
- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
- 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról
- Az emberi erőforrások minisztere 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelete a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól
- 31/2007. (II. 28.) Korm. rendelet a területfejlesztéssel és a területrendezéssel kapcsolatos információs rendszerről és a kötelező adatközlés szabályairól

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötvt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Vonatkozó, helyi rendeletek

- A szociális ellátások helyi szabályairól szóló 5/2017 (II.27.) önkormányzati rendelet
- A gyermekek érdekében biztosított támogatásokról szóló 9/2016. (IV.26.) önkormányzati rendelet
- Az önkormányzat költségvetéséről szóló önkormányzati rendelet
- A települési hulladékkal kapcsolatos önkormányzati hulladékgazdálkodási közfeladat és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásáról szóló 13/2016 (VI.28.) önkormányzati rendelet
- A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvízzel kapcsolatos kötelező helyi közszolgáltatásról szóló 24/2014. (XII. 23.) önkormányzati rendelet
- *A háziorvosi, fogorvosi, védőnői, iskola-egészségügyi és ügyeleti ellátási körzetekről szóló 10/2016. (IV.26.) önkormányzati rendelet
- A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj pályázat elbírálásának rendjéről szóló 26/2008 (XII. 29.) önkormányzati rendelet
- A magánszemélyek kommunális adójáról szóló 27/2012. (XII. 20.) önkormányzati rendelet
- A szociális tüzelőtámogatás helyi szabályairól szóló 24/2017. (IX.25.) önkormányzati rendelet

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Nagyrábé Nagyközség **Helyi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének** megállapításáról 2005-ben megalkotott és 2014-ben módosított rendelete számos változást tartalmaz. A szabályozás jelentős része a településkép védelméről szóló 32/2017. (XII.29.) önkormányzati rendelet hatálya alá került. Az előírások területi hatálya kiterjed Nagyrábé Nagyközség egész közigazgatási területére. A település közigazgatási területén területet felhasználni, továbbá telket alakítani, építményt, építményrészt, épületegyüttest építeni, átalakítani, bővíteni, felújítani, helyreállítani, korszerűsíteni és lebontani, rendeltetését megváltoztatni és ezekre hatósági engedélyt adni fenti jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően lehet. A település településszerkezeti terve a településfejlesztési koncepción alapul. Az önkormányzat feladatellátása, ezzel együtt a finanszírozási rendszere is jelentősen átalakult 2013. évtől. A korábban az önkormányzat által ellátott feladatok egy része az államhoz került. Ezzel együtt a feladatellátást szolgáló, eddig az önkormányzatoknak átten-

gedett források nagyobb része, illetve egyéb, feladatokhoz szorosan nem kötődő támogatások egy része is átirányításra került a központi költségvetésbe. Az önkormányzatoknál maradó feladatok nagyobb részét a klasszikus értelemben vett önkormányzati feladatok (igazgatás, településüzemeltetés) teszik ki. E helyi közügyek ellátását 2013-tól egy általános jellegű támogatás biztosítja. Ezek figyelembevételével készül el évről évre az önkormányzat költségvetési koncepciója és költségvetési rendelete.

Az Önkormányzat szabályozó eszközeinek készítésekor és elfogadásakor figyelemmel lesz az esélyegyenlőségi programban megfogalmazásra kerülő intézkedések végrehajtásához szükséges gazdasági környezet kialakítására.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Nagyrábé Nagyközség az alábbi társulások tagja:

2013. január 1. napjával létrejöttek a járások. Nagyrábé település az újonnan létrejövő **Püspökladányi Járáshoz** tartozik. Számos államigazgatási feladat került jegyzői hatáskörből a járási hivatalok hatáskörébe. többek között a szociális ellátások egy része is.

Érdekesség, hogy településünk választókerületileg nem a hajdúszoboszlói választókerülethez került, hanem három szomszédos településsel együtt átcsatolták a berettyóújfalui választókerülethez. Tehát a települést a mindennapi ügyintézés a Püspökladányi Járáshoz, a választási eljárással kapcsolatos teendők, illetve az országgyűlési képviselőnkkel való kapcsolattartás Berettyóújfaluhoz köti.

A **Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ**hoz 2011-ben csatlakozott az önkormányzat azzal a céllal, hogy ezzel az együttműködéssel minél hatékonyabb, célszerűbb szociális és gyermekjóléti ellátást biztosítson a településen élő lakosság számára. Az önkormányzatnak kötelező feladata a szociális alapszolgáltatások, a gyermekjóléti alapellátás biztosítása. 2017. január 1. napjától a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat kiszervezésre került a szolgáltató központtól és a Nagyrábéi Óvoda-Bölcsőde, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat létrejöttével beintegrálódott a helyi óvoda intézményébe. Feladatait ellátja Nagyrábé és Bihar-dancsháza tekintetében is. Nagyrábé-Bihardancsháza Önkormányzati Társulás, mint intézményfenntartó, 2017-2018. nevelési évben elindította első önálló bölcsődei csoportját. Az intézmény mindkét település gyermekeinek szakszerű és gyermekcentrikus gondozási-nevelési feladatait ellátja.

2016. január 1-jétől kellett kialakítani a járásszékhelyen a Család- és Gyermekjóléti Központot. Nagyrábé település, mint járásszékhely, Püspökladányhoz tartozik. A központ célja a gyermekek érdekeit védő speciális, személyes szociális szolgáltatás, a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, megszüntetését, illetve a családjából kikerült gyermek visszahelyezését.

A központ a járás területén működő Család- és gyermekjóléti szolgálatokkal szorosan együttműködik.

2018. 09. 01-től a Család- és gyermekjóléti központ járási szinten az általános szolgáltatásain túl a gyermekek családban nevelkedése, valamint a veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, a szükségleteknek és igényeknek megfelelően, önálló egyéni és csoportos

szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében az óvodai és iskolai segítő tevékenységet biztosítja.

2013. március 1. napjától a Nagyrábé és Bihardancsháza települések által fenntartott körjegyzőség átalakult a közösen fenntartott Nagyrábéi Közös Önkormányzati Hivatallá.

A közös önkormányzati hivatal jelenleg 7 kinevezett dolgozóval látja el a két településsel kapcsolatos feladatokat. Ennek következtében valamennyi munkavállaló számos feladatkört lát el. Emellett más foglalkoztatási jogviszony keretében több dolgozó segíti a hivatal munkáját.

2013. január 1. napjától az óvodai nevelés kivételével az állam gondoskodik a köznevelési alapfeladatok ellátásáról. Az állami fenntartásba kerülő iskolák fenntartói feladatait a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ látja el, amelynek területi szerveként működik a Berettyóújfalui Tankerület. Az önkormányzat eltökélt szándéka, hogy az alapfokú oktatást a szervezet helyben biztosítsa. Sajnos a közoktatás központosításával az önkormányzatok és az iskolák közötti kapcsolat, együttműködés jelentősen gyengült, valójában szinte semmit nem tudunk a település iskolájának működéséről, életéről, holott ugyanúgy Nagyrábé gyermekei járnak oda. Az önkormányzat és az intézmény közötti kommunikáció szinte teljesen megszakadt.

Önkormányzatunk tagja a **Bihari Szilárd Hulladéklerakó és Hasznosító Társulásnak** is, mely társulás már csak a korábban felvett EU támogatással finanszírozott projektből származó kötelezettségek teljesítése céljából működik, és belépett a Debreceni Agglomeráció Hulladékgazdálkodási Társulás-ba. A hulladékszállításához kapcsolódó közszolgáltatást a Debreceni Hulladék Közszolgáltató Kft. végzi 2018. január 1. napjától, mint Hajdú-Bihar Megyében egyedüli megfelelőségi véleménnyel rendelkező közszolgáltató.

Az önkormányzatnak kötelező feladata az egészséges ivóvíz biztosítása is. E kötelezettségének Nagyrábé Önkormányzata a **Hajdú-Bihari Önkormányzatok Vízmű Zrt.** útján tett eleget, amely cég már végelszámolás alatt áll.

Az önkormányzat, mint kötelező feladatot az egészséges ivóvíz biztosítását 2015. január 1. napjától a **Tiszamenti Regionális Vízmű Zrt.**, mint közszolgáltató útján látja el.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését a Központi Statisztikai Hivatal, a VÁTI Non-profit Kft., a TEIR –Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer, a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, TÁKISZ, a helyi önkormányzat adatbázisa, valamint helyi adatgyűjtés szolgálta. Az esélyegyenlőségi program készítésekor az országos adatbázisokban a 2017. évi adatok még nem elérhetőek. Ezeket a két év múlva esedékes felülvizsgálat során pótolni kell.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége, lakhatási szegregáció

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység viszonylag új, de napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom. Ezen elsősorban azt a jelentéget értjük, amikor valaki, vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek, és szinte esélyük sincs arra, hogy abból a helyzetből önerőből kitörjenek. A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011.) megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket.

2016. júniusában jelent meg a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. (Nyomkövetési jelentés), mely „összesen 142 összehangolt intézkedési programelemet tartalmaz, melyek mindegyike komplex és koordinált munkával valósul meg.”

Ezen „szemléletváltó felzárkózást segítő közpolitikai beavatkozás talán legtöbbet ígérő eredménye, hogy a mélyszegénységben élők jelentős részét sikerült kimozdítani a segélyezési rendszer passzivitásra készítő viszonyaiból, és a közfoglalkoztatásba, illetve a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési programokba való bevonással oly módon aktivizálni, hogy megkezdődhessen az önálló életvezetési és jövedelemszerzési képesség kialakítása, illetve helyreállítása.”

„Magyarország az Európa 2020 Stratégiának a szegénység csökkentését szolgáló céljához kapcsolódva a gyermekes családok szegénységi rátájának, a súlyos anyagi nélkülözésben élők számának, valamint a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők számának 20-20%-os csökkentését vállalta 2020-ig; ez – a három indikátor által lefedett népesség közötti átfedések kiszűrésével – 450 ezer fő szegénységből való kiemelésével egyenértékű. A jelenlegi tendenciák folytatódása esetén Magyarország – kevés uniós állam egyikeként – jó eséllyel eléri, illetve túl is teljesíti a kitűzött célt. Miközben az EU egészében még most is a 2008-as szint feletti a mutató értéke, addig Magyarország határozott és kézzelfogható eredményekkel bíró lépéseket tett a helyzet javítása irányában.

Az MNTFS. átfogó céljai – szinkronban az Európa 2020 stratégia hazai szegénység csökkentési céljaival – a következők:

1. A szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők arányának csökkentése, különös tekintettel a roma népességre.
2. A szegénység, szociális kizáródás újra termelődésének megakadályozása.
3. A társadalmi gazdasági javakhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés javítása, a társadalmi összetartozás erősítése.”

A stratégia leírja, hogy folyamatban van Magyarország szegénységtérképének és szegregátum térképének a létrehozása.

A Stratégia céljainak és eredményeinek megvalósulása településünk vonatkozásában is megfigyelhető.

Nagyrábé lakosságának vagyoni helyzete a munkanélküliség megszüntetése – a folyamatos közfoglalkoztatás- eredményeként - stagnál. A 2008-as gazdasági válság nyomai halványodni látszanak. Ez leginkább a folyamatos közfoglalkoztatásnak köszönhető. E nélkül folyamatos lenne az egyre nagyobb mértékű elszegényedés. Bár a közfoglalkoztatotti bér

nem nagy, de a mindennapok legminimálisabb igényeinek kielégítéséhez elegendő. Itt elsősorban akkor van szükség külön önkormányzati segítségre, ha nagyobb váratlan kiadás jelentkezik az érintett családoknál. Ebben a helyzetben több esetben az önkormányzathoz fordulnak szociális ellátásért.

Sajnos többen -még ha lehetőségük lenne rá – nem vállalják az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedést, megelégszenek a közfoglalkoztatási jogviszonyukkal.

Több családra jellemző a szükségletek nem megfelelő rangsorolása, és az ebből adódó megélhetési problémák kialakulása, itt csak a szemléletformálás jelentene megoldást, amely azonban az érintett korosztálynál és társadalmi csoportnál szakemberek folyamatos, tartós segítsége nélkül már nem megoldható.

Egyre több a településen a romló állagú, elhanyagolt lakóépület. **Sok az üresen álló ház.** Egyre kevesebb ház épül. Ennek nem kizárólag az általános rossz anyagi helyzet az oka, hanem az elvándorlás, elöregedés is. Sok ház tulajdonosa elhalt, és a messze élő örökösök nem gondoskodnak az épületek állagának megóvásáról. Ide sorolhatók azon házak, melyek még a korábbi szociálpolitikai kedvezmény igénybevételével épültek, összekapcsolva a jelzáloghitel felvételével. Ezek a házak sosem voltak jó minőségűek, a hitelek miatt „eltűnt” tulajdonosok távozása után pedig az enyészeté lesznek. Az új lakások építésének gátat szab az is, hogy a település elhelyezkedése, infrastruktúrája, gazdasági potenciáljának hiánya miatt az ingatlanok ára -bár emelkedést mutat – elég alacsony, sokkal jobban megéri használt lakást vásárolni és azt felújítani.

A település lakásállományában számszakilag sok változás nem történik, minőségében azonban folyamatos a romlás. A település lakásállományát mutatja az alábbi diagram.

Év	Összes lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakás-célú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	936	n.a.	5	1	0	0	0	0
2013	936	n.a.	5	1	0	0	0	0
2014	937	n.a.	5	1	0	0	0	0
2015	935	n.a.	5	1	0	0	0	0
2016	934	n.a.	4	1	0	0	0	0
2017	n.a.	n.a.	3	0	0	0	0	0

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Amint már a bevezetőben is olvasható és a táblázat is mutatja, a lakásállomány számszakilag nem mutat jelentős csökkenést, azonban minőségében számottevő romlás következett be, és ez évről évre folyamatos. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy életveszélyes állapot miatt kötelező hatósági bontásra is sor került már. Új lakás építése nem jellemző, azon lakáscélú épület, amely újonnan épült, az leginkább pályázati forrásból, idegenforgalmi céllal készült.

A bérlakás településünkön nem jellemző.

Szociális bérlakás nincs, a tervek szerint EFOP pályázat keretében az elkövetkező években 5 szociális bérlakás kerül kialakításra a településen.

Év	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma	Hajléktalanok száma
2008	n.a.	0
2009	n.a.	0
2010	n.a.	0
2011	n.a.	0
2012	2	0
2013	0	0
2014	0	0
2015	1	0
2016	1	0
2017	0	0

3.4.2. számú táblázat - Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Bár a veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma jelenleg még nem számottevő, a lakásállomány minőségi romlásának eredményeképpen egyre több ilyen helyzetre kell felkészülnie az önkormányzatnak.

Nagyrábén **a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat**, illetve az egyéb államháztartáson belüli szervezetek. Ide tartozik a köznevelés, szociális ellátás, közigazgatás, illetve az összességében legnagyobb foglalkoztatási forma, a közfoglalkoztatás. Néhány vállalkozó jelen van, de az általuk foglalkoztatottak létszáma nem számottevő. Nagyon nehéz helyzetet teremtett a településen a **termelőszövetkezet felszámolása**, melynek hatása a mai napig érezhető. A korábban ott dolgozó emberek jelentős része nem tudott elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon, az önkormányzati közfoglalkoztatás jelenti számára az egyetlen megoldást, mert iskolázottsága, munkaszemlélete már nehezen, vagy nem formálható. Az önkormányzat munkaadó szerepe, jelentősége a közfoglalkoztatási programok skálájának növekedésével egyre inkább erősödött. Az évek múltával körvonalazódik, hogy kik, mely réteg reked végérvényesen a közfoglalkoztatásban. Az ebben részt vevők száma lecsökkent, 2018-ban kb. 140 fő. Munkájuk irányítása, szervezése egyre nagyobb feladatot

jelent az önkormányzat számára. Mára a képzettebb és mobilabb munkavállalók közül többen elhelyezkedtek az elsődleges munkaerőpiacon. A közfoglalkoztatás egyre inkább az elhelyezkedésre nem képes, és a jelenlegi helyzetével elégedett emberek gyűjtőtábora lesz. Most az tűnik körvonalazódni, hogy nem munkanélküliség lesz, hanem munkaerőhiány mind a közfoglalkoztatásban, mind az elsődleges munkaerőpiacon.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A 2014-2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása című szakpolitikai stratégia a foglalkoztatáspolitikai-képzési szakterület prioritásai ebben az uniós programozási időszakban az alábbiak:

- Munkaerő-piaci belépés segítése

A beruházási prioritás a munkaerő-piaci belépés elősegítésére irányul, elsősorban a hátrányos helyzetű munkanélküliekre és inaktívakra fókuszálva. Ennek keretében foglalkoztathatóságuk javítását célzó aktív munkaerő-piaci eszközök, az ezeket megvalósító Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezetének és munkaerő-piaci szolgáltatásainak fejlesztése, valamint a munkaerő-piaci belépést elősegítő célzott foglalkoztatási kedvezmények kerülnek megvalósításra.

- A fiatalok fenntartható munkaerő-piaci integrációja

A fiatalok munkaerő-piaci integrációjának segítségét az Ifjúsági Garancia bevezetése segítheti elő, mely számos támogatást, szolgáltatást magába foglal, pl. aktív munkaerő-piaci eszközök és munkaerő-piaci szolgáltatások a fiatalok számára, gyakornoki programok, fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása, non-profit szervezetek fiatalok foglalkoztatását segítő programjai.

- Az egész életen át tartó tanulás ösztönzése a szakképzés és felnőttképzés támogatásával és fejlesztésével

Az egész életen át tartó tanulás ösztönzéséhez jelentősen hozzájárul a szak- és felnőttképzés támogatása és fejlesztése. Ezek keretében a tervezett fejlesztések a duális képzés elterjesztésének támogatását, a szakképzés minőségének javítását, felnőttképzési programok támogatását – kiemelten az alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak foglalkoztathatóságának javítása érdekében –, valamint a felnőttképzés intézményrendszerének fejlesztését célozzák.

- A munkavállalók és vállalkozások munkaerő-piaci alkalmazkodóképességének fejlesztése

A munkaerő-piaci szereplők alkalmazkodóképességének javítását célzó tervezett fejlesztések a munkahelyi rugalmasság ösztönzésére, a kisgyermekesek rugalmas, napközbeni ellátásának fejlesztésére, a be nem jelentett munkavállalás elleni küzdelemre, a munkaegészségügy és munkabiztonság fejlesztésére, valamint a szociális partnerek programjainak támogatására irányulnak.

- A szociális gazdaság és non-profit foglalkoztatási programok támogatása

A szociális gazdaság fejlesztése keretében a foglalkoztatáspolitikai a társadalmi vállalkozások fejlesztésére, illetve tranzitfoglalkoztatási programok támogatására fókuszál. Emellett a nem állami szervezetek komplex foglalkoztatási programjainak támogatását is tervezi a szakterület.

A stratégia prioritási területeinek megvalósítása folyamatosan érezhető a hazai foglalkoztatáspolitikai területén.

A hazai foglalkoztatási helyzet sajátossága, hogy az iskolai végzettségi szintenként igen nagyok a különbségek a foglalkoztatottságban. Az alacsony végzettségűek hátránya tetemes, foglalkoztatási rátájuk jóval alacsonyabb, mint az EU-ban.

Az alacsonyabb női foglalkoztatás mögött fontos szerepet játszik a gyermekvállalási korban lévő nők alacsony munkaerő-piaci részvétele.

„Az országban a foglalkoztatás területi dimenziójában egymással ellentétes irányú változások figyelhetők meg. A fejlettebb térségek közül a központi régióban, a Közép- és Nyugat-Dunántúlon, míg a hátrányos helyzetű területeken belül az **észak-alföldi régióban** nőtt jelentősebb mértékben a foglalkoztatottak száma. Mivel a regisztrált álláskeresők száma is a gazdaságilag fejlettebb régiókban csökkent a leggyorsabb ütemben, mindezek azt támasztják alá, hogy ezekben térségekben döntően a versenyszférában bővült a foglalkoztatás. Ezzel szemben a hátrányos helyzetű régiókban alapvetően a közfoglalkoztatás térnyerése emeli a foglalkoztatásban állók számát és csökkenti időszakosan az álláskeresők állományát. „

A munkanélküliség éves változásának üteme az ország különböző térségeiben igen eltérő.

Az országban a legrosszabb munkanélküliségi mutatóval rendelkező térségek Baranyában, Somogyban, Nógrádban valamint Észak-Kelet Magyarországon találhatók.

A nyilvántartott álláskeresők számának korcsoportonkénti vizsgálata országosan is jól mutatja, hogy korhatár előtti nyugdíjazás korlátozása, és a nyugdíjkorhatár emelkedése miatt az idősek egyre tovább maradnak aktívak a munkaerőpiacon. Az idősebb népesség (50-64 évesek) foglalkoztatási rátájának fokozatos javulása mellett ugyanis növekszik körükben a munkanélküliség is. Elhelyezkedési esélyeik nehezebbek, körükben a tartós állástalanok aránya a teljes álláskeresői körhöz képest magas.

Iskolai végzettség szerint a nyilvántartott álláskeresők legnagyobb hányada a 8 általános osztályt vagy kevesebbet végzetek köréből kerül ki. Itt is megfigyelhetőek területi különbségek. Míg a kedvezőbb munkaerő-piaci helyzetű területeken az álláskeresők összetételei is kedvezőbb, a kedvezőtlenebb munkaerő-piaci helyzetű területeken felülreprezentáltak az alacsony végzettségűek.

A munkaerő-igények tekintetében az újonnan bejelentett állások túlnyomó többsége támogatott foglalkoztatás keretében került bejelentésre. A támogatott állások dominanciája erősödött köszönhetően a nem támogatott állások alacsony szintjének, valamint a közfoglalkoztatási programok előtérbe kerülésének.

A hátrányos helyzetű térségekben a támogatott állások, míg a fejlettebb megyékben a nem támogatott állások vannak többségben.

„Magyarországon a munkaerőhiány és a munkaerő-többlet egyszerre van jelen. A kínálati oldalon az alacsony munkavállalási hajlammal, szakképzetlenséggel vagy nem megfelelő szakmai tudással, elavult szakismeretekkel, nem megfelelő kompetenciákkal jelen lévő álláskeresők mellett az ország egyes területein kialakultak és tartósan megmaradtak a hiányszakmák. Ennek következtében a keresett és a túltelített szakmák körében évek óta átfedés van. Ennek oka egyrészt a magyar munkaerőpiac területi egyenlőtlenségei és az alacsony mobilitás, másrészt az is, hogy az adott szakmájú/képzettségű állást kereső személyek - a formális képzettségen felüli – szakmai ismeretei, munkatapasztalata, munkavégzési készségei és kompetenciái nem megfelelőek, vagy elavultak, motivációjuk az álláskeresésre alacsony.”

A szakpolitikai stratégia megállapításai teljes mértékben ráillenek településünk helyzetére.

Napjaink egyik legégetőbb problémája már nem a **tartós munkanélküliség**, hanem a **megfelelő** munkaerő megtalálása. A szakképzetlen munkavállalók, továbbá a gazdaság által már nem keresett szakképzettséggel rendelkezők sajnos kiszorulnak a munkaerőpiacról, és egyre jelentősebb arányban válnak a segélyezési rendszer alanyaivá, maradnak annak alanyai. A fiatalok elhelyezkedési lehetősége, ha nem is a szakmájukban, de egyre inkább javul. Gondot a röghöz kötöttség jelent, mert sok munkavállalónak hiába ajánlanak munkalehetőséget az elsődleges munkaerő piacon, nem hajlandó utazni, itt hagyni a települést.

A munkanélküliek számának csökkenése évről évre kimutatható, mely a különböző közmunka programok keretében megvalósuló foglalkoztatásnak és a nagyobb arányú elhelyezkedésnek is köszönhető.

A helyi adatok áttekintése előtt néhány fogalmat, ellátási formát tekintsünk át az adatok könnyebb értelmezhetősége érdekében.

1. Álláskereső: az a személy, aki

- a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik,
- oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül,
- az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, és egyéb kereső tevékenységet nem folytat
- elhelyezkedése érdekében az állami foglalkoztatási szervvel együttműködik,
- akit az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart.

2. Pályakezdő álláskereső: az álláskeresők közül azok a 25. életévüket – felsőfokú végzettséggel rendelkezők esetén 30. életévüket – be nem töltött fiatalok, akik tanulmányaik befejezését követően munkanélküli ellátásra nem szereztek jogosultságot.

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény alapján nyújtható ellátások:

a) álláskeresési járadék: megilleti azt a személyt, aki

- álláskereső,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az illetékes állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskereső az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább háromszázhatvan nap jogosultsági idővel rendelkezzen. Jogosultsági időt munkaviszonnal, illetve egyéni, illetőleg társas vállalkozói tevékenység folytatásával lehet szerezni, feltéve ez utóbbi esetben, hogy az álláskereső vállalkozói tevékenysége alatt járulékfizetési kötelezettségének eleget tett.

b) nyugdíj előtti álláskeresési segély: megilleti azt a személyt, aki

- álláskeresőnek minősül, munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani
- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzik
- legalább 45 napon át álláskeresési járadékban részesült, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresési járadék folyósítása kereső tevékenység miatt megszűnt és az álláskereső álláskeresési járadékra ismételten nem szerez jogosultságot és az álláskeresési járadék folyósításának időtartamát kimerítette, és
- az álláskeresési járadék folyósításának kimerítését, vagy az előzőekben részletezett megszűnését követően három éven belül betölti a megállapításhoz szükséges életkor, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtt ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Megfelelő munkahely: a munkahely akkor megfelelő, ha egészségi állapota szerint az álláskereső a munka elvégzésére alkalmas, a várható kereset az álláskeresési járadék összegét, illetőleg – amennyiben az álláskeresési járadék összege a kötelező legkisebb munkabélnél alacsonyabb – a kötelező legkisebb munkabér összegét eléri, a munkahely és a lakóhely közötti naponta – tömegközlekedési eszközzel – történő oda- és visszautazás ideje a három órát, illetve tíz éven aluli gyermeket nevelő nő és tíz éven aluli gyermeket egyedül nevelő férfi álláskereső esetében a két órát nem haladja meg, az álláskereső foglalkoztatása munkaviszonyban történik. A felsorolt feltételeknek megfelelő rövid időtartamú munkalehetőség (ideértve a közfoglalkoztatást is) szinté megfelelő munkahelynek minősül.

A szociális igazgatásról szóló 1993. évi III. törvény alapján

Aktív korúak ellátása:

A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

- a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy
- c) aki fogyatékosági támogatásban részesül, vagy

- d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresési támogatás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- e) akinek esetében az álláskeresési támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresési támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy
- f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- g) akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Az aktív korúak ellátása tekintetében nem minősül keresőtevékenységnek a közfoglalkoztatás, az egyszerűsített foglalkoztatás, valamint a háztartási munka. Az aktív korúak ellátására való jogosultság tekintetében akkor nem biztosított a megélhetés, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át és vagyona nincs.

Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, kivéve azokat a speciális eseteket, amikor az ellátás formája egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki

- a) egészségkárosodottnak minősül,
- b) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény szerinti gyermekgondozástámogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

A következő táblázatból kiolvasható, hogy a településen a nyilvántartott álláskeresők aránya a munkanélküliség csökkenésével párhuzamosan minden korosztály vonatkozásában csökkent, arányát tekintve azonban a **pályakezdők** (21-25 év) és az idősek, itt is elsősorban az **51-55 éves korosztály körében a legnagyobb**. A pályakezdő fiatalokat folyamatosan fenyegeti az a szándék is, amely szerint 25 év alatt nem lesznek behozhatók közfoglalkoztatásba. Sok esetben épp ez a korosztály az, akiknek sokat adhat a közfoglalkoztatás, hiszen az iskolapadból kikerülve nem biztos, hogy azonnal adódik számukra munkalehetőség. Természetesen ebben a helyzetben elmennek regisztráltatni magukat és bekerülnek

a rendszerbe. Nekik a közfoglalkoztatás lehet egy hasznos tapasztalatszerzés, egy kiindulópont és ugródeszka a munka tényleges világába, mint ahogyan ezt nap, mint nap tapasztaljuk.

A pályakezdők esetén problémát jelent, hogy a településen az elsődleges munkaerő-piacon nehezen találnak állást, kevés a munkahely-kínálat. Ebből következően nagy az esélye, hogy a pályakezdő elhagyja a települést, máshol alapít családot. Ez eredményezi a település további előregedését, a lakosság számának csökkentését, az intézményi (bölcsőde, óvoda, iskola stb.) ellátottak számának csökkenését.

Az idősödő korosztály viszonylag magas munkanélküliségi mutatója részben abból adódik, hogy ebben a korban már sokkal nehezebb az elhelyezkedés, ugyanakkor szerepe van benne annak, hogy a nyugdíjkorhatárt felemelték. Azoknak az embereknek, akik ehhez a korcsoporthoz tartoznak és minden próbálkozásuk ellenére nem tudnak elhelyezkedni, a közfoglalkoztatás jelenti a nyugdíj előtti átmeneti kényszerállapotot. Természetesen vannak, akik a közfoglalkoztatásban töltött évek alatt érték el ezt a kort. Számukra a közfoglalkoztatás a végső állomás.

A többi korcsoport tekintetében a munkanélküliség aránya az országos átlag, illetve az alatt helyezkedik el.

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nyilvántartott	Fő	256	176	272	160	125	98	73	54
20 éves és fiatalabb	fő	9	5	16	4	12	4	7	1
	%	3,5%	2,8%	5%	0,2%	9,6%	4,1%	9,6%	1,8
21-25 év	fő	41	26	51	27	16	17	14	12
	%	16,0%	14,8%	18,7%	16,8%	12,8%	17,3%	19,2%	22,2
26-30 év	fő	29	16	21	15	18	10	8	3
	%	11,3%	9,1%	7%	9,3%	14,4%	10,2%	11%	5,5
31-35 év	fő	32	23	27	16	13	9	6	4
	%	12,5%	13,1%	9,9%	10%	10,4%	9,2%	8,2%	7,4
36-40 év	fő	41	19	27	11	5	8	4	3
	%	16,0%	10,8%	9,9%	6,8%	4%	8,2%	5,5%	5,5
41-45 év	fő	28	18	27	19	12	7	4	2
	%	10,9%	10,2%	9,9%	11,8%	9,6%	7,1%	5,5%	3,7
46-50 év	fő	31	23	33	19	10	11	5	5
	%	12,1%	13,1%	12%	11,8%	8%	11,2%	6,8%	9,2
51-55 év	fő	35	26	34	20	7	6	4	5
	%	13,7%	14,8%	12,5%	12,5%	5,6%	6,1%	5,5%	9,2
56-60 év	fő	10	20	35	24	24	13	5	4
	%	3,9%	11,4%	12,8%	15%	19,2%	13,3%	6,8%	7,4
61 év felett	fő	0	0	1	5	8	13	16	15
	%	0,0%	0,0%	0,3%	3,1%	6,4%	13,3%	21,9%	27,7

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

Év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2008	750	787	1537	119	15,9%	151	19,2%	270	17,6%
2009	747	604	1351	103	13,8%	151	25,0%	254	18,8%
2010	730	780	1510	112	15,3%	154	19,7%	266	17,6%
2011	726	780	1506	86	11,8%	90	11,5%	176	11,7%
2012	725	781	1506	142	19,6%	96	12,3%	238	15,8%
2013	753	792	1545	78	10,4%	82	10,4%	160	10,4%
2014	754	781	1535	96	12,7%	80	10,2%	176	11,5%
2015	747	782	1529	40	5,4%	58	7,4%	98	6,4%
2016	746	781	1527	33	4,4%	40	5,1%	73	4,8%
2017	722	760	1482	33	4,6%	33	4,3%	66	4,5%

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Az aktív korú lakónépesség körében a nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti megoszlása alapján a településen nincs túlsúlyban egyik nem sem.

A településen 2014-2015 évben és azóta is folyamatosan a több területen működő közfoglalkoztatásnak köszönhetően teljesült a teljes körű foglalkoztatottság. Szeretnénk, ha minél több munkaerőt tudnánk közvetíteni az önkormányzatunkhoz forduló egyéb munkáltatóknak és minél kevesebb embernek kellene a közfoglalkoztatást választania.

Az alábbi tábla jól mutatja, hogy az aktív korú népesség vonatkozásában, ezen belül is a **nyilvántartott álláskeresők között** már nagyon elenyésző azok száma, akik nem rendelkeznek általános iskolai végzettséggel. Elsősorban **az idős korosztályra jellemző a 8 osztály elvégzésének hiánya.**

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2008	270	15	5,6%	128	47,4%	127	47,0%
2009	254	10	3,9%	128	50,4%	116	45,7%
2010	266	10	3,8%	128	48,1%	128	48,1%
2011	176	6	3,4%	81	46,0%	90	51,1%
2012	259	15	5,8%	119	45,9%	138	53,2%
2013	197	9	4,6%	64	32,5%	124	62,9%
2014	145	7	4,8%	51	35,2%	87	60%
2015	105	5	4,8%	40	38,1%	60	57,1%
2016	85	3	3,5%	37	43,5%	45	52,9%
2017	67	2	3%	29	43,3%	36	53,7%

3.2.6 számú táblázat – Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Felnőttképzés keretében többen elvégezték a gimnáziumot és érettségit szereztek. -Ezzel javult ezen személyek elhelyezkedési lehetősége. A 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőknek a nyilvántartott álláskeresők között mutatkozó magas aránya csalóka, hiszen ez a szám magába foglalja a szakiskolától kezdve az egyetemi végzettséggel rendelkezőket is. Ezt figyelembe véve legnagyobb mértékben a 8 általánossal rendelkezők vannak a rendszerben a legnagyobb arányban, mely szintén megegyezik az országos elemzések adataival.

A képesítési szint folyamatosan javul, az önkormányzat a közfoglalkoztatás és a START munkaprogram keretében a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által szervezett képzések keretében igyekszik szakmát adni a munkanélküliséggel sújtott emberek kezébe. 2014-ben 29 fő vett részt és tett sikeres vizsgát, mint betanított győgnövénytermesztő –és gyűjtő, 2015-ben 13 fő vesz részt a „kulcskompetenciák fejlesztése III.” képzésben, valamint 16 fő mezőgazdasági segédmunkás képesítést szerzett.

2017-ben 1 fő szociális segítő, 18 fő kerti munkás végzettséget kapott.

2018-ban 13 fő zöldség- és gyümölcsfeldolgozó minősítéssel lett gazdagabb.

Elsősorban a közfoglalkoztatásnak köszönhetően, **2013-tól kezdve jelentős mértékben csökkent** a regisztrált munkanélküliek száma, figyelemre méltó, hogy a célcsoporton belül

a tartósan munkanélküliek száma arányában nem csökkent jelentősen. Megfigyelhető, hogy a tartósan munkanélküliek között nagyobb a nők aránya.

Ennek oka lehet az, hogy helyben a közfoglalkoztatáson kívül kevés az álláshely, illetve a szabad munkaerő piacon lévő álláshelyek jellegüknél fogva inkább a férfiak számára nyitottak.

Év	Nyilvántartott/registrtált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	Fő			fő			%		
	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	sszesen	Nő	Férfi	Összesen
2008	119	151	270	96	54	150	80,7%	35,8%	55,6%
2009	103	151	254	44	38	82	42,7%	25,2%	32,3%
2010	112	154	266	74	66	140	66,1%	42,9%	52,6%
2011	86	90	176	54	45	99	62,8%	50,0%	56,3%
2012	142	96	238	70	47	117	49,2%	36,1%	49,1%
2013	78	82	160	41	33	74	52,5%	40,2%	46,3%
2014	52	73	125	27	23	50	51,9%	31,5%	40%
2015	40	58	98	14	22	36	35%	37,9%	36,7%
2016	33	40	73	17	13	30	51,5%	32,5%	41,1%
2017	34	34	68	n.a.	n.a.	25	n.a.	n.a.	36,7%

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Álláskeresési járadékra jogosultak	
	Fő	Fő	%
2008	270	26	9,6%
2009	254	35	13,8%
2010	266	40	15,0%
2011	176	41	23,3%
2012	238	20	8,4%
2013	219	15	6,8%
2014	161	18	11,2%
2015	106	13	12,3%
2016	70	12	17,1%
2017	65	12	18,5%

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki:

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap – a 27. § (1) bekezdésében meghatározott – jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskeresői járadékra jogosultak száma a nyilvántartott álláskeresők számával párhuzamosan csökkent, a nyilvántartott álláskeresőkön belül az arányuk azonban nem változott.

Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma:

Év	Rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	46	3	227	34%
2013	74	4,9	217	33%
2014	30	1,9	155	19%
2015	6	0,38	115	23%
2016	6	0,39	77	22%
2017	6	0,39	68	22%

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Mindkét ellátás az aktív korúak ellátásán belül található, attól függően, hogy az aktív korú személy melyik ellátási forma feltételeinek felel meg. Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, az foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, kivéve azokat az eseteket, amikor az ellátás formája egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (ennek az ellátásnak az elődje a rendszeres szociális segély, 2015. március 1-től)

Tehát a két ellátásban részesülők együtt lefedik az aktív korúak ellátásában részesülőket. Az FHT-ban részesülők vesznek részt a közfoglalkoztatásban. Itt is jól látható, hogy összességében csökkent az ellátásban részesülők száma, ez a nagyarányú foglalkoztatásnak köszönhető, ami ilyen kis településen egyenlő a közmunkával.

Év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2010	160	11%	38	3%
2011	148	10%	32	2%
2012	164	11%	54	n.a.
2013	313	20%	51	n.a.
2014	292	19%	65	n.a.
2015	179	12%	66	n.a.
2016	315	21%	68	n.a.
2017	202	14%	62	n.a.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

2014-2016-ban tetőzött a közfoglalkoztatottak létszáma, mára már jelentősen csökkent, 2018-ban mintegy 160 fő van önkormányzati közfoglalkoztatásban és kb. 20 fő egyéb munkáltatónál. Többen elhelyezkedtek az elsődleges munkaerőpiacon. Jelenleg azzal a problémával küzd az önkormányzat, hogy nem tudja feltölteni a betervezett létszámát.

Ez részben egy örömteli hír, hiszen azt láthatnánk ebből, hogy a közfoglalkoztatás elérte a célját, és sokakat visszavezetett a munka világába. Ez részben így is van, azonban azt is figyelembe kell venni, hogy az itt maradók jelentős része nem is lenne képes elhelyezkedni elsődleges foglalkoztatási viszonyba végzettsége, illetve egyéb körülmények miatt. Az ő jövőbeli lehetőségeikre megoldást kell találni.

3.3 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A Habitat for Humanity 2016-os, a lakhatási szegénységről szóló éves jelentésében az alábbiakat írja:

„A lakáspolitikai eszköztár és a lakáscélra fordított költségvetési források túlnyomórészt a háztartások saját tulajdonú lakásvásárlását, illetve meglévő lakásuk fejlesztését, bővítését támogatják olyan módon, hogy a támogatásokhoz szisztematikusan rosszabb esélyekkel férnek hozzá az alacsony státusú háztartások.”

A magyarországi lakásszektorban domináns a tulajdonos általi lakáshasználat, a lakosok 89%-a saját tulajdonú lakásban él.

Jellemző, hogy az” alacsony státuszú háztartásoknak, amelyek nem rendelkeznek jelentős vagyonnal és jövedelemmel, méltányos lakhatási körülményeket kínáló saját tulajdonú lakás vásárlására szinte nincsen esélyük önerő, hitelképesség és az állami támogatásokhoz való hozzáférés híján. A lakástulajdonhoz jutás megkönnyítését célzó, 2016-ban hozzáférhetővé vált intézkedések – a családi otthonteremtési kedvezmény kiterjesztése, adóvisszatérítés, új lakásokra vonatkozó ÁFA-csökkentés – a problémákkal küzdő alacsony státuszú háztartások egy részét kizárják.

Az önkormányzati bérlakásszektorhoz, ezen belül az önkormányzati szociális bérlakásszektorhoz való hozzáférésre alig van esély. Az önkormányzati, ezen belül pedig a szociális bérlakások száma tovább csökkent.”

„Bár a lakásállomány komfort szerinti összetétele folyamatosan javul, továbbra is megtalálható a lakásállomány olyan szegmense, amely minőségét illetően „leszakadt” a többitől. Ezekben a lakásokban tipikusan alacsony jövedelmű, alacsony státuszú háztartások élnek.

A megfizethetőségi problémák lehetséges következménye a közműhátralékok halmozódása.”

Ezt a néhány mondatot végig olvasva ráismerhetünk saját településünkre is.

- a) A település lakosai leginkább saját tulajdonú családi házakban élnek, néhány esetben jellemző, hogy magántulajdonú albérletben laknak. A CSOK hatása itt is érezhető, több fiatal pár vett igénybe ilyen támogatást, valamennyien használt lakás vásárlásához.

A településen egyre több ház áll üresen. A lakók kihálnak, az örökösök a házaknak csak kevés hányadát szeretnék megtartani, a többségük értékesíteni szeretnék. A korábbi évek-nél már nagyobb a használt lakások iránti kereslet, azonban az amúgy is rossz állapotú ingatlanok nem találnak új gazdára, állaguk tovább romlik. A régóta üresen álló házak némelyike már romos állapotban van, azok értékesítése legfeljebb telekárón lehetséges. A településen nincs önkormányzati bérlakás, sem szociális lakásállomány nincs, ahogyan fentebb már említésre került, EFOP pályázat keretében tervez az önkormányzat 5 **szociális bérlakást kialakítani**. Veszélyeztetett lakhatási helyzet volt a településen, amely végül családi kereteken belül megoldásra került. Hajléktalanság nincs. Az önkormányzatnak jelenleg 3 db szolgálati lakása van.

b) A településen a szociális lakhatás nem releváns.

c) Nagyrábén az egyéb lakás célra használt nem lakáscélú ingatlanok nem jellemzőek.

d) Az önkormányzat egészen 2017. december 31-ig biztosította a lakosok számára a lakásfenntartási, majd később lakhatási támogatás igénybevételének lehetőségét. A képviselő-testület törekvése az volt, hogy valóban az arra rászorulóknak jussanak hozzá a támogatáshoz, és ehhez mérten rögzített a jogosultság szabályait helyi rendeletében. Miután a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv felhívta a képviselő-testület figyelmét arra, hogy ez a szabályozás így nem jogszerű, a döntéshozó úgy döntött, hogy ezt az ellátási formát megszünteti, és más formában támogatja a rászorulókat.

Nagyobb kiadások esetén a lakosság tud élni a rendkívüli települési támogatás, a szociális kölcsön igénylésének lehetőségével.

Emellett lehetőség van **az első lakáshoz jutási támogatásának** igénylésére, melynek jogosultsági feltételei igen kedvezőek. Minden évben több pár veszi igénybe ezt az ellátási formát.

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített háztartások száma (2016-tól lakhatási támogatás)
2008	3
2009	175
2010	166
2011	184
2012	297
2013	320
2014	299
2015	297
2016	0
2017	134

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

A lakásfenntartási támogatásban részesülők számából megállapítható, hogy a lakosság jelentős része rászorul erre az ellátásra, hiszen ez nem ennyi főt, hanem ennyi **háztartást érint**. A 2012. évi jelentős létszámnövekedés nem abból adódik, hogy ennyivel emelkedett a rászorultak száma, hanem a központi jogszabályok változása miatt azok az igénylők is az önkormányzatnál kerültek rendszerbe, akik korábban a Magyar Államkincstárhoz nyújtottak be gáz ár-támogatási igényt. 2016-tól megszűnt a lakásfenntartási támogatás, az önkormányzat jogosult a települési támogatás keretében a lakhatási költségekhez támogatást nyújtani.

Az aktív korú lakosság tekintetében a különböző szociális ellátások igénybevételénél és megállapításánál a közfoglalkoztatottak esetében jövedelemként csak a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegét lehet figyelembe venni, ez torzítja a képet, hiszen a gazdasági szférában dolgozókkal ellentétben ugyanolyan valós reáljövedelem esetén a közfoglalkoztatott több szociális ellátásra lesz jogosult. Ezzel is ösztönzik a munkavállalókat, hogy amennyiben lehet, inkább a közfoglalkoztatás keretében helyezkedjenek el, s ne a gazdasági szférában.

A településen a lakások 99 %-a **vezetékes ivóvízzel** ellátott, minden lakásnál elérhető a villamos áram. Azért „elérhető”, mert egyre több lakás esetén kerül sor a meg nem fizetett tartozások miatt a kikötésre, illetve számos esetben szerel fel a szolgáltató előre fizetős mérőt. A lakások kb. **70 %-a tekintetében beszélhetünk vezetékes gázzal** való ellátottságról. Itt is megfigyelhető, hogy az alacsony jövedelmek, illetve az energiahordozó árának emelkedése miatt egyre többen térnek vissza a vegyes tüzelésre. Az önkormányzat ezen ügy próbált enyhíteni, hogy korábban a lakásfenntartási támogatást, később a lakhatási támogatást természetben nyújtotta a jogosultak részére, közvetlenül a szolgáltató részére utalta el a megítélt támogatást, ezzel biztosítva, hogy ne kerüljön sor még nagyobb eladósodásra az ügyfél a közszolgáltatóval szemben. Az önkormányzat minden évben támogatási igényt nyújt be szociális tüzelőre, ezzel is segítve a rászoruló lakosság téli tüzelőellátását.

A csatornahálózat kiépítése 2018. májusában elkezdődött, és 2019. nyárára próbaüzemmel együtt átadásra kerül a teljes szennyvízhálózat és szennyvíztisztító telep.

e) A település lakosaira, elsősorban az egyébként szociális ellátásokra jogosult, közfoglalkoztatásban részt vevő személyek körére jellemző az eladósodottság. Ez elsősorban abból adódik, hogy bármilyen nem várt kiadás felborítja az egyébként is feszített anyagi helyzetet a családoknál.

f) A külterületi lakott hely a településen nem releváns.

3.4 Telepek, szegregátumok helyzete

A település egyes részein jellemző az alacsony iskolai végzettségű, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező lakosok, illetőleg egyes utcákban a roma népesség koncentrációja. Különösen igaz ez a megállapítás a református templomtól nyugatra lévő településrészen, illetőleg az Ady Endre-Gyóni Géza utcák vonatkozásában. 2 képzettség szerinti szegregátum található.

Ezekon a területeken kiemelten jelentkeznek nemcsak a foglalkoztatási és szociális problémák, hanem a gyermekvédelmi intézkedések magasabb száma is jellemző. Kiemelten fontos a 0-3 éves korosztály esetében a prevenció, és a megfelelő alap- illetve szakellátás.

A telepen/szegregátumokban élők száma	Összes fő		Férfi	Nő
	2017	n.a.	n.a.	n.a.
	2018	176	84	92
0-6 éves		13	8	5
7-14 éves		25	16	9
15-30 éves		35	12	23
31-45 éves		33	16	17
46-64 éves		42	20	22
65<éves		28	12	16

A szegregáció feloldása céljából EFOP pályázat került benyújtásra, melyet az önkormányzat megnyert, így 2018-tól kezdődően személyre szabott gondozással, képzésekkel, tanácsadással és egyéb eszközökkel igyekszünk megszüntetni a szegregátumot.

3.5 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyi törvény alapján az alapellátás célja a közösség egészségét fejlesztő megelőző tevékenység, illetve az egyén egészségi állapotának figyelemmel kísérése, valamint egészségügyi felvilágosítása és nevelése, a külön jogszabályban meghatározott kompetencia keretében történő gyógykezelése, gondozása és rehabilitációja az adott diagnosztikus és terápiás háttér mellett. Ezen kívül a szakorvoshoz történő irányítása a betegség megállapítása, kezelési terv készítése vagy terápiás ellátás céljából, a beteg gyógykezelése, házi ápolása és rehabilitációja a kezelőorvos által javasolt terápiás terv alapján, és szükség esetén a beteg otthonában történő ellátása, illetve a beteg otthonában végzendő szakorvosi konzílium kérése.

A települési önkormányzatnak kell gondoskodnia az alapellátás körében:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról, és
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat képviselő-testülete a település lakosság számára tekintettel felnőttek és gyermekek részére **két egészségügyi alapellátási**, vegyes körzetet alakított ki. Nagyrábé II. körzetéhez tartozik Bihardancsháza település is. Heti négy napon van lehetőség a településen a fogorvosi alapellátás igénybevételére.

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi-orvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett házi-orvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2013	2	0	0
2014	2	0	0
2015	2	0	0
2016	2	0	0
2017	2	0	0

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

A szakorvosi ellátást igénylő betegeket a házi orvos a berettyóújfalui, debreceni szakorvosi rendelőintézetbe utalja. Az idős, mozgásukban korlátozott, illetve önálló közlekedésre képtelen személyek számára szükség szerint betegszállító igényelhető.

Az orvosi rendelő épülete akadálymentesített.

Gyermekgyógyász és nőgyógyász szakorvos havonta egyszer kijár a településre.

Fejlesztő és rehabilitációs szolgáltatásokat elsősorban Berettyóújfaluban, a Gróf Tisza István Kórházban lehet igénybe venni.

Gyermekek esetében fejlesztő pedagógus, logopédus a településen is elérhető.

A településen a 0-2 éves korú gyermekek évenkénti státusz vizsgálata a védőnő, illetve orvos bevonásával, az iskoláskorú gyermekek (2-4-6 évfolyam) kötelező szűrővizsgálata védőnő, orvos bevonásával, az iskolai gyógytestnevelésbe sorolás védőnő, orvos, gyógypedagógus bevonásával történik.

Az egészséges életmód kialakításához járul hozzá a Nagyrábéi Petőfi Sportkör, melynek keretében jelenleg négy szakosztály működik, a futball, a birkózó, a sakk és az asztalitenisz szakosztály. Mindegyik igen aktív, jelentős számú taggal. Az iskolai sportélet is igen aktív, az egyesület révén a gyermekek is rendszeresen járnak edzésekre, versenyekre, ahol szép sikereket érnek el. Az önkormányzat támogatja az egyesület munkáját.

Emellett a Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár is számos új programot szervezett a közelmúltban, (pl. asztalitenisz szakkör), mely folyamatosan ösztönzi a fiatalokat, idősebbeket a mozgásra.

Szociális alapszolgáltatások:

- **Falugondnoki**, vagy **tanyagondnoki szolgáltatás**: melynek lényege az aprófalvakban, külterületeken élők számára a településintézményhiányából származó hátrányok enyhítése.
- **Étkeztetés**: melynek keretében legalább napi egyszeri meleg étkezéssel kell gondoskodni azoknál, akik maguk vagy eltartottjuk számára ezt nem képesek biztosítani.
- **Házi segítségnyújtás**: keretében kell gondoskodni, azokról az időskorúakról, akik otthonukban önerőből nem képesek magukat ellátni, azokról a pszichiátriai betegekről fogyatékos személyekről és szenvedélybetegekről, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek de amúgy képesek önmaguk ellátására. Ugyancsak ezen szolgáltatás keretében kell gondoskodni azokról, akik egészségi állapotuk miatt ezt igénylik, illetve bentlakásos intézményi elhelyezésre várnak.
- **Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás**: a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék használatára képes időskorú, vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.
- **Családsegítés**: mely által nyújtott általános és speciális segítő szolgáltatás a szociális munka eszközeinek és módszereinek alkalmazásával hozzájárul az egyének, a családok, valamint a különböző közösségek jólétéhez, fejlődéséhez, szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz.
- **A közösségi ellátások**: célja a pszichiátriai vagy a szenvedélybetegek lakókörnyezetben történő gondozása, továbbá gyógyulásuk és rehabilitációjuk elősegítése.
- **Támogató szolgáltatás**: célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, a fogyatékos személy önrendelkezésén alapuló önálló életvitelének megkönnyítése, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével.
- **Az utcai szociális munka** tevékenysége az utcán tartózkodó hajléktalan személyek helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérése, szükség esetén ellátásának kezdeményezése, az ehhez szükséges intézkedések megtétele.
- **A nappali ellátás**: A nappali ellátást, mint szociális alapszolgáltatást minden tízezer főnél (kivéve idős nappali ellátást, ahol háromezer fő a határ) több lakost számláló települési önkormányzatnak biztosítani kell, azon rászoruló személyek részére, akik segítséget igényelnek önálló életvitelük fenntartásához. A nappali ellátás elkülönült célcsoportjai: idősek, fogyatékkal élők, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek, hajléktalanok. A szolgáltatás keretében biztosítani kell a célcsoport igényeinek megfelelő szolgáltatásokat, melyek a következők lehetnek: napközbeni intézményi tartózkodás, higiéniai szükségletek kielégítése, igény szerinti étkeztetés, társas kapcsolatok építése, fenntartása, szociális és mentális támogatás.
- **Szociális alapszolgáltatások** közül a településen biztosított az étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, nappali ellátás, ezen belül a demens személyek nappali ellátása. Ezen ellátások igénybevételének szabályait Püspökladány Város Önkormányzatának, mint székhely településnek az önkormányzati rendelete tartalmazza.

Szakosított ellátások

Abban az esetben, ha életkoruk, egészségi állapotuk, szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapellátás keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelően szakosított ellátási formában kell gondozni.

A szakosított ellátási formák típusai a következők:

- ápolást, gondozást nyújtó intézmények,
- rehabilitációs intézmények,
- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények,
- lakóotthonok.

A településen ápolást, gondozás nyújtó intézményként nonprofit gazdasági társaság fenntartásában **25 férőhelyes idősök bentlakásos otthona** működik.

A Gyémánt Kor Idősök Otthona több helyi szakképzett és kiegészítő feladatokat ellátó lakosnak teremtett munkalehetőséget.

Az önkormányzat a **közétkeztetést** a településen 2007-ben új beruházásként megépített 350 adagos konyhával biztosítja. Ez a konyha nyújt ellátást a bölcsődei, óvodai, iskolai napközis, szociális étkeztetést igénylők számára. A konyha épülete akadálymentesített. A heti étrendet az iskola-egészségügyi orvosi ellátást végző háziorvos áttekinti, és amennyiben megfelelőnek ítéli meg, aláírásával hagyja jóvá.

Mivel a településen már nincs olyan vendéglátóhely, ahol meleg ételt lehet vásárolni, így az önkormányzat lehetőséget biztosít arra, hogy a fenntartásában működő konyháról ebédet vásároljon a lakosság, akár hétfvégén is.

Elmondható, hogy **az egészségügyi és szociális alapellátásokhoz való hozzáférés** mindenki számára elérhető. E tekintetben hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor senkit nem érhet.

Ezeket túl elmondható, hogy a településen számos lehetőség van a mozgásra, sportolásra. Az önkormányzat jelentős segítséget nyújt azzal, hogy biztosítja a gyermekek versenyekre való eljutását.

Az egészséghez, illetve annak hiányához kapcsolódó szociális ellátások területén a közgyógyellátás, illetve az ápolási díj nyújt támogatást az arra rászorulóknak. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

A **közgyógyellátás területén** 2013-tól csak a méltányossági ellátás megállapítása maradt az önkormányzatoknál, majd 2016-tól átkerült a járásokhoz.

A szociális törvény változásainak következményeképpen megszűnt az önkormányzati hatáskörbe tartozó közgyógyellátás, a települési támogatás keretében van lehetősége a képviselő-testületnek támogatást adnia a gyógyszerköltségekhez. Ezzel a lehetőséggel Nagyrábé Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete élt, és a 2015. februárjában megalkotott rendeletében lehetőséget teremtett ilyen támogatás igénylésére, mely azóta is működik és rendszeresen igénylik az arra rászorulókat.

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	127
2009	88
2010	141
2011	144
2012	141
2013	149
2014	110
2015	100
2016	94
2017	90

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma valamelyest csökkent, ennek oka elsősorban a nyugdíjak és munkabérek emelkedése miatt a kérelmező családjában az egy főre eső jövedelem meghaladja a jogszabályban meghatározottat.

A gyógyszerköltségekhez való hozzájárulást szolgáló települési támogatás keretében, 2016-ban 22 fő, 2017-ben 49 fő részesült támogatásban.

Az **ápolási díj** a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás:

Év	Ápolási díjban részesítettek száma
2008	29
2009	34
2010	33
2011	37
2012	37
2013	28
2014	41
2015	37
2016	37
2017	36

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

A hatáskörök átszervezésének eredményeképpen az ápolási díj megállapítása a járási hivatal hatáskörébe tartozik.

Összességben megállapítható, hogy a településen **hátrányos megkülönböztetés**, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a közszolgáltatások nyújtása tekintetében **nincs**.

A településen hátránykompenzáló juttatások a szociális ellátások területén a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj, Arany János Tehetség gondozó Program, a szociális tüzelő támogatás, a születési támogatás, gyógyszer-támogatás, temetési támogatás, iskoláztatási támogatás, szociális kölcsön, rendkívüli települési támogatás, köztemetés, idősök támogatása, első lakáshoz jutási támogatás, ivóvíz bekötéséhez való hozzájárulás ellátások igényelhetők.

3.6 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Nagyrábé Nagyközség Önkormányzata a korábbi években több jelentős összegű pályázati támogatást nyert – HURO, TIOP, TÁMOP, LEKI, ÉAOP – nyert a köznevelési infrastruktúra fejlesztésére, a polgármesteri hivatal akadálymentesítésére, az egészségügyi alapellátás színvonalának emelésére, az idősök, gyermekek szállítását segítő akadálymentesített kisbusz beszerzésére. Az iskolában európai uniós pályázatból nyelvi labor került kialakításra. Ezek mind részét képezik az **esélyegyenlőség megteremtésének**.

A képviselő-testület döntése alapján a korábban az iskola főépületétől távol eső, az alsó tagozatos gyermekek oktatását szolgáló iskolaépület helyett önerőből felújított egy másik, a főépülethez és étkezőhöz közel eső önkormányzati épületet, ahol az első és második osztályos gyermekek korszerű és gyermekbarát körülmények között tanulhatnak.

A nagyrábéi **szociális szolgáltatások infrastruktúra fejlesztésének** keretében egy megújult, a szakmai követelményeknek mindenben megfelelő épület került átadásra, ahol helyet kap a gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szolgálat, pszichológus, nevelési tanácsadás.

Az étkeztetés kulturált és egészséges körülmények közötti történő biztosítása érdekében felépült egy új, **korszerű 350 adagos konyha**, mely egyaránt szolgálja az óvodások, iskolások, idősök étkeztetését.

Felújításra került az iskola és óvoda épülete, a gyermekek életkori sajátosságaiknak megfelelő, esztétikus és korszerű körülmények között vehetik igénybe a napközbeni ellátást. Az önkormányzat kezdeményezésére és anyagi áldozatával a Nagyrábé-Bihardancsháza Önkormányzati Társulás 2016. szeptember 1-től önálló bölcsődei csoportot indított, megteremtve ezzel a bölcsődés korú gyermekek intézményi ellátásának lehetőségét. 2017-ben az óvoda épülete egy új csoportszoba kialakításával gazdagodott, új szociális helyiség is kialakításra került.

Az önkormányzat képviselő-testülete minden évben tervez **költségvetési keretet** az esélyegyenlőség megteremtését is célzó pályázatokon való részvételhez szükséges önerő biztosítására. Ezért valósulhattak meg a fent már megemlített beruházások.

A képviselő-testület mind a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló, mind a gyermekek védelméről szóló rendeletében biztosít olyan szociális alapon nyújtható ellátásokat, melyek központi jogszabály alapján nem kötelező ellátások. Ide sorolhatjuk a fiatal

házasok első lakáshoz jutási támogatását, a nyugdíjasok egyszeri támogatását, az újszülött- támogatást, a **Bursa Hungarica** ösztöndíj pályázatot, illetve minden évben vannak az **Arany János Tehetséggondozó Programban** az önkormányzat által anyagi eszközzel is támogatott hallgatók.

A környező és távolabbi községekből, városokban, a megye távolabbi részein, az ország távolabbi településein élők érdeklődését is felkeltő programjaink közül a **Sárrét Íze Fesztivál** emelhető ki.

Több évtizedes hagyománya van a szüreti felvonulásnak, mely minden évben október elején került megrendezésre. Ezt a hagyományt 35 év után hagyományörző napként folytatjuk.

Korosztályonként is mind az ifjúságnak, mind az idősebb korosztálynak van szórakozási lehetőség, de műsoraikkal ezt egymásnak kölcsönösen is biztosítják. **Óvodai, iskolai játékonysági bálakon** színvonalas műsort adnak, de az **óvodai, iskolai ballagások, karácsonyi ünnepek** is nagyon családias hangulatúak, meghittek.

Kétévente kerül sor az **elszármazottak találkozójának** megrendezésére. Az **Idősek Napját** is megrendezzük minden évben. Idősek napközi otthonában is tartalmas kulturális élet folyik. Dalaikkal, verseikkel, színdarabjaikkal nemcsak a helyieket, de más helységek lakóit is szórakoztatják különböző rendezvényeken.

A **Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár** szervezésében számos színes program várja az érdeklődőket egész évben.

Civil szervezeteink is aktív közösségi munkát végeznek, rendezvényeikkel egy-egy csoport, egy-egy korosztály, gyakran az egész település színvonalas szórakoztatását biztosítják. Ezekben a rendezvényeken más települések hasonló civilszervezeteinek tagjai is részt vesznek, térségi rendezvényként funkcionálnak.

A település lakói elsősorban a **református gyülekezet** tagjai, de lehetőség van a hitélet gyakorlására más valláshoz tartozóknak is.

A **helyi sportkör** a már említettek szerint négy szakosztállyal működik. Ennek személyi és technikai feltételei is biztosítottak. Labdarúgó csapataink, birkózó gyermekeink, sakkozó, és asztaliteniszező fiataljaink különböző szintű versenyeken eredményesen szerepelnek.

A családsegítő szolgálat közreműködésével évente több alkalommal kerül sor adománygyűjtésre. Az adományok a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálat családgondozói segítségével kerülnek kiosztásra a rászorulóknak között.

Örömmel nyugtázhatjuk, hogy településünkön etnikai és egyéb esélyegyenlőségi célcsoportra irányuló konfliktus nincs.

3.7 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nem áll rendelkezésünkre pontos adat arra vonatkozóan, hogy Nagyrábén hány fő vallja magát roma kisebbséghez tartozóknak. A településen **Roma Nemzetiségi Önkormányzat**

véleménye szerint **330** főre tehető azok száma, akik a roma nemzetiséghez tartozónak vallják magukat. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a települési önkormányzat kapcsolata jó, szoros együttműködés alakult ki, így folyamatosan együtt dolgoznak a célcsoportok hátrányainak leküzdése érdekében.

A nemzetiségi önkormányzat is számos olyan rendezvényt szervez, mely a település egész lakosságának szól, emellett természetesen a saját hagyományaik ápolására, kultúrájuk életben tartására, tanítására, átörökítésére fókuszálva.

Ösztönzi a nemzetiséghez tartozó gyermekeket a tanulásra, ismeretszerzésre, a személyiség fejlesztésére.

A települési önkormányzat együttműködési megállapodás keretében a Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit biztosítja, támogatja a pályázati tevékenységében.

Az RNÖ és a települési Önkormányzat **közös célja** minden egyes programmal, intézkedéssel:

- A gyermekek tanulmányi eredményeinek javítása, készség és képességfejlesztés, korrepetálás, pótvizsgára való felkészítés.
- Roma identitás elmélyítése, példaértékű roma emberek bemutatásával.
- Roma hagyományok megőrzése, továbbadása az utókornak
- Szabadidős tevékenységek szervezése

3.8 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
Van-e az önkormányzatnál/ társulásnál esélyegyenlőségi feladatokra kijelölt, és ezen a területen képzett munkatárs ?	nem	igen
A település szociális szolgáltatásszervezési koncepciójában tervezett-e a romák/mélyszegénységben élők esélyegyenlőségét elősegítő konkrét intézkedéseket?	nem	nem
A település területén fennáll-e lakhatási, képzettségi szegregáció?	igen	igen
Az önkormányzat rendszeresen gyűjt-e és értékeli-e adatokat arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mennyire biztosított a településen élő hátrányos helyzetű emberek számára, illetve, hogy a gyakorlatban mennyire veszik igénybe ezeket a szolgáltatásokat?	részben	nem
Szerepet vállal-e az önkormányzat az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében, a helyi társadalom egészségtudatos attitűdjének formálásában?	részben	igen

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek	Kapcsolódó intézkedés
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Nincs kijelölt esélyegyenlőségi munkatárs.	Esélyegyenlőségi munkatárs kinevezése.	Esélyegyenlőségi munkatárs kinevezése.
	A szociális szolgáltatószervezési koncepció nem tartalmaz a romák/mélyszegénységben élők esélyegyenlőségét elősegítő konkrét intézkedéseket.	A szociális szolgáltatószervezési koncepció elkészítése	A szociális szolgáltatószervezési koncepció elkészítése a Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat Intézményfenntartó Társulás részére a gesztor önkormányzat által.
	A településen magas az 55-64 év közötti munkanélküliek száma.	A közfoglalkoztatás folytatása, egyéb foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.	Közfoglalkoztatás.
	Munkanélküliek között magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya: kimutatható körökben a hatékony álláskeresési technikák és kulcskompetenciák hiánya.	Készségfejlesztő, szocializációs tréningek, foglalkoztatási elősegítő szakmai képzések a településen.	Képzés a településen a romák és/vagy mélyszegénységben élők számára.
	A romákra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei, a célcsoport meghatározásának bizonytalanságai lehetetlenné tették mérhető teljesítménykövetelmények rögzítését, és ezekre épített monitoring rendszer létrehozását.	Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport működtetése.	Romákra vonatkozó adatgyűjtés
	A település lakosságának szűrővizsgálatokon való részvétele elmarad az elvárt mértéktől	Az önkormányzat nagyobb szerepvállalása az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében	Egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztése
	A református templomtól nyugatra lévő településrészen, illetőleg az Ady Endre – Gyóni Géza utcák vonatkozásában lakhatási szegregáció tapasztalható	A szegregált élethelyzetben lévő lakosság oktatási, foglalkoztatási, szociális és lakhatási feltételeinek javítása, intervenció, a szegregált körülmények között élők számának csökkentése.	Szegregált lakhatás csökkentése.
	Ügyintézési, életviteli nehézségek funkcionális analfabetizmus.	Foglalkozások szervezése az alapvető technikák elsajátítására, fejlesztő foglalkozások szervezése, képzések szervezése	Önálló ügyintézés elősegítése értő olvasás készségének fejlesztésével a mindennapi életben való eligazodás elősegítése.
	Lakhatási körülmények romlása, életveszélyessé váló épületek.	Szükség esetén lakhatás biztosítása a hajléktalanság megelőzése érdekében.	Szociális bérlakások kialakítása.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzübeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a gyermekétkeztetés,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás,

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása,
- d) Biztos Kezdet Gyerekház.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- b) a védelembe vétel,
- c) a családba fogadás,
- d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- e) a nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) az utógondozói ellátás elrendelése,
- i) a megelőző pártfogás elrendelése.

A gyermekvédelmi rendszer része a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt, illetve előzetes letartóztatásba helyezett fiatalkorúak javítóintézeti ellátása is.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését,

a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

- a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- c) a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- d) a szabadidős programok szervezése,
- e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

- a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.
- e) gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében iskolai szociális munkát biztosíthat.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

- a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: szociális segítőmunka) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- c) kezdeményezni
- ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni,

- cb) szociális alapszolgáltatások igénybevételét,
- cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,
- cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét,
- d) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- e) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
- f) az ellátási területén közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,
- g) szervezi a - legalább három helyettes szülőt foglalkoztató - helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,
- h) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- i) felkérésre környezettanulmányt készít,
- j) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- k) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- l) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- m) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

A családsegítés keretében biztosítani kell:

- a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- b) az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- c) a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- d) a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- e) a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósság terhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossgal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- f) a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
- g) a nagy létszámú intézmények átalakítását követően támogatott lakhatást igénybe vevők utánkövetését biztosító eszményes feladatokat.

Herczog Mária szociológus a magyar társadalom gyermekeket érintő problémáit az alábbiakban látja:

- Mintegy 1,8 millió gyerek él Magyarországon, amely az egyik legrosszabb helyzetű ország az EU-ban a gyerekszegénység tekintetében, hiszen – az Eurostat adatai szerint – minden harmadik gyerek szegénységben él. Bulgáriával és Romániával vagyunk egy szinten, és romlik a helyzet.

- A gyerekek rossz helyzete nem egyszerűen csak a családok felelőssége. Közösségi kiadásokra, erőforrásokra, illetve állami újraelosztásra van szükség a rossz anyagi helyzetben élő családok esetében.

- Ha rossz körülmények között nőnek fel gyerekek, az a közösség egészének is rossz. Ugyanis nem fognak tanulni tudni, érdemi foglalatosságot találni maguknak, nő a deviancia stb. Közgazdászok már régen kimutatták, hogy a gyerekekbe történő befektetés megtérül a közösségnek, a be nem fektetés viszont visszaüt.

- A közösségi segítség ne felülről lefelé történjen, ne hatósági jellegű, szabályokat betartató legyen a támogatás. A szakember szakmai tudásának partneri viszonyban kell lennie a megsegített család saját helyzetismeretével.

- A gyerekek szegénysége és nem megfelelő táplálása nem csak azért tragikus, mert drámai egy ilyen gyermek sorsa, hanem mert az agyi és testi fejlődésben is lemarad, motiválatlan lesz. A gyermekszegénység tehát például az oktatási rendszer rossz teljesítményében is visszaüt. A szegénységben élő, veszélyeztetett gyerekek közösségi megtámogatása ezért tehát nagyon hamar megtérül!

- A leépülő jóléti állam helyébe fokozatosan a jótékonykodás és a harag lép. Harag, mert aligha képzelhető el, hogy valaki ne tegyen meg mindent a gyerekei megsegítéséért? A jótékonykodás nem képes az univerzális, mindenkinek alanyi jogon járó újraelosztó ellátás helyébe lépni. Messze nem akkora összegű, esetleges, szimpátiadöntésekre alapoz, és felülről lefelé ható viszonyokat állít a horizontális kapcsolatok helyébe.

- A bölcsődei, óvodai nyitva tartás nem igazodik az emberek valós munkaidejéhez. A hétköznapi ember nem tud időben elérni a munkahelyére, elmenni a gyerekeiért, emellett otthon még főzni is, azaz rendes szülő lenni. A finneknél például 24 órás ügyelet van. Halmozott probléma, hogy nyáron öt hétre bezár az óvoda, tíz hétre az iskola. Ezzel a közösség rátolja a felelősséget a szülőre, aki képtelen ezt a helyzetet minden esetben kezelni.

- Két gyerekkel már a szegénységi küszöb alá kerül egy átlagos, a társadalom közepén élő család is, több gyerekkel pedig még inkább. Ennek egyértelmű kapcsolata van azzal, hogy egyre kevesebb gyerek születik. A születésszám növekedéséhez szükség lenne a megbízható, hosszú távon is kiszámítható, valóban család- és gyermekbarát ellátás megszületésére.

- Magyarországon ma körülbelül 180 ezer veszélyeztettként regisztrált gyermek él. A veszélyeztetettek köre a valóságban azonban még ennél is nagyobb lehet. Ez jelenthet elhanyagolást, bántalmazást, fogyatékkal élő szülőt, saját magatartási zavart, és még sok minden mást, gyakran halmozódóan.

- Miközben a család elhanyagoló magatartása – helyesen – büntetőjogi kategória, addig a családvédelmi rendszer elhanyagolása, alulkapacitása, nem megfelelő működése nem jár következményekkel. Néha ezért is a szülő kap súlyos büntetést, pedig a szülő az

esetek nagy részében nem lehet elég képzett vagy vagyonos a gyermek megfelelő ellátásához.

- A gyermekvédelmi rendszer még a nagyvárosokban is katasztrofálisan alulfinanszírozott (felismerés, kezelés), míg a kisebb településeken gyakorlatilag semmilyen ellátás sincs.

- Pedig a progresszív nyolcvanas évek végén a régióban egyedüliként megvalósult a szociálismunkás-képzés, a családsegítés, a gyermekvédelem, a gyerekotthonok helyett a nevelőszülői rendszer. Az első időszakban csökkent is a rászoruló gyerekek aránya!

- Az 1997-es magyar gyermekvédelmi törvényre nagyon büszkék lehetünk, abszolút európai színvonalú volt. Igyekezett megvalósítani, hogy helyben legyenek megfelelő ellátó intézmények. Visszamenőleg azonban azt állapította meg az Állami Számvevőszék, hogy a bevezetést követően soha nem adott a mindenkori kormányzat megfelelő erőforrást a rendszer működtetésére. Ez az oka annak, hogy Románia és Bulgária szintjére zuhantunk.

- A rendszer működtetése csupán pár tízmilliárdos kérdés lett volna, ennek akár dupláját és tripláját is megengedhette volna Magyarország egy olyan ügy megfinanszírozására, ami ráadásul megtérül!

- Magyarországon egy védőnőnek jelenleg 250 (!) gyermeket kellene ellátnia, ami abszurdum. Ehhez sem a fizetésük, sem a szakmai felkészültségük nem elég. Óvodások esetében egy óvónőre 5 gyereknek kellene jutnia, ezt a számot Magyarországon az elmúlt években megemelték!

- A családjukból 23 400 gyereket kiemelték. Ebből még nem következik, hogy akiket nem emeltek ki, azok mind biztonságban vannak. Sajnos nincs folyamatos dokumentációja annak, hogy mi ezeknek a gyerekeknek az előtörténete. Számítógépes rendszer hiányában nem átlátható a rendszer, nem állapítható meg a felelősség a rendszeren belül.

- Az ezeket a gyerekeket befogadó intézmények anyagi helyzete drámai. Az amúgy is magas törvényben előírt 45-ös egy felnőttre jutó gyerekszámmal szemben a nemrégiben elhíresült szigetszentmiklósi bántalmazási eset kapcsán például az ombudsmani jelentésből kiderült, hogy 150 gyerek jutott egy nevelőre, mert spórolt az egyébként jó anyagi helyzetben lévő önkormányzat.

- Az átmeneti otthonban élő gyerek elkerül otthonról, elveszti a biztonságot jelentő kapcsolatait, a régi iskoláját is ott kell hagynia, és az előírt egy hónapos döntési időszak helyett az esetek nagy részében hat-hét hónapot is eltölt ebben a kiszolgáltatott helyzetben.

- Rettentően kevés pénz jut ezeknek a gyerekeknek az ellátására. Gyakori eset az is, hogy nincs pénz a gyerekek hallókészülékének, lúdtalpbetétének megvásárlására. De az intézményekben dolgozók maguk sincsenek jobb anyagi helyzetben, ők is a társadalom perifériáján élnek, sokszor egy szemüveget sem engedhetnek meg maguknak. Ezek elfogadhatatlan és méltánytalan élethelyzetek.

- Annak ellenére, hogy elvileg minden 12 év alatti gyereknek nevelőszülőhöz kellene kerülnie, nem intézménybe, ez nem valósul meg.

- A nevelőszülői díjazás elfogadhatatlanul alacsony.

- Miközben a magyar társadalom gyerekszeretőnek gondolja magát, soha nem beszélte végig, hogy mi a közösség felelőssége a gyerekek lelki és testi egészségben történő

felnevelésében. Az európai szintű törvény ellenére az egymást követő kormányok nem adtak pénzt erre. Magyarország bőven megengedhetné magának, hogy rendszeresen megfinanszírozza a szociális és családvédelmi rendszert, a gyerekes családok támogatását. Ráadásul ez már középtávon megtérülne.

Év	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	16	5	30
2009	12	7	26
2010	8	4	20
2011	11	6	22
2012	8	4	22
2013	8	0	34
2014	5	4	41
2015	5	1	42
2016	6	0	30
2017	12	0	39

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

A gyermekeket érintő felvetett problémák kicsiben, helyben is helytállóak, azonban a problémák ilyen szintű megoldása központi akaratot igényel. Helyben az önkormányzat a szociális és gyermekvédelmi rendszer tagjaival közösen mindent megtesz annak érdekében, hogy a gyermekek testi, szellemi és erkölcsi nevelése minél jobb, magasabb színvonalú legyen.

A felvázolt problémák kiinduló pontja leginkább a család, a szülő, a társadalmi morál súlyyodése.

Nem lehet mindent azonnal és egyértelműen a pénzre, a szegénységre fogni. A szeretet és törődés nem a család anyagi helyzetétől függ.

Természetesen Nagyrábén is vannak védelembe vett gyermekek és veszélyeztetett gyermekek, kiugró esetek azonban ritkán fordulnak elő. A veszélyeztetett gyermekek számának emelkedése abból adódik, hogy egy ilyen helyzetű családban több gyermek nevelődik, akiket együtt érnek a veszélyeztető helyzetek.

Itt a védelembe vétel oka legtöbb esetben a rossz szociokulturális helyzet, illetőleg a tankötelezettség elmulasztása volt. A veszélyeztetett gyermekek száma egyre növekszik a 0-3 éves gyerekek vonatkozásában, ezért kiemelten fontos a korosztály esetében a prevenció és a megfelelő alap- illetőleg szakellátás.

A gyermekek életminőségét, mentális, lelki egészségét leginkább a mai társadalomra jellemző állandó „megélhetésért folytatott küzdelem” okozta családi feszültség, a válások nagy száma, a káros szenvedélyek okozta otthoni viták, veszekedések, esetleg tettlegesség ala-

pozza meg. Ha végig nézünk az általunk veszélyeztetettnek minősített gyermekeken, elsősorban a lelki egészségük károsodik, nem a fizikai. Egyre égetőbb szükség lenne mentálhigiénés szakemberre, gyermekpszichológusra.

Nagyrábén **társulás keretein belül működik a Család- és Gyermejjóléti Szolgálat**, melynek jelentős szerepe van a gyermekek veszélyeztetettségének felismerésében, és a veszélyeztető helyzet kezelésében és megszüntetésében. A gyermejjóléti szolgálat családsegítői helyi lakosok, akik jól ismerik a település lakóit, azok problémáit, és a lakosok elfogadják őket. Jó és hatékony az együttműködés a jegyzővel, nevelési-oktatási intézményekkel, orvosokkal, védőnővel, illetve a családokkal is.

Településünkön jól működik a gyermekvédelmi jelzőrendszer, melynek tagja a rendőrség, ügyészség, a köznevelési intézmények, a védőnői szolgálat, a pártfogó felügyelői szolgálat, a bíróság, házi orvosok, gyermekorvosok, családsegítő szolgálat. A jelzőrendszer tagjai kötelesek a gyermejjóléti szolgálatnak jelezni, ha feladatellátásuk során veszélyeztetett gyermekről szereznek tudomást. Jó szakember állományunk van, akik nem munkának, hanem hivatásnak tekintik ezt a feladatot.

A szolgálat figyelmet fordít a preventív jellegű gyermejjóléti munkára is. Ennek keretében számos szabadidős programot szerveznek, illetve részt vesznek az önkormányzat által szervezett programok előkészítésében és lebonyolításában. Folyamatosan kutatják a lehetőséget az adományok településre hozatalára, megszervezik és koordinálják a tevékenységet.

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	1	79
2014	1	73
2015	1	86
2016	1	74
2017	1	62

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

A településen egy védőnői körzet működik, ellátási kötelezettséggel Bihardancsháza közigazgatási területére is. A védőnői ellátás szakszerűen és jó színvonalon ellátott. Valamennyi szükséges technikai felszerelés rendelkezésre áll.

Az édesanyák rendszeresen viszik gyermekeiket a tanácsadásokra, és megfogadják a védőnő által javasoltakat.

Sajnos a gyermekek létszáma nem emelkedik, egy védőnő teljeskörűen el tudja látni a feladatokat.

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	378	212
2009	380	203
2010	373	201
2011	357	176
2012	340	173
2013	319	28
2014	284	2
2015	283	0
2016	251	0
2017	206	0

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma évről évre igen magas, a táblázat alapján látható csökkenést elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak meghatározásának jogszabályi változása idézte elő.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- a Gyvt. 21/B. §-ban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és - ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek - a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- a Gyvt. 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak,
- a Gyvt.-ben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	Ingyenes tan-könyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	81	124	197	0	120
2009	71	140	181	30	120
2010	73	180	178	41	120
2011	63	144	159	32	369
2012	54	146	158	29	356
2013	60	149	156	36	268
2014	56	147	148	24	267
2015	51	130	142	-	238
2016	55	126	138	-	79
2017	55	119	161	-	155

4.1.3. számú táblázat - Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Fenti táblázatban fellelhető adatok jól szemléltetik, hogy a településen a köznevelési intézményekbe járó gyermekek szinte mindegyike részesül valamilyen támogatásban, csak néhány család az, aki nem jogosult semmilyen kedvezményre.

Ez is jól mutatja a település lakosságának hátrányos szociális helyzetét. A településen nincs magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek.

4.2 Óvodáskorú gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településen 2016. szeptember 1-től óvoda-bölcsőde működik egy bölcsődei és három óvodai csoporttal. Az önálló bölcsődei csoport elindításával az egységes óvoda-bölcsőde által 5 fő bölcsődés korú gyermek intézményi felvételét lehetővé tevő ellátási forma helyett a 12 férőhelyet biztosító bölcsőde bevezetésével lehetőséget teremtett az önkormányzat arra, hogy a munkahelyére visszatérő anyák a gyermek napközbeni ellátását meg tudja oldani. Ezzel a fenntartó lehetőséget teremtett arra, hogy már 20 hetes kortól bekerülhessenek a gyermekek intézményi keretek között szervezett ellátásba. Az óvoda 2018. szeptember 1-től 82, míg a bölcsőde 12 férőhelyes. Valamennyi településen élő, hátrányos helyzetű gyermek felvételt nyer az óvodába, és a bölcsődébe.

Év	Bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	0	0	0	0
2009	0	0	0	0
2010	0	0	0	0
2011	0	5	4	5
2012	0	5	4	5
2013	0	5	5	5
2014	0	5	5	5
2015	0	5	5	5
2016	1	12	10	12
2017	1	12	10	12

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

A bölcsődei ellátás megoldást jelent azon gyermekek nappali elhelyezésére és ellátására, ahol a szülő egyedül neveli a gyermeket, a gyermek veszélyeztetett, vagy a szülő tanul, vagy egyszerűen csak előnyösebb a gyermek számára fejlődése szempontjából, ha az intézményben van.

A mi bölcsődei csoportunkban a veszélyeztetett gyermekek száma jelentős. Ezeknek a gyermekeknek a fejlődése szempontjából előrelépést jelent a bölcsőde.

A mindennapi tapasztalat azt mutatja nem csak a bölcsődében, hanem az óvodában és iskolában is, hogy sok szülő az intézményre szeretné bízni a gyermeke nevelését, és tőle várja a problémák megoldását is.

Ezeknél a családoknál a szülők szülői szerepvállalásán és a gyermeknevelésről alkotott nézetein kellene változtatni.

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai feladat-ellátási helyek száma	Óvodába beírt gyermekek száma
2008	88	3	80	1	88
2009	77	3	80	1	77
2010	77	3	80	1	77
2011	77	3	80	1	77
2012	65	3	80	1	65
2013	69	3	75	1	70
2014	69	3	75	1	70
2015	70	3	75	1	70
2016	70	3	75	1	73
2017	n.a.	3	75	1	66

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

Óvodai gyermekcsoportjaink száma változatlanul három, azonban jól megfigyelhető a gyermeklétszám csökkenése. Ez már a demográfiai adatokból is egyenesen következtethető tendencia. A település elöregedése, a születések számának csökkenése mind erre utal.

A fiatalok a helyi munkalehetőségek hiánya miatt elvándorolnak, máshol telepsznek le a jobb élet reményében. A tendencia megállítását a település gazdasági potenciáljának növekedése jelenthetne megoldást.

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	3	
Óvodai férőhelyek száma	82	
Óvodai csoportok száma	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:30- 16:30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	2018.08.16.- 2018.08.31.	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	4	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	6	1
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	4	0
Kisegítő személyzet	7	0

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Az intézmény szakember ellátottsága jó, jelenleg a nyugdíjba vonuló óvodapedagógus helyére keresünk új dolgozót. Jelenleg óvodapedagógus hiány tapasztalható, így e probléma megoldását a saját létszámkeretből történő beiskolázás jelentheti.

A gyermekek védelméről szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű:

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a) -c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

	Beíratott hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	Fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma	Beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	Fejlesztő foglalkozásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
Székhely						
Csoport 1	5	0	0	8	0	8
Csoport 2	4	0	0	9	0	9
Csoport 3	7	0	0	10	0	10
Összesen	16	0	0	27	0	27
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	10	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményel)	0	0	0	0	0	0

4.4.5. számú táblázat - A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma az óvodai létszámhoz mérten magas, 66 %. Ez az arány csoportok között arányosan megoszlik.

4.3. Általános iskolások helyzete

Az általános iskolai oktatás 2007-től kezdődően közoktatási társulás keretében valósult meg, Nagyrábé-Bihardancsháza-Bihartorda Közoktatási Társulás keretében. Ez magába foglalta az óvodai nevelést és az általános iskolai oktatást is. 2013. január 1-jétől a Klebelsberg Kunó Intézményfenntartó Központ átvette a köznevelési feladatok ellátását. Az oktatás megszervezése 2012/2013-as tanév végéig változatlan formában megmaradt, azt azonban, hogy a 2013/2014-es tanév milyen változásokat hoz, még nem látható.

Nagyrábén **nyolc évfolyamos iskola működik**, ide járnak át a bihardancsházi gyermekek is. Ez a kapcsolat a két település között több évtizede fennálló, szoros együttműködésen alapul.

	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	Általános iskolások száma	Napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	95	102	197	160	81,2%
2011/2012	89	86	175	151	86,3%
2012/2013	78	91	169	148	87,6%
2013/2014	78	102	180	79	43,9%
2014/2015	73	98	171	73	42,7%
2015/2016	70	95	165	70	42,4%
2016/2017	76	84	160	76	47,5%

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

A napközis tanulók létszámának csökkenése abból adódik, hogy bevezetésre került az iskolaotthonos oktatás, ennek eredményeképpen az 1-2. osztályos, majd felmenő rendszerben a 2014/2015-ös tanévre már 1-4 évfolyamig a gyerekek egész nap az iskolában tartózkodnak.

Tanév	Általános iskolai osztályok száma			Általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			Általános iskolai feladatellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	4	5	9	0	0	0	1
2011/2012	4	4	8	0	0	0	1
2012/2013	4	4	8	0	0	0	1
2013/2014	4	4	8	0	0	0	2
2014/2015	4	4	8	0	0	0	2
2015/2016	4	4	8	0	0	0	2
2016/2017	4	4	8	0	0	0	2

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

Fenti táblázatokból jól látható, hogy az általános iskolába járó gyermekek létszáma is évről évre csökken. Néhány éve még több évfolyamon is párhuzamos osztályok voltak, ez a 2010/2011-es tanévvel végleg megszűnt, ma már minden évfolyamon csak egy osztályt tud indítani az intézmény.

Megoldást itt is az óvodánál leírtak jelentenének, vagyis, ha a településen több munkalehetőség lenne – nem közfoglalkoztatás keretében-, csökkenne az elvándorlás és ezáltal nőne a természetes szaporulat.

Tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2010/2011	37	100
2011/2012	21	100
2012/2013	20	100
2013/2014	25	100
2014/2015	26	100
2015/2016	28	100
2016/2017	22	100

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Iskolai oktatásunk színvonalát jelzi, hogy évekre visszamenőleg minden tanulónk eredményesen zárta általános iskolai tanulmányait.

Tanév	Gimnázium (%)		Szakközépis- kola (érettségít adó képzés) (%)		Szakiskolai képzés (%)		Speciális szakiskola (%)		Nem tanult tovább (%)	
	Össz- létszá- mon belül	HHH- tanu- lók kö- rében	Össz- létszá- mon belül	HHH- tanu- lók kö- rében	Össz- létszá- mon belül	HHH- tanu- lók kö- rében	Össz- létszá- mon belül	HHH- tanu- lók kö- rében	Össz- létszá- mon belül	HHH- tanu- lók kö- rében
2008/2009	33,30%	26,60%	36,40%	33,30%	30,30%	40%	0%	0%	0%	0%
2009/2010	25%	14,30%	45%	28,60%	30%	57,10%	0%	0%	0%	0%
2010/2011	45,90%	40%	27%	20%	27%	40%	0%	0%	0%	0%
2011/2012	33,30%	20%	47,60%	50%	19%	30%	0%	0%	0%	0%
2012/2013	45%	45,45%	25%	18%	30%	36%	0%	0%	0%	0%
2013/2014	40%	0%	24%	0%	33%	100%	0%	0%	0%	0%
2014/2015	23,07%	0%	65,30%	100%	12%	0%	0%	0%	0%	0%
2015/2016	28,57%	33,33%	67,85%	33,33%	4%	33,33%	0%	0%	0%	0%
2016/2017	27,27%	0%	72,72%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2017/2018	36,36%	0%	63,63%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
országos átlag: 2017/2018	34,00%		35,00%		29,00%		0,00%		0,00%	

4.4.15. számú táblázat – Továbbtanulási mutatók középfokra nappali tagozaton

Év	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2013	0
2014	0
2015	0
2016	0
2017	0

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

A településen nincs családi napközi.

4.4 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről

szóló 314/2012. (XI.8.) Korm.rendelet alapján szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület: szegregációs mutatóval lehatárolt olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is;

Nagyrabén a KSH adatai alapján két szegregációs terület van, az alábbi adatokkal:

Nagyrabé - Szegregátumok adatai

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 35% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt

Forrás: 2011. évi népszámlálás

Mutató megnevezése	Nagyrabé összesen	1. szegregátum (Damjanich J. u. - Kossuth L. u. - Széchenyi I. út - belterületi határ)	2. szegregátum (Kistorony u. - Tank u. - Dózsa Gy. út - Pusztáér u.)
Lakónépesség száma	2127	84	76
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,9	15,5	19,7
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	61,8	61,9	56,8
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	24,4	22,6	23,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	30,7	40,4	60,5
Felsőfokú végzettségük a 25 éves és idősebb népesség arányában	6,9	3,1	0,0
Lakásállomány (db)	940	41	24
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	24,4	24,4	29,2
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	51,3	63,5	72,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	20,7	36,5	48,8
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	43,9	35,8	24,5
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	51,0	60,5	58,3
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	2264		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	51,5	36,8	41,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	62,3	71,4	73,7
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	18,7	20,8	40,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	10,7	20,8	25,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	21,7	16,7	29,2
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	10,9	2,8	8,3

Ez a két terület képzettségi szegregátumnak minősül. A szegregátumok felszámolására az EFOP-1.6.2-16-2017-00040 azonosítószámú „Szegregált élethelyzetek felszámolása Nagyrabén” Projekt keretében kerül sor 2018. márciustól számított 40 hónapon belül kerül sor.

4.5 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A fentebb már leírtak alapján már tudjuk kik minősülnek hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetűnek.

Fogyatékossg: A fogyatékossg a gyógypedagógia alapfogalma. A fogyatékossg jelöli meg azt a tulajdonságot vagy tulajdonságcsoporthat, ami alapján a gyermek gyógypedagógiai ellátást igényel. A fogalom jelentése és terjedelme nagyon változó tartalommal bír. A fogalom értelmezése függ például az egyén fizikai és társadalmi környezetétől, attól, hogy az adott társadalomban, hogyan gondolkoznak a fogyatékossgáról, kit tekintenek fogyatékos személynek. A fogyatékossg vonatkozhat egy tulajdonságterületre, egy területen belül egy vagy több tulajdonságra, de vonatkozhat több területre és több területen több különböző tulajdonságra is.

Azokat az embereket tekintjük fogyatékos személyeknek, akiknek támogatásra van szükségük szükségleteik kielégítéséhez, képességeik fejlesztéséhez és gondolataik kifejezéséhez annak érdekében, hogy a társadalmi életben részt tudjanak venni.

Az intézményekben biztosított a gyógypedagógiai, logopédiai ellátás, sajnos a gyógytestnevelés kérdése évek óta nem megoldott. Erre az ellátásra egyre több gyermeknek szüksége lenne, hiszen egyre többet ülnek, kevesebbet mozognak.

Külön iskolapszichológus nincs. Ez a szakterület is azok közé tartozik, melynek jelentősége egyre nagyobb, hiánya egyre égetőbb. Folyamatosan nő azon gyermekek száma, akiknek szükséges lenne ilyen jellegű segítségre.

Mivel a jelen generáció gyermekei már teljesen más szemléletűek, teljesen mások a lelki-szemleli adottságaik, szükséges lenne a pedagógusok olyan jellegű át- vagy továbbképzése, amely megváltoztatja a szemléletüket.

Tanév	Tanodai program lét-szám	HH/ HHH tanulók lét-száma	Tehet-séggon-dozó program	HH/ HHH tanulók lét-száma	Nyári tábor	HH/ HHH tanulók lét-száma	Alap-fokú művé-szet-oktatás	HH/ HHH tanulók lét-száma
2008/2009	0	0	0	0	35	20	0	0
2009/2010	0	0	0	0	40	25	0	0
2010/2011	0	0	0	0	0	0	0	0
2011/2012	0	0	0	0	40	30	0	0
2012/2013	0	0	0	0	89	67	0	0
2013/2014	0	0	0	0	0	0	0	0
2014/2015	0	0	0	0	80	56	0	0
2015/2016	0	0	0	0	40	13	0	0
2016/2017	0	0	0	0	80	52	0	0
2017//2018	0	0	0	0	126	49	0	0

4.4.17. számú táblázat – Hátránykompenzáló programok

Fenti táblázatból jól látható, hogy az intézmény évről évre hátránykompenzáló programokkal igyekszik ezen gyermekek esélyegyenlőségét előmozdítani.

4.6. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A gyermekvédelem középpontjában meghatározó szerepet betöltő **jelzőrendszer** áll. A család- és gyermekjóléti szolgálat kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, melyet a prevenciós munka első számú eszközének tekintünk. A veszélyeztetettség jelzésére épülő szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és a problémák mentén történik. A települési jelzőrendszer összetétele sokszínű, minden olyan intézmény, hatóság, civil szervezet részt vesz benne, akik szakmai munkájuk során kapcsolatban állnak a gyermekekkel.

A település köznevelési intézményeiben integrált nevelés-oktatás folyik. A szükséges eszközök rendelkezésre állnak. Sajnos minden szakellátás igénybevételéhez utaznia szükséges a gyermeknek vagy Püspökladányba vagy Debrecenbe.

4.7. Kulcsproblémák összegzése

Problémaként jelenik meg, hogy a köznevelési intézménybe bekerülő azon gyermekek, akiknek speciális fejlesztésre, szakember segítségére lenne szüksége, azt az ellátó rendszer hiányosságai miatt nem kapja meg időben és a megfelelő óraszámban. Emiatt a fejlesztés nem kezdődik el időben, és sok esetben az iskolarendszerbe való belépéskor még fennáll a probléma (pl. beszédhiba), így a gyermek hátránnyal kezdi meg tanulmányait. Megoldást jelenthetne, ha az önkormányzat kezdeményezni az ellátás javítását.

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
Biztosított-e a településen a HH és HHH gyermekek, tanulók nyilvántartása?	igen	nem
Biztosított-e a településen (társulás területén) minden halmozottan hátrányos helyzetű gyerek számára, hogy óvodába járjon?	igen	nem
A település (társulás) alapfokú közoktatási intézményeiben fennáll-e szegregáció?	nem	nem
Biztosítottak, illetve (egyenlő mértékben) elérhetők-e gyermekjóléti alapellátások a településen (társulásban) élők számára?	igen	nem
Biztosítottak, illetve (egyenlő mértékben) elérhetők-e a településen (társulásban) élők számára a közoktatási szakaszolgálati és szakmai szolgáltatási feladatok?	részben	igen
Biztosított-e az óvodás és iskolás korú gyermekek szakemberek általi, megfelelő időben és órában elvégzett fejlesztése?	nem	igen

4.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
A gyermekek helyzete	A szülők részéről az érzelmi és erkölcsi nevelés hiánya, „jóléti árvák” Lelki sérült gyermekek számának emelkedése	Szülők szemléletformálása Gyermekpszichológusi terápia, mentálhigiénés foglalkozások szervezése	szülők részére szervezett szakmai előadások szervezése Gyermekpszichológus, mentálhigiénés szakember alkalmazása
	A család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai folyamatos kiégésnek vannak kitéve	A munkatársak folyamatos szupervíziója szükséges	A szolgálat munkatársainak szupervíziója
	Az óvodáskor alatti gyermekek tekintetében a hagyományos preventív eszközök nem megfelelőek, elégtelenek, évről évre nő a veszélyeztetettek száma. Különösen igaz ez a szegregált településrészen.	A szülők – gyermekjóléti szolgálat - óvoda közös bevonásával Biztos kezdet típusú program megvalósítása	Óvodáskor alatti, intézménybe nem járó gyermekek fejlesztése
	Nem megoldott a fejlesztésre szoruló gyermekek időbeli szakértői véleményezése, valamint kevés a fejlesztő szakember és a fejlesztésre rendelkezésre álló órák száma	Kezdeményezés indítása arra vonatkozóan, hogy biztosítsanak több szakembert a fejlesztésre szoruló gyermekek hátránykompenzációja érdekében	Szakemberek körének bővítése a fejlesztésre szoruló gyermekek ellátásban.
	Egyre több a különleges betegséggel küzdő gyermek (ételallergia, cukorbetegség)	Biztosítani szükséges diétás nővér jelenlétét az intézményben, diétás szakács képzését, diétás konyha kialakítását	Diétás nővér és szakács alkalmazása, diétás konyha kialakítása.
	A rászoruló gyermekek közül nem jut el mindenki Erzsébet táborba mert nem tudja az önerőt biztosítani	Támogatási rendszer kialakítása	Adománygyűjtés vagy helyi pályázati eljárás keretében lehetőség biztosítása a hátrányos helyzetű gyermekek táborozásban való részvételére.

A köznevelési rendszer átalakítását követően a Nagyrábéi Móricz Zsigmond Általános Iskola az Intézményfenntartó Központ fenntartásába és működtetésébe került. Ettől függetlenül az önkormányzat továbbra is mindenben támogatja az intézményt, hiszen a gyermekek helyzete, iskolai környezete, lehetőségei továbbra is az önkormányzat, a képviselő-testület figyelmének középpontjában vannak.

A család- és gyermekjóléti szolgálat családgondozóinak szupervíziójáról a Nagyrábé-Bihardancsháza Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Nagyrábéi Óvoda-Bölcsőde, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, mint munkáltató gondoskodik.

Az óvodában a hátránykompenzálás elsősorban egyéni fejlesztéssel történik, illetve a gyermekek tehetségműhelyek keretében erősítheti azon képességeiket, melyekben tehetségük mutatkozik.

A köznevelési intézmények vezetői vetették fel azt a problémát, hogy mind az óvoda, mint az iskola vonatkozásában problémát jelent, hogy egy-egy gyermek szakértői véleményének elkészültére akár egy évet is kell várni, s ezt még súlyosbítja, hogy nincs elég fejlesztő szakember, így nagyon kevés idő jut egy gyermek fejlesztésére. Ez nagyon elhúzza a kialakult problémák javulását, esetleg megszüntetését. Emiatt az iskolába felkerülve ezek a gyermekek már eleve hátránnyal indulnak.

Ennek javítása érdekében szükséges lenne felgyorsítani a szakértői bizottság munkáját, és több fejlesztő szakembert biztosítani a rendszerbe.

Nagy szükség volna pszichológus segítségére a gyermekek körében is.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Sajnos a rendszerváltás óta eltelt évtizedben a **nők hátránya** nemhogy csökkent volna Magyarországon, hanem számos területen nőtt a férfiakkal szemben. A nőket érő hátrányokról több kötetnyi szakirodalom jelent meg az utóbbi években. Ezek általános megállapítása, hogy a nők hátrányos helyzetének legfőbb oka elsősorban a mélyen rögződött előítéletekben, a nők és az esélyegyenlőség előítéletes társadalmi megítélésében keresendő. Európai integrációnk érdekében ezért mindenekelőtt a közvéleményt kell érzékenyíteni az előítéletek visszaszorítása, az esélyegyenlőség társadalmi megítélésének javítása érdekében.

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni: sokszor maguk a nők – különösen, ha vezető pozíciót töltenek be – tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakhoz képest. Bármily nehéz is a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni (hiszen ezeket még a nagy adatgyűjtő szervek – munkaügyi központok, KSH, APEH vagy OEP – sem kéri kellő részletességgel), mégis meg kell próbálni a lehető legpontosabb információkat beszerezni.

A nemek közötti **hátrányos megkülönböztetést** néhány jogszabály **tiltja** ugyan (pl. Alaptörvény XV. cikke, Munka Törvénykönyve 12 §, és az EbkTv), de a nők és férfiak között a

társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály.

Külön a nők esélyegyenlőségére és diszkriminációjuknak tilalmára nincs jogszabály. Az elsődleges törvény, amelyben kiemelve szerepel a nemek közötti egyenlőség szem előtt tartása az élet minden területén, Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról (2003. CXXV. tv.) szóló törvény. Ez a törvény mondja ki, hogy a közfeladatot ellátó szervezeteknek minden jogviszonyukban, eljárásukban és intézkedésük során meg kell tartaniuk az egyenlő bánásmód követelményét (4. §). A törvény tételesen felsorolja, mely területeken tiltja a diszkrimináció minden formáját: tiltja a nemen, a családi állapoton, az anyaságon (terhességen) vagy apaságon, valamint a foglalkoztatási jogviszonynak vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonynak részmunkaidős jellegén, illetve időtartamának határozott vagy határozatlan jellegén alapuló megkülönböztetést. A rendeletet meghozó kormány a fenti törvény 64.§-ában foglalt felhatalmazás alapján elrendelte az Egyenlő Bánásmód Hatóság létrehozását. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése esetén a jogaiban sértett fél kérelmére, illetve a törvényben meghatározott esetekben hivatalból lefolytatja a hatósági eljárást annak megállapítása érdekében, hogy történt-e hátrányos megkülönböztetés. Közérdekű igényérvényesítés joga alapján pert indíthat a jogaiban sértett személyek és csoportok védelmében. A hatóság továbbá véleményezi az egyenlő bánásmódot érintő jogszabályokat, az állami irányítás egyéb jogi eszközeit és jelentéstervezeteit, javaslatot tesz kormányzati döntésekre, jogi szabályozásra. Rendszeresen tájékoztatja a közvéleményt és a kormányt az egyenlő bánásmód érvényesülésével kapcsolatos helyzetről, tájékoztatja az érintetteket az igényérvényesítés lehetőségeiről. Közreműködik azoknak a jelentéseknek az elkészítésében, melyeket az egyenlő bánásmód hazai érvényesülésével kapcsolatban nemzetközi szervezetek részére kell megküldeni.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Nagyrábén a 2018. január 1-jei adatok szerint 1077 fő a férfi és 1103 fő a női lakosság száma. A nők összlakossághoz viszonyított aránya 50,5 %. Megállapítható, hogy a településen a nők és férfiak aránya kiegyenlített, a kor előrehaladtával emelkedik a nők arányuk az összlakosságon belül.

A településen található, **nőket is foglalkoztató munkahelyek** jellemzően a közszféra, a könnyűipar és a szolgáltatási szektor. A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatai nem állnak teljeskörűen a rendelkezésre (gyermekszám, képzettség, családi állapot, demográfiai adatok).

Korábban a településen a nők munkaerő-piaci szempontból hátrányban voltak, azonban az utóbbi 2 évben már kiegyenlítődött a nők és férfiak aránya a nyilvántartott álláskereők és a tartósan munkanélküliek között is.

A **közösségi esélyegyenlőség akcióprogram** céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára.

A településnek fontos feladata a népességmegtartó képesség erősítése, az elvándorlás csökkentése. Erre egyedül a munkahelyteremtés, a foglalkoztatás bővítése jelenthet megoldást.

Erre nagyon kevés a lehetőség a térség és a település infrastruktúrális helyzetét és földrajzi elhelyezkedését megnézve. Az önkormányzat próbálja a helyi vállalkozók elképzeléseit támogatni, segíteni annak érdekében, hogy plusz munkahelyeket teremtsenek, ezzel egyben elősegíteni a nők esélyeinek növelését a foglalkoztatásban.

Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az **egyenlő munkáért egyenlő bér** követelményének.

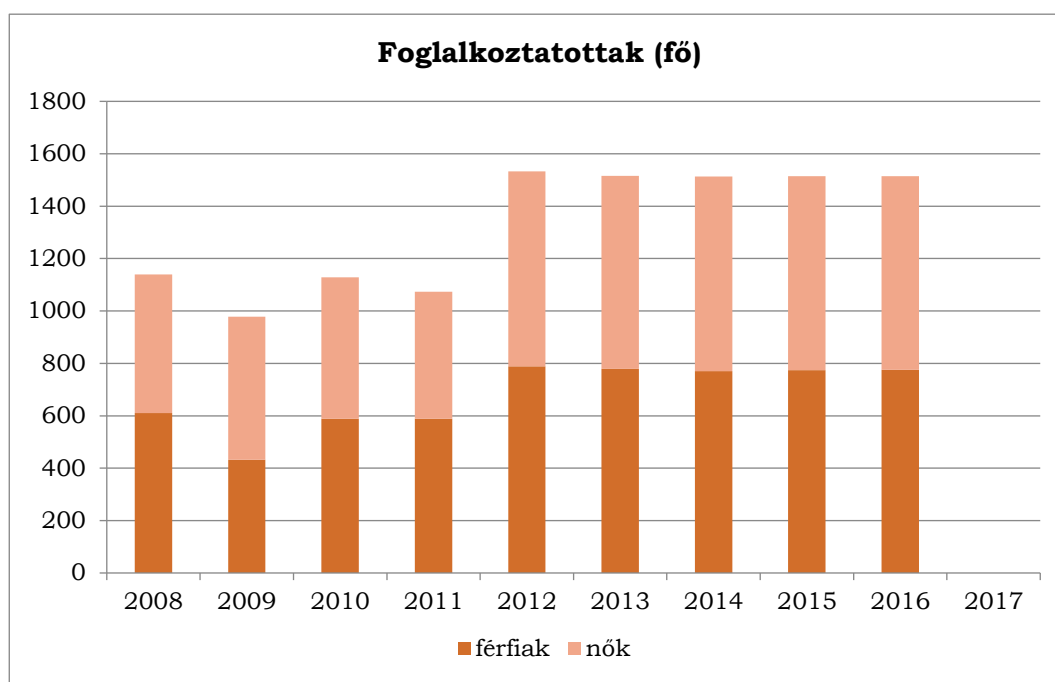
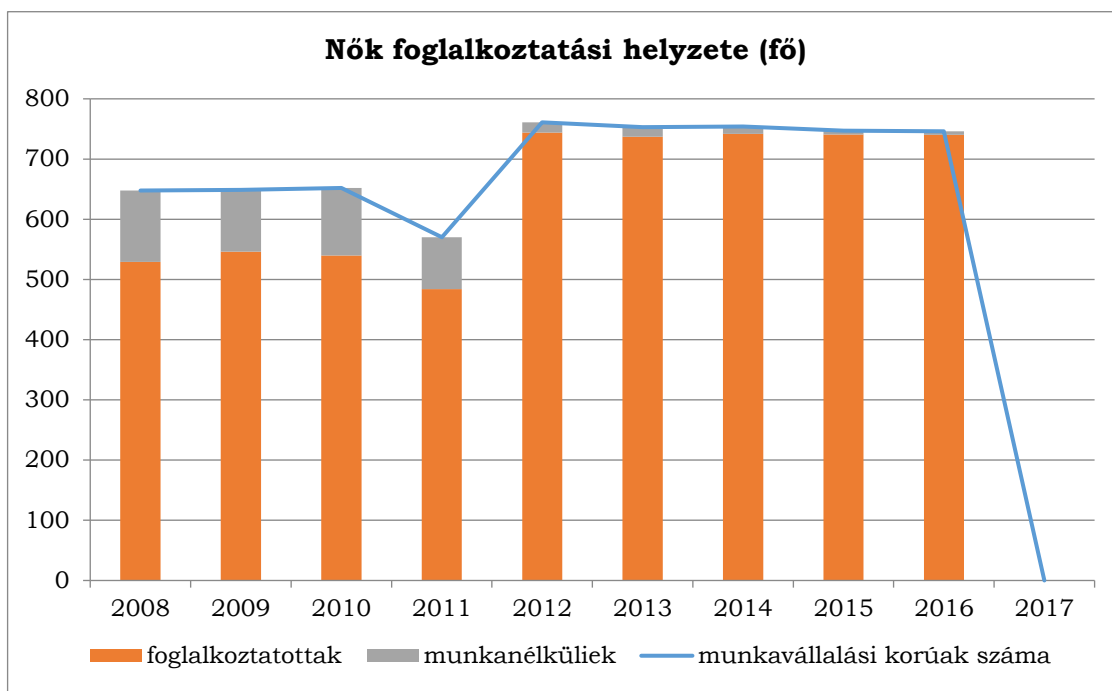
E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

Képzésbe vonás, illetve a képzésszervezés kapcsán mindenképpen elmondható, hogy alapvető gát térségbeli nők képzésbe vonásánál, hogy alacsony mértékű a munkaerő-piaci igény a szakképzett női munkavállalók iránt, kevés olyan munkáltató van, ahol szakképzett női munkavállalót alkalmaznának. E tekintetben a piacképes munkaerő-piaci képzések során térségenként eltérő mértékben alakul ki a szakmastruktúrában ilyenféle aránytalanság, de amíg a munkaerőpiac igényoldalán radikális változás nem következik be, jelentős változás nem várható.

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
2008	761	648	610	529	151	119
2009	583	649	432	546	151	103
2010	742	652	588	540	154	112
2011	679	570	589	484	90	86
2012	803	761	789	744	14	17
2013	792	753	779	737	13	16
2014	781	754	771	742	10	12
2015	782	747	774	741	8	6
2016	781	746	775	740	6	6
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Foglalkoztatás tekintetében és bérezés tekintetében nincs a nőket érő hátrányos megkülönböztetés a településen.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A családi, magánéletbeli feladatok és felelőségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. A kisgyermeket nevelő nők (és férfiak) esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják.

Az önkormányzat a lakossági igényekre figyelemmel a korábban csak óvodaként működő intézmény profilját átalakítva egységes-óvoda bölcsődei intézményt, majd 2016. szeptember 1-től önálló bölcsődei csoportot hozott létre, hogy a kisgyermekes anyukáknak lehetősége legyen visszatérni a munkaerőpiacra.

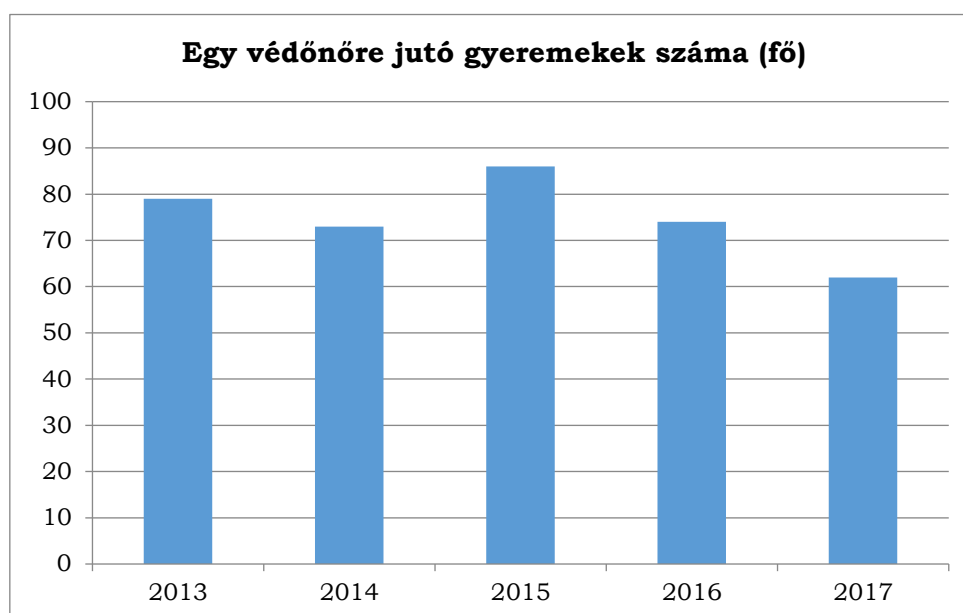
Emellett az óvoda-bölcsőde nyitvatartási idejét is meghosszabbította, jelenleg reggel fél héttől délután fél ötig tart nyitva.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a **védőnői hálózat** szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdik: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermek- szám védőnőnként
2013	1	79	79
2014	1	73	73
2015	1	86	86
2016	1	74	74
2017	1	62	62

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Amint már korábban is említésre került, a településen a védőnői szolgálat jól működik. 2017. január 1. napjától vállalkozó védőnő látja el ezt a feladatot. Folyamatosan, magas szakmai színvonalon és családbarát módon látja el feladatát. Értékes és tevékeny tagja a jelzőrendszernek is.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszaknak több fajtáját különböztetjük meg:

- szóbeli,
- megfélemlítés,
- lelki,
- elszigetelés,
- testi,
- szexuális,
- gazdasági, anyagi.

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a **jelzőrendszerek** alapján több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

Az Új Széchenyi Terv keretében a KOMP Egyesület és a Hajdú-Bihar Megyei Polgárőr Szövetség a TÁMOP-5.6.1.C-11/2-2011-0019 pályázat keretében „Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés Hajdú-Bihar Megyében” címmel 2013-2014. évben prevenciós és „rehabilitációs” tevékenységet folytatott a településen a veszélyeztetett csoportok, illetve az áldozatok körében.

Az áldozatsegítő program azért jött létre, hogy Hajdú-Bihar megye területén a Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálatának munkáját segítse. Célja az áldozatok lelki és érzelmi terheinek csökkentése, életvezetési nehézségeinek csökkentése.

A rendőrség különböző fórumokon próbál felvilágosítást tartani a családon belüli erőszakról, illetve arról, hogy milyen lehetőségei vannak annak, akit ilyen erőszak ér.

Tény, hogy a családi erőszakot elszenvedők igyekeznek azt titokban tartani, és inkább túriki, mint fellépjenek ellene.

Megoldás itt továbbra is a prevenció, illetve a folyamatos tájékoztatás.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A szolgáltatások közvetítése a **Család- és gyermekjóléti Szolgálat** feladata, évek óta kialakult jó gyakorlat alapján működik a jelzőrendszer.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők közéleti szerepvállalását nagyban befolyásolja a társadalom női szerepfelfogása. Felmérésekből kiderül, hogy Magyarországon sok esetben a nők is szerepüket elsősorban a családi környezetben határozzák meg, a gyermeknevelési, háztartási feladatokat helyezve előtérbe. Számításba véve azt a tény, miszerint a nők maguk is másképp ítélik meg a társadalomban betöltött szerepüket, elmondható, hogy a politikában, közéletben való részvétel nem kizárólagos mutatója az esélyegyenlőségnek.

Önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére.

A települési képviselők körében 3 nő található. A hivatal vezetőinek és középvezetőinek túlnyomó többsége nő.

Megállapítható, hogy **a településen nincs olyan szervezet**, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

A Nagyrábéi Közös Önkormányzati Hivatalban valamennyi álláshelyet nők töltik be. A Kosuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár igazgatója, illetve a köznevelési intézmények vezetője is nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, a gyermeküket egyedül nevelő anyák és a 45-50 év feletti nők hátrányos helyzetben vannak a munkaerő piacon. Ezt helyi szinten megoldani nem lehet, a magányosság és az elhagyatottság érzésének megszüntetésére a társadalmi és kulturális összefogás a lehetséges megoldás.

5.8 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
Van-e nemekre érzékeny adatgyűjtés, elemzés és értékelés az önkormányzat által felügyelt minden szakterületen?	nem	nem
Van-e a településen célzottan a nők elleni erőszak áldozataival foglalkozó ellátás?	nem	igen
Biztosított-e a gyermeküket egyedül nevelő nők rugalmas munkavégzése az önkormányzati intézményekben?	igen	nem
Alkalmazkodnak-e az önkormányzat által fenntartott nevelési, oktatási, szociális intézmények a nők foglalkoztatási igényeihez?	igen	nem
Biztosított-e a nők részvétele a helyi döntéshozatalban?	igen	nem

5.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
Nők helyzete	Kevés nő vesz részt szűrővizsgálatokon.	Lehetőség megteremtése a preventív szűrővizsgálatokon való részvételre.	Vagy utaztatással vagy helybeli szűrővizsgálat szervezésével biztosítani az ellátás igénybevételének lehetőségét.
	A nők alacsonyabb képzettségi szintje.	A nők képzettségi szintjének emelése.	Képzések a településen a nők számára.
	A családon belüli erőszakos cselekedetek nagy része felderítetlen.	A családon belüli erőszak áldozatainak hatékony segítése, áldozattá válás megelőzése.	Nők áldozattá válásának megelőzése, áldozatok segítése.

A település nagyságára tekintettel minden lakosunknak ismerjük a körülményeit, családi helyzetét és problémáit. Ismert, hogy ki és milyen helyzetben neveli a gyermekeit, milyen segítségre van szüksége.

Erre tekintettel nem tartjuk indokoltnak a nemekre érzékeny adatgyűjtést. A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése óta több képzési program valósult meg a településen, mely az alapkompenciák fejlesztésére, illetve szaktudás megszerzésére irányult. Ezek az akkori Türr István Kutató és Képző Intézet közreműködésével valósultak meg. Kifejezetten érintette a nőket a „Konyhai kiségitő” tanfolyam, illetve a „Kulcskompetenciák fejlesztése III. + háztartási ismeretek”, de jelentős számban vettek részt nők az Alapkompencia és a gyógynövénytermesztő tanfolyamon is.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A **népesség öregedésével** járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. Az öregek aránya 1950-ben az egész világon 8%, 2000-ben 10% volt, 2050-ben azonban – az ENSZ „A világnépesség öregedése – 1950–2050” című, 2000-ben közzétett kiadványa szerint az emberiségnek már több mint egyötödét, Európában 36–37%-át 60 éven felüliek teszik majd ki. Ennek a gazdaság fejlődésére, a munkaerőpiacra, a generációs transferekre gyakorolt jelentős közgazdaság hatása várható. Emellett olyan társadalmi hatásokkal is számolni kell, amelyek többek között a családosztételben, az együttélési formákban, az egészségügyi ellátásban mutatkoznak majd meg, sőt a változások még a közéletet, a politikai magatartást (pl. a választások alakulását) sem hagyják érintetlenül. Elmondható tehát, hogy az idősebb korcsoportok létszámának és arányának tartós növekedése közvetlenül kihat a generációs együttműködésre, ami a társadalom működésének meghatározó módon képezi az alapját.

Az ageizmus az életkor alapú diszkriminációt jelöli. E fogalmat Európában és a világban is főként az idősokkal szembeni diszkriminációval összefüggésben használjuk. Akárcsak a más típusú megkülönböztetések, megvalósulhat direkt vagy indirekt módon, és következményei is hasonlóak az egyéb típusú diszkriminációknál tapasztaltakhoz.

Az időseket az élet számos területén éri hátrányos megkülönböztetés Magyarországon. Legjelentősebb az idősök foglalkoztatásbéli diszkriminációja. A kor alapú megkülönböztetés az új állások betöltésénél, a létszámleépítésnél és az elbocsátásoknál is gyakori.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői

2012-ben Nagyrábén a 2235 fő állandó lakosságból a 60-64 éves korosztály 165 fő, a (82 férfi és 83 nő), a 65 éven felüli állandó lakosság száma pedig 358 fő. Az állandó lakosság 23,4%-a 60 év feletti.

2013-ban a 2236 állandó lakosságból a 60-64 éves korosztály 160 fő (87 férfi, 73 nő), a 65 év feletti állandó lakosság száma 373 fő. Az állandó lakosság 23,8%-a 60 év feletti.

2014. évben a 2221 lakosságból a 60-64 évesek száma 179 fő (90 férfi, 89 nő), a 65 év feletti állandó lakosság pedig 380 fő. Az állandó lakosság 25,1 %-a 60 év feletti.

2017-ben ezek a számok még szembetűnőbbek. A 2180 fő állandó lakosból 60-64 éves korcsoportba tartozik 167 fő, 65 év fölötti 411 fő. Ez az állandó lakosság 26,5%-a.

2018 évben a 65 év feletti állandó lakosok száma 418 fő, 2019-ben 409 fő volt a TEIR adatai szerint. Az idősök lakosságon belüli aránya nagyjából azonos.

A demográfiai mutatók alapján az idős korra jellemző betegségek miatt az idősök biztonsága érdekében megfontolandó a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, mint szolgáltatás bevezetése.

Ezek az adatok hűen mutatják, hogy a lakosság jelentős részét teszik ki az időskorúak, mint esélyegyenlőségi csoport igen nagy figyelmet igényel.

Egészségügyi szempontból a kor előrehaladtával mind a nők, mind a férfiak esetében csökken a rendszeres testmozgás, amely több betegség előidézője lehet.

A Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár egyre több programot szervez, hogy a település lakosságának minél szélesebb körét elérhesse. Ilyen a ping-pong klub, mely nagyon közkedvelté vált, s valamennyi korosztály képviselteti magát.

Számos kulturális rendezvényt szerveznek, színi- és zenés előadásokat, ismeretterjesztő előadásokat, a kiállítások és könyvbemutatók is szép számban fellelhetők programjaik között. Szövőszakkör működik, melyen elsősorban idősök a résztvevők.

Igen tevékeny az idősök nappali ellátásának keretében működtetett idősök klubja, ahol családias légkörben beszélgethetnek, alkothatnak, kikapcsolódhatnak időseink. Ez testi és lelki egészségükre is pozitív hatással van.

Egészségügyi szűrővizsgálatok a településen helyben ritkán van lehetőség, általában be kell utaznia a lakosoknak Berettyóújfaluba, vagy Debrecenbe. EFOP-os pályázatból ezt a hiányosságot igyekszik az önkormányzat mérsékelni az elkövetkezőkben.

A lakosság jelentős része nem jár preventív vizsgálatokra. Házi orvosaink preventív tevékenysége, az idősek nappali ellátásában dolgozók ilyen irányú segítsége, illetve az idősek által egymásnak átadott ismeretek jelentik a legnagyobb tudásforrást ezen a téren.

2017-ben az önkormányzat támogatást nyert „idősügyi kommunikáció” elnevezéssel, melynek keretében 100 idős kapott kormányzati támogatással laptopot, internetet, s olyan segítő személyt, akik megtanítják őket a számítógép, illetve az internet használatára. Ez által az idősek nem csak magányukat tudják enyhíteni, hanem kapcsolatteremtés mellett lehetőségük van mindennemű ismeret, tudás megszerzésére, amely csak gondolatukban felmerül.

A Népfőiskola által szervezett, illetve házi orvosaink és a védőnő által tartott előadások keretében próbáljuk felhívni a lakosok, közöttük az idősek figyelmét az egészségmegőrzésre.

Mai időseink jövedelmi helyzetére jellemző, hogy nagytöbbségük még öregségi nyugdíjjal rendelkezik. Helyi adatgyűjtés alapján a jövedelmek mértéke elég szerteágazó. A legjellemzőbb a 65.000-85.000 Ft/hó közötti jövedelem, de megtalálható a 30.000 vagy az alatti, és viszonylag nagy számban a 90.000 Ft fölötti jövedelem is.

A településen az idősek aránya kb. az állandó lakosság 30 %-át teszi ki. Megfigyelhető, hogy ebben a csoportban jelentősen nagyobb a nők száma, mint a férfiaké.

Év	Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2008	295	438	733
2009	291	435	726
2010	287	410	697
2011	285	393	678
2012	275	388	663
2013	260	383	643
2014	258	368	626
2015	251	366	617
2016	241	360	601
2017	n.a.	n.a.	n.a.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az idős korosztály (jellemzően az 55 év feletti) **foglalkoztatási mutatója a településen alacsony**. Annak a személynek az elhelyezkedési esélye, aki ebben a korban munkanélkü-

livé vált, nagyon kicsi. Ebbe a korosztályba tartozó személyek kiszolgáltatottabbak a munkaerő-piacon. A nyugdíjkorhatár betöltése előtti munkaviszony megszűnés után inkább a közfoglalkoztatás keretében dolgoznak.

A településen néhány esetet kivéve nem jellemző a nyugdíj melletti munkavégzés.

Az idős emberek a **vidéki életmóddal járó többletterhelés** miatt örülnek, ha a ház körüli teendőket el tudják látni. Mindenki kertes házban lakik, ahol bőven van tennivaló.

Év	64 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma	
	fő	fő	%
2008	330	26	8%
2009	344	22	6%
2010	342	14	4%
2011	343	19	6%
2012	358	15	4%
2013	373	34	9%
2014	380	33	9%
2015	402	32	8%
2016	407	33	8%
2017	n.a.	n.a.	n.a.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

A nappali ellátásban részt vevő idősök száma alacsony, szüksége lenne az időseknek, elsősorban az egyedül élőknek a közösségre, a korosztályukkal való kapcsolattartásra.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az önkormányzat **támogatja** a településen élő idős emberek önszerveződő tevékenységét, a nyugdíjas közösségek munkáját pénzügyileg is segíti, valamint közösségi színteret biztosít az életkori sajátosságaikból adódó közösségi események megtartásához.

Az önkormányzat az idősekre, mint egy-egy közösség tagjaira és mint tapasztalatokkal rendelkező magánszemélyekre egyaránt számít az önkormányzat. A nyugdíjas közösségek tagjait bevonja azon hagyományok ápolásába, amelynek célja a település kulturális örökségének gondozása, annak a tudásnak az átadása, amellyel a település hagyományai életben tarthatók.

Az állam és a települési önkormányzat a szociális alapszolgáltatások megszervezésével segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Településünkön biztosított az idősek

nappali ellátása, ezen belül demens nappali ellátás, házi segítségnyújtás, szociális étkezés, családsegítés.

Ha életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Az önkormányzat saját honlapot működtet, ahol a települést érintő friss hírek hozzáférhetőek. 2018. január 1-től működik az elektronikus ügyintézés és az akadálymentesített honlap felület.

A településre havonta jár ki masszőr, akihez előjegyzés alapján be lehet jelentkezni.

Az idősek nappali ellátását végző intézmény rendszeresen szervez az időseknek látásvizsgálatot, illetve ortopédcipő készítésében is segítséget nyújtanak.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A településen van az időseknek egy aktív magja, akik **tevékenyen részt vesznek** a község közösségi életében. A nyugdíjas klubban rendszeresen összejönnek, fellépésekre készülnek, kirándulnak, kapcsolatot tartanak fenn a település gyermekközösségeivel, intézményeivel. Talán többen vennének részt ebben a tevékenységben, ha az intézménybe való eljutás könnyebbé válna. Ez megoldható lenne, ha gépjármű vinné ki a távolabb lakó, illetve a fizikai állapota miatt kimenni nem tudó időseket.

Az idősek egy rétegére jellemző az **élethosszig tartó tanulás**. Ez elsősorban ugyanarra a csoportra vonatkozik, akik egyébként aktív résztvevői a társadalmi életnek. Ez abból is következik, hogy többen találkoznak a társadalom és a technika újdonságaival.

Az informatikai ismeretek egyre fontosabbá válnak a mindennapi élet során, ezért az idősek körében ismét szükséges a számítógép és internethasználat oktatására, az ehhez szükséges eszközök beszerzésére, hogy ezáltal is nagyobb esélyük legyen a közszolgáltatások, az információk elérésére. Ennek érdekében az önkormányzat támogatás iránti igényt nyújtott be és támogatást kapott az idősek infokommunikációs képességeinek fejlesztésére. Ennek keretében 100 időshöz került ki laptop és mobil internet, valamint segítők járnak hozzájuk rendszeresen és oktatják őket a számítógép, az internet használatára.

Az idősek még a vártnál is nagyobb lelkesedést mutatnak az internethasználat irányába. Facebook-ot használnak, böngésznek. Kapcsolatba léptek egymással, családtagokkal, ismerősökkel. Nagy segítséget nyújt a társadalomtól való elszigetelődés, a magány érzésének csökkentésében.

Egészségügyi alapellátás tekintetében két háziorvosi és egy fogorvosi körzet áll a rendelkezésükre. A laborvizsgálatokhoz a háziorvosok helyben leveszik a vért, melyet beszállít az önkormányzat a Gróf Tisza István kórházba, Berettyóújfaluba. A szakorvosi ellátás legközelebb Berettyóújfaluban érhető el.

Ide a tömegközlekedés – bár vasút nem áll rendelkezésre - jónak mondható.

A településnek jól felszerelt, nagy kötetszámú könyvtára van, mely minden nap látogatható. Itt is rendelkezésre áll ingyenes internet elérés.

A Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár kulturális rendezvényei és szolgáltatásai az idősök részére is elérhetők.

Az idősök közül az önkormányzat segítségével sokan részesei lettek az idősök infokommunikációs programjának. Ezt ki lehetne teljesíteni azzal, ha az intézmény épületében kialakításra kerülne egy informatikai sarok.

6.5 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
Biztosított-e a településen az egészségügyi és szociális szolgáltatások összehangolása az idősödők és az idősök szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével?	igen	nem
Biztosított-e a településen az idősök élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával?	igen	nem
Biztosított-e a településen az idősök társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvétele?	igen	nem
Meghaladja-e a településen az 50 év feletti körében a regisztrált munkanélküliek számaránya a 10 százalékot?	igen	nem
Biztosított-e az idősök részvétele a helyi döntéshozatalban?	igen	nem

6.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
Idősök helyzete	Az idősök csoportja fokozottan kitett az áldozattá válás veszélyének.	Idősök áldozattá válását megelőző információ nyújtás, intézkedések.	Idősök áldozattá válásának megelőzése
	A településen magas az 55-64 év közötti munkanélküliek száma.	Közfoglalkoztatás folytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.	Közfoglalkoztatás
	Az idősök csekély ismerettel rendelkeznek a számítógép-és internethasználat területén.	A számítógép-és internethasználatához szükséges ismeretek nyújtása, bővítése, eszközpark fejlesztése.	Képzések folyamatos szervezése, eszközpark fejlesztése, eszközbeszerzés.

	Nappali ellátottak részére nyújtott szolgáltatások körének biztosítása.		
	Nappali ellátást nyújtó intézménybe történő eljutás nehézsége	Közterületi utak, járdák állapotának javítása, gépjármű indítása az ellátottak részére	Járda és útfelújítás, gépjárműbeszerzés, üzemeltetés
	Egészségügyi ellátás körülményeinek, eszközellátottságának romlása.	Az egészségügyi ellátást biztosító intézmény épülete minőségének és eszközei minőségének javítása.	Az egészségügyi ellátásnak helyet adó épület energetikai korszerűsítése, házi orvosi, fogorvosi eszközpart fejlesztése
	A idősek lakosságon belüli arányához viszonyítva kevés az internet eléréssel rendelkezők száma	Az időseket ellátó intézmény épületében informatikai fejlesztés	Informatikai sarok létrehozása az időseket ellátó intézmény épületében.
	Az időskorú lakosság számának növekedésével nő azok száma, akik sürgős egészségügyi ellátásra szorulhatnak	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtással bővíteni a szociális alapellátást	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, mint szolgáltatás bevezetése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 26. cikke elismeri a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre. Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2006. december 13-án egyhangúan fogadta el a Fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló Egyezményt és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyvet. Az új nemzetközi egyezmény közel 650 millió fogyatékosokkal élő embert érint a világon.

A **hazai fogyatékosügy politikai** kiemelkedő sikere, hogy hazánk volt a világon az első állam, amely mind az Egyezményt, mind pedig a Jegyzőkönyvet ratifikálta a 2007. évi XCII. törvénnyel. Az Egyezmény szerint „fogyatékosokkal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását”.

Az egyenlőség, az egyenlőtlenségek kérdése különböző mértékben ugyan, de valamennyi – a többségtől eltérő jellemzőkkel rendelkező – személyt, csoportot érint ma Magyarországon. Különösen veszélyeztetett csoport a cigányság, más szempontból a nők, ismét más szempontból, de külön figyelmet érdemel a fogyatékos emberek helyzete is.

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja.

A fogyatékosügy- és általában az esélyegyenlőség- talán legfontosabb feladata, hogy az államigazgatás területén meghonosodjon a mainstreaming elve, vagyis az a szemlélet, hogy a fogyatékos emberek ügye nem (csak) szociális kérdés: valamennyi ágazat, minden köz-

igazgatási szereplő kötelessége és felelőssége, hogy a saját területén érvényesítse a fogyatékos emberek esélyegyenlőségének szempontjait, és megtegye az ehhez szükséges szakmapolitikai lépéseket.

Mint általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékoságügyben is a társadalmi szemléletformálás az egyik legnagyobb kihívás. Komoly kihívás, és súlyos feladat hárul a döntéshozókra és végrehajtókra a társadalom egésze tekintetében: mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgásérült, látássérült, hallássérült és az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan- halmazottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni.

A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről beszélünk, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről.

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű **nyugdíj, járadék, segély**. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerőpiaci lehetőségei erősen behatárolódtak. Fontos továbbá a célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezni. Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során **számos akadállyal** kell megküzdeni.

A településen az elmúlt években a **lakosság mintegy 5%-át** teszik ki a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma:

Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők	Egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	110	0
2009	107	0
2010	96	0
2011	177	n.a.
2012	165	n.a.
2013	142	n.a.
2014	141	n.a.
2015	134	7
2016	122	5
2017	n.a.	5

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

Megváltozott munkaképességű személy: a rehabilitációs hatóság vagy jogelődjei által végzett hatályos minősítés alapján

- akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű,
- aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány, minősítés időbeli hatálya alatt,
- akinek a munkaképesség csökkenése 50-100 százalékos mértékű, az erről szóló szakvélemény időbeli hatálya alatt, vagy
- rokkantsági ellátásban részesül.

A településen az önkormányzat, mint munkáltató jelenleg 2 fő megváltozott munkaképességű személyt foglalkoztat EFOP 1.1.1-15 pályázati konstrukció keretében.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja;”

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan **nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok**, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. A szociális ellátások igénybe vevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban csak a megváltozott munkaképességű személyek ellátásában, a rendszeres szociális segélyben, a közgyógyellátásban részesülőkre vonatkozóan rendelkezünk.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Miként általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékoságügyben is a **társadalmi szemléletformálás** az egyik legnagyobb kihívás. Komoly kihívás, és súlyos feladat hárul a döntéshozókra és végrehajtókra a társadalom egésze tekintetében: mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése. **Az egyenlő esélyű hozzáférés** nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti. Ennek egyik igen fontos eszköze az esélyegyenlőségi tervek elkészítése és az abban foglaltak végrehajtása is.

Jelenleg a település közintézményei már legalább a mozgáskorlátozottak részére akadálymentesek, s vannak olyan épületek, melyek teljes akadálymentesítettséggel rendelkeznek. A lakó- és szolgáltató épületekre ez még nem jellemző. A közösségi közlekedés, a járdák és a parkok jellemzően nem akadálymentesek.

A településen nincsenek kifejezetten a fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások, sem pozitív diszkrimináció.

7.4 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
A közszférában arányuknak megfelelő mértékben dolgoznak-e fogyatékkal élő munkavállalók a településen?	részben	igen
Az önkormányzat által fenntartott tömegközlekedési rendszerek megfelelnek-e az egyenlő hozzáférés követelményeinek?	nem jellemző	nem
Biztosított-e az akadálymentesítés az önkormányzati intézményekben?	részben	igen
A szociális alapellátás szolgáltatásai hozzáférhetőek és elérhetőek-e a fogyatékkal élő emberek számára?	igen	nem
A szociális szakellátás szolgáltatásai segítik-e a fogyatékkal élő emberek rehabilitációját?	igen	nem

7.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
Fogyatékkal élők helyzete	Az önkormányzat nem rendelkezik kellő adattal a fogyatékkal élők számára és igényeire vonatkozóan.	Helyi adatgyűjtő- és elemző munkacsoport felállítása.	Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatgyűjtés.
	Lakástól a közintézményekben történő eljutás nehézsége, közintézmények teljeskörű akadálymentesítésének hiánya.	Az intézményektől távol lakók utcélhoz történő eljutásának segítése, valamennyi fogyatékkal élő esélyegyenlőségének növelése.	Pihenőpadok kihelyezése, közintézmények teljeskörű akadálymentesítése.
	Társadalomból való kirekesztődés, nem elfogadás érzése, fogyatékkal élők számára rendelkezésre álló munkahelyek korlátozott száma.	A társadalmi csoportok fogyatékkal élők iránti érzékenységének, empátiájának növelése, fogyatékos személyek által is elvégezhető munkatevékenységek kialakításának felkutatása.	Érzékenyítő előadások, tolerancia napok szervezése, munkahelyteremtés.

8. Helyi partnerség

A 3-7. pontban szereplő célcsoportok élethelyzetének javításával kapcsolatban együttműködő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések bemutatása:

Partner megnevezése	Az együttműködés területe	Érintett esélyegyenlőségi cél-	Az együttműködés formája
Nagyrábéért Alapítvány	komplex	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Amenca-Velünk Európában Szervezet	komplex	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Barangoló Ifjúsági és Kulturális Egyesület	komplex	fiatalok, gyermekek	programszervezés alkalmával rendszeres
Infó Kuckó Teleház	komplex	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Nagyrábé Petőfi Sportkör	komplex	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Nagyrábéi Baráti Kör és Egyesület	komplex	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Nagyrábéi Móricz Alapítvány	komplex	fiatalok, gyermekek	programszervezés alkalmával rendszeres
Nagyrábéi Polgárőr Egyesület	komplex	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Nagyrábéi Szélmalom Egyesület	komplex	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Továbbtanulásért Alapítvány	komplex	fiatalok, gyermekek	programszervezés alkalmával rendszeres
Szorgalmatos Mezei Gazda Alapítvány	komplex	komplex	programszervezés, programtámogatás

A szervezetek működése és rendezvényeik szervezésének támogatása mellett az önkormányzat az egyesületeket bevonja az őket érintő döntések előkészítésébe is. A civil szervezetek függetlenségét elismeri és tiszteletben tartja, emellett pedig partneri viszonyt alakított ki velük.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzeti-esélyegyenlőségi önkormányzat, egyéb partnerek bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program a Nagyrábéi Közös Önkormányzati Hivatal, a köznevelési, egészségügyi és szociális intézmények, a Család- és Gyermejkölési Szolgálat, a Kosuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár, valamint a Roma Nemzetiségi Önkormányzat munkatársainak bevonásával készült.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságának biztosítására az önkormányzat honlapja és a helyi média is rendelkezésre áll.

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében **nyilvános fórumot hívtunk össze**.

Önkormányzatunk a Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítására, értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre.

A **HEP Fórum** a nyilvánosság folyamatos biztosítására **legalább évente** tájékoztatja a program megvalósításában elvárt eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

Intézkedési terv

1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések			
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe	Sorszám
1. Romák és/ vagy mélyszegénységben élők	Nincs kijelölt esélyegyenlőségi munkatárs.	Esélyegyenlőségi munkatárs kinevezése.	Esélyegyenlőségi munkatárs kinevezése.	1/1.
				1/2.
	A településen magas az 55-64 év közötti munkanélküliek száma.	Közfoglalkoztatás tovább folytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.	Közfoglalkoztatás.	1/3.
	A munkanélküliek között magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya: kimutatható körökben a hatékony álláskeresői technikák és kulcskompetenciák hiánya.	Készségfejlesztő, szocializációs tréningek, foglalkoztathatóságot elősegítő szakmai képzések a településen.	Képzés a településen a romák és/ vagy mélyszegénységben élők számára.	1/4.
	A romákra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei, a célcsoport meghatározásának bizonytalanságai lehetetlenné tették mérhető teljesítménykövetelmények rögzítését, és ezekre épített monitoring rendszer létrehozását.	Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport működtetése.	Romákra vonatkozó adatgyűjtés.	1/5.
	A település lakosságának szűrővizsgálaton való részvétele elmarad az elvárt mértéktől.	Az önkormányzat nagyobb szerepvállalása az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében.	Egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztése.	1/6.
	A református templomtól nyugatra lévő településrészen, illetőleg az Ady Endre – Gyóni Géza utcák vonatkozásában lakhatási szegregáció tapasztalható.	A szegregált élethelyzetben lévő lakosság oktatási, foglalkoztatási, szociális és lakhatási feltételeinek javítása, intervenció, a szegregált körülmények között élők számának a csökkentése.	Szegregált lakhatás csökkentése.	1/7.

	Ügyintézési, életviteli nehézségek, funkcionális analfabetizmus.	Ügyintézéshez, önálló életvitelhez szükséges kompetenciák fejlesztése, a funkcionális analfabetizmus csökkentése, értő olvasás képességének fejlesztése.	Célirányos foglalkozások, képzések szervezése, fejlesztő pedagógus, illetve pedagógusok bevonásával fejlesztő foglalkozások szervezése felnőttek részére.	1/8.
	Lakhatási körülmények romlása, életveszélyessé váló lakóépületek.	Szükség esetére lakhatás biztosítása, hajléktalanság megelőzése.	Szociális bérlakások kialakítása.	1/9.
2. Gyermekek	A szülők részéről az érzelmi, erkölcsi nevelés hiánya, „jóléti árvák”, lelki sérült gyermekek számának emelkedése.	Gyermekek egészséges érzelmi, erkölcsi fejlődése a családban, gyermekek lelki sérüléseinek feloldása.	Szülők részére szervezett szakmai előadások gyermekpszichológus, mentálhigiénés szakember bevonása.	2/1.
	A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársai folyamatos kiégésnek vannak kitéve.	A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársainak folyamatos szupervíziója szükséges.	A gyermekjóléti szolgálat munkatársainak szupervíziója.	2/2.
				2/3.
	Nem megoldott a fejlesztésre szoruló gyermekek időbeli szakértői véleményezése, valamint kevés a szakember és a fejlesztésre rendelkezésre álló órák száma.	Kezdeményezés arra vonatkozóan, hogy a nevelési tanácsadó biztosítson több szakembert a gyermekek szűrővizsgálatára és fejlesztésére.	Szakemberek körének bővítése a fejlesztésre szoruló gyermekek ellátásban.	2/4.
	Egyre több a különleges betegséggel küzdő gyermek (ételallergia, cukorbetegség).	Humánerőforrás fejlesztés, eszközpark fejlesztés.	Diétás nővér és szakács alkalmazása, diétás konyha kialakítása.	2/5.
	A rászoruló, hátrányos helyzetű gyermekek közül sem mindenki jut el Erzsébet táborba, mert nem tudja biztosítani az önerőt.	Támogatási rendszer kialakítása.	Adománygyűjtés vagy helyi pályázati eljárás keretében lehetőség biztosítása a hátrányos helyzetű gyermekek a táborozásban való részvételre.	2/6.
3. Nők	Kevés nő vesz részt szűrővizsgálatokon.	Lehetőség megteremtése a preventív vizsgálatokon való részvételre.	Utaztatással vagy helybeli szűrővizsgálat szervezésével biztosítani az ellátás igénybevételének lehetőségét.	3/1.
	Nők alacsonyabb képzettségi szintje.	Nők képzettségi szintjének emelése.	Képzések a településen a nők számára.	3/2.
	A családon belüli erőszakos cselekedetek nagy része felderítetlen.	A családon belüli erőszak áldozatainak hatékony segítése, áldozattá válás megelőzése.	Nők áldozattá válásának megelőzése, áldozatok segítése.	3/3.

4. Idősek	Az idősek csoportja fokozottan kitett az áldozattá válás veszélyének.	Idősek áldozattá válását megelőző információ nyújtás, intézkedések.	Idősek áldozattá válásának megelőzése.	4/1.
	A településen magas az 55-64 év közötti munkanélküliek száma.	Közfoglalkoztatás folytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.	Közfoglalkoztatás.	4/2.
	Az idősek csekély ismerettel rendelkeznek a számítógép- és internethasználat területén, Nappali ellátottak részére nyújtott szolgáltatások szűk köre.	A számítógép- és internet használathoz szükséges ismeretek nyújtása, bővítése, eszközpark fejlesztése.	Képzések folyamatos szervezése, eszközpark fejlesztése, eszközbeszerzés.	4/3.
	Nappali ellátást nyújtó intézménybe történő eljutás nehézsége.	Közterületi utak, járdák állapotának javítása, gépjármű indítása az ellátottak részére.	Járda-, és útfelújítás, gépjárműbeszerzés, üzemeltetés.	4/4.
	Egészségügyi ellátás körülményeinek, eszközellátottságának romlása.	Az egészségügyi ellátást biztosító intézmény épülete minőségének és eszközei minőségének javítása.	Az egészségügyi ellátásnak helyet adó épület energetikai korszerűsítése, háziiorvosi, fogorvosi eszközpark fejlesztése.	4/5.
	A idősek lakosságon belüli arányához viszonyítva kevés az internet eléréssel rendelkezők száma	Az időseket ellátó intézmény épületében informatikai fejlesztés	Informatikai sarok létrehozása az időseket ellátó intézmény épületében.	
	Az időskorú lakosság számának növekedésével nő azok száma, akik sürgős egészségügyi ellátásra szorulhatnak	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtással bővíteni a szociális alapellátást	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, mint szolgáltatás bevezetése	
5. Fogyatékkal élők	Az önkormányzat nem rendelkezik kellő adattal a fogyatékkal élők számára és igényeire vonatkozóan.	Helyi, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport felállítása.	Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatgyűjtés.	5./1
	Lakástól a közintézményekbe történő eljutás nehézsége, közintézmények teljes körű akadálymentesítésének hiánya.	Az intézményektől távol lakók úticélhoz történő eljutásának segítése, valamennyi fogyatékkal élő esélyegyenlőségének növelése.	Pihenő padok kihelyezése, közintézmények teljes körű akadálymentesítése.	5/2.
	Társadalomból való kirekesztődés, nem elfogadás érzése, fogyatékkal élők számára rendelkezésre álló munkahelyek korlátozott száma.	A társadalmi csoportok fogyatékkal élők iránti érzékenységének, empátiájának növelése, fogyatékos személyek által is elvégezhető munkatevékenységek kialakításának felkutatása.	Érzékenyítő előadások tolerancia napok szervezése. Munkahelyteremtés.	5/3.

2. Az intézkedési területek részletes kifejtése

1/1.

Intézkedés címe:	Esélyegyenlőségi munkatárs kinevezése, képzése.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs kinevezett és szakmai végzettséggel rendelkező esélyegyenlőségi munkatárs.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Legyen az önkormányzatnál képzett esélyegyenlőségi munkatárs kinevezve.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. A hivatali dolgozók közül egy fő megbízása az esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos feladatok ellátásával, 2. szakirányú képzés, esélyegyenlőségi munkatárs feladatkörének meghatározása és munkaköri leírásának kiegészítése célfeladattal.
Résztevők és felelős	Önkormányzat, jegyző, esélyegyenlőségi munkatárs. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	nem releváns
Határidő(k) pontokba szedve	1.pontra 2021. december 31. 2.pontra 2021. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Munkaköri leírás, végzettséget igazoló dokumentumok. Fenntarthatóság intézményesülés révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem releváns.
Szükséges erőforrások	Képzési költség, humán erőforrás, infrastrukturális feltételek.

1/2.

Intézkedés címe:	
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	
Résztevők és felelős	
Partnerek	
Határidő(k) pontokba szedve	
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	

Intézkedés címe:	Közfoglalkoztatás elősegítése.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, a hátrányos helyzetű emberek száma nem csökken, szemléletváltásra van szükség. A településen magas az 55-64 év közötti munkanélküliek száma.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> a munkanélküliek számának csökkentése, egészségi állapotnak megfelelő foglalkoztatás megszervezése. <u>Rövidtávú cél:</u> A lehetséges foglalkoztatási területek felkutatása. <u>Középtávú cél:</u> A pályázati felhívás keresése, munkaügyi központtal való kapcsolattartás, a közfoglalkoztatási programban való részvételi szándék jelzése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Az önkormányzat minden évben pályázatot nyújt be közmunkaprogram megvalósítására. - Felmérés a lehetséges foglalkoztatási területekről. - Kapcsolatfelvétel és folyamatos kapcsolattartás a Foglalkoztatási Osztállyal. - A foglalkoztatást érintő intézmények vezetőivel való kapcsolatfelvétel. - A foglalkoztatáshoz szükséges dokumentumok összegyűjtése. - A foglalkoztatási időszak alatt a munkavégzés folyamatos ellenőrzése.
Résztevők és felelős	Munkanélküliek, önkormányzat, egyéb gazdasági szereplők. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	HBMKH Püspökladányi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály, Szociális és Gyámügyi Főigazgatóság.
Határidő(k) pontokba szedve	1. Közmunkaprogramok megvalósítása folyamatos 2018-2023 2. Igényfelmérés, érdekeltek felkutatása, piackutatás stb. folyamatos 2018-2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma, jegyzőkönyvek, jelenléti ívek. A közmunkaprogram folyamatosan bővül. fenntarthatóság társadalmi együttműködés révén. Szükség van a szemléletváltásra.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázati lehetőségek, humánerőforrás beszűkülése. Egyes tevékenységek önfenntartóvá tétele.
Szükséges erőforrások	BM közmunkaprogram pályázatai, humánerőforrás.

1./4

Intézkedés címe:	Képzés a településen a romák és/vagy mélyszegénységben élők számára.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Romák és/vagy mélyszegénységben élők.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> A munkanélküliség csökkentése a képességfejlesztéssel. <u>Rövidtávú cél:</u> Felmérés a digitális írástudatlanság, illetve nyelvtudás hiányára vonatkozóan. <u>Középtávú cél:</u> Pályázati felhívás keresése. <u>Hosszútávú cél:</u> Felnőttképzések lebonyolítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Együttműködési megállapodás a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal. - Készségfejlesztő, szocializációs tréningek.
Résztevők és felelős	Önkormányzat, képző intézet, képzésben résztvevő romák és/vagy mélyszegénységben élők. Tiszai Károly polgármester.
Partnerek	Oktatók, Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat.
Határidő(k) pontokba szedve	- Felmérés készítése – 2018.12.31. - Pályázati felhívás keresése – folyamatos. - Pályázat benyújtása – felhívásban megjelenő határidőig. - Képzés szervezés, lebonyolítás – a pályázati programban megjelölt időpontig.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A képzést eredményesen elvégző munkanélküliek száma. A képzés által elhelyezkedni tudó munkanélküliek száma. Az érintett célcsoport tagjainak érdekeltté tétele a képzés elvégzésében.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdeklődés, motiváció hiánya, ha nem lesz pályázati felhívás. Az érintettek tájékoztatása a képzésekről, a hozzájuk kapcsolódó ellátásokról, azok jelentőségéről a jövőjük vonatkozásában.
Szükséges erőforrások	Pályázati források/önkormányzati forrás, humán erőforrás.

1/5.

Intézkedés címe:	Romákra vonatkozó adatgyűjtés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A romákra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei, a célcsoport meghatározásának bizonytalanságai lehetetlenné tették mérhető teljesítménykövetelmények rögzítését, és ezekre épített monitoring rendszer létrehozását.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p><u>Általános cél:</u> A Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együttműködve 1 db munkacsoport felállítása.</p> <p><u>Rövidtávú cél:</u> A szükséges adatok körének meghatározása. 2021.június 30.</p> <p><u>Középtávú cél:</u> Adatok gyűjtése. 2021.december 31.</p> <p><u>Hosszútávú cél:</u> Az összegyűjtött adatok kielemezése, következtetések levonása.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> -A működő szervezeten belül szükség esetén helyi esélyegyenlőségi információs adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport létrehozása, működtetése, -Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés és igénybevételének mérése és értékelés a településen élő hátrányos helyzetűek körében, -A célzott adatgyűjtés megtervezése, fenntarthatóság és folyamatosság megtervezése, módszerek hozzárendelése az elvégzendő feladathoz.
Résztevők és felelős	<p>Nagyrábé Roma Nemzetiségi Önkormányzata, esélyegyenlőségi munkatárs, Nagyrábéi Óvoda-bölcsőde, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Nagyrábéi Móricz Zsigmond Általános Iskola, Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ, a település civil szervezetei.</p> <p>Tiszai Károly polgármester</p>
Partnerek	Nagyrábé Roma Nemzetiségi Önkormányzata, esélyegyenlőségi munkatárs, Nagyrábéi Óvoda-bölcsőde, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Nagyrábéi Móricz Zsigmond Általános Iskola, Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ, a település civil szervezetei.
Határidő(k) pontokba szedve	- 2022. december 31. és folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>Munkaterv, adatelemzések, összegzések.</p> <p>Társadalmi együttműködés révén.</p> <p>Folyamatos adatfrissítés.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>Adatgyűjtés nehézségei (személyi adatok védelmének biztosítása, nem megfelelő együttműködés).</p> <p>Együttműködés, partnerség.</p>
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, infrastruktúra (irodai háttér, telefon stb.).

Intézkedés címe:	Egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A célcsoport tagjai nagyon kevés szűrővizsgálaton vesznek részt, pedig sok egészségügyi probléma megelőzhető lenne évi 0 db szervezett szűrővizsgálat
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Az egészségi állapot javítása. A célcsoport tagjainak rendszeres részvétele a legalapvetőbb szűrővizsgálatokon (tüdőszűrő, mell-, illetve prosztatavizsgálat stb.) <u>Rövidtávú cél:</u> Egészségvédelmi Hét szervezése. <u>Középtávú cél:</u> A lakosság évenkénti szűrésekre való buzdítása, igényfelmérés. <u>Hosszútávú cél:</u> Egészségtudatos életforma kialakulása, rendszeres szűrővizsgálaton való részvétel.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Egészségügyi dolgozókkal való kapcsolatfelvétel, kapcsolatfelvétel a vizsgálatot végző orvosokkal. - Időpontok egyeztetése. - A propagandaanyag elkészítése: szórólap, felhívás elkészítése. - Egészségvédelmi Hét lebonyolítása. - A megjelent lakosok szűrővizsgálati eredményének begyűjtés, elemzése.
Résztevők és felelős	Nagyrábé Roma Nemzetiségi Önkormányzata, esélyegyenlőségi munkatárs, Nagyrábéi Óvoda-bölcsőde, Család- és Gyermejköltségtámogatási Szolgálat, Nagyrábéi Móricz Zsigmond Általános Iskola, házi-orvosok, védőnő. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Háziorvos, védőnő, szociális területen dolgozók, vizsgálatot végző orvosok, a helyszínt adó intézményvezetője.
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Egészségvédelmi Hét megszervezése – 2019.04.30. - A lakossági igény felmérése. - 2021. december 31. és folyamatos. - Egészségtudatos életforma kialakulása, rendszeres szűrővizsgálaton való részvétel. - 2022.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A szűrővizsgálatokon résztvevők száma, nyilvántartás a szűrővizsgálaton megjelentekről. <u>Rövidtávon:</u> Szórólap a megfelelő és szükséges vizsgálatokról, azok kiküldése az érintett célcsoportnak. <u>Középtávon:</u> Éves felmérés, viszonyítás az előző évhez. <u>Hosszútávon:</u> Javul a lakosság általános egészségi állapota. Társadalmi együttműködés révén fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz az önkormányzatnak elegendő pénzügyi kerete a Hét lebonyolítására. Keresni kell a pályázati lehetőségeket. A szabadságolások miatt a vizsgálatot végző orvosokkal való időpontegyeztetés akadályozott. Az egyeztetést minél hamarabb el kell kezdeni. A csökkentés eszközei: együttműködés, partnerség.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, önkormányzati forrás, pályázati támogatás.

1/7.

Intézkedés címe:	Szegregált lakhatás csökkentése.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A református templomtól nyugatra lévő településrészen, illetőleg az Ady Endre – Gyóni Géza utcák vonatkozásában lakhatási szegregáció tapasztalható.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Lakhatási szegregáció megszüntetése. <u>Rövidtávú cél:</u> Lehetőségek felmérése. <u>Középtávú cél:</u> Lakhatási szegregáció csökkentése (pályázati lehetőségek keresése.) – folyamatos. <u>Hosszútávú cél:</u> Lakhatási szegregáció megszüntetése. - 2023.december 31.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- A szegregált élethelyzetben lévő lakosság oktatási, foglalkoztatási, szociális és lakhatási felételeinek javítása, intervenció, - A szegregált körülmények között élők számának csökkentése, szűrővizsgálatok, felvilágosító programok.
Résztevők és felelős	Szakelőadók, roma és/vagy mélyszegénységben élők. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Roma Nemzetiségi Önkormányzat, helyi civil szervezetek, Család- és Gyermejjóléti Szolgálat.
Határidő(k) pontokba szedve	- Lakhatási szegregáció megszüntetése. -folyamatos. - Lehetőségek felmérése. -2018.december 31. - Lakhatási szegregáció csökkentése (pályázati lehetőségek keresése.) – folyamatos. - Lakhatási szegregáció megszüntetése. -2023.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Szegregált élethelyzetben élők száma, foglalkoztatottak száma, szűrővizsgálaton megjelentek száma, az elvégzett felmérések nyilvántartása. Társadalmi együttműködés révén, humánerőforrás.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Motiváció hiánya. Foglalkoztatottság növelése, képzések szervezése.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, helyi költségvetési forrás, pályázati forrás.

Intézkedés címe:	Célirányos foglalkozások szervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Ügyintézési, éltviteli nehézségek, funkcionális analfabetizmus.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Ügyintézéshez, önálló éltvitelhez szükséges kompetenciák, az értő olvasás képességének fejlesztése. <u>Rövidtávú cél:</u> Lakossági igény felmérése a lehetőségről. <u>Középtávú cél:</u> Képzések, tájékoztatások megszervezése. <u>Hosszútávú cél:</u> A célcsoport szellemi potenciájának növelése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Adatgyűjtés, - Szervezés, - Lebonyolítás.
Résztevők és felelős	Fejlesztőpedagógus, Család- és Gyermejjóléti Szolgálat. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Család- és Gyermejjóléti Szolgálat.
Határidő(k) pontokba szedve	- Lakossági igény felmérése a lehetőségről. – 2019.június 30. - Képzések, tájékoztatások megszervezése. – 2019.december 31. - A célcsoport szellemi potenciájának növelése – folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Csökken az ügyintézésben való segítségre szorulóknak száma. Nyilvántartás. Folyamatos képzések.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Motiváció hiánya, anyagi- és humán erőforrás hiánya. Pályázati forrás keresése.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, helyi költségvetési forrás, pályázati forrás.

1/9.

Intézkedés címe:	Szociális bérlakások kialakítása.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Lakhatási körülmények romlása, életveszélyessé váló lakóépületek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Szociális bérlakások kialakítása. <u>Rövidtávú cél:</u> Pályázati lehetőségek, illetve az igények felmérése. <u>Középtávú cél:</u> Tervek elkészítése, előkészületek. <u>Hosszútávú cél:</u> A pályázat megvalósítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Adatgyűjtés (igények, lehetőségek), - Szervezés (előkészületek), - Lebonyolítás (pályázat megvalósítása).
Résztevők és felelős	Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, műszaki szakember Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, Református Egyház, civil szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	- Pályázati lehetőségek, illetve az igények felmérése. - 2018. december 31. - Tervek elkészítése, előkészületek. - 2019. június 30. - A pályázat megvalósítása – a támogató okirat szerint.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Szociális bérlakások létrejötte. Nem releváns.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz nyertes a pályázat. Jól előkészített pályázat.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati forrás.

2/1.

Intézkedés címe:	Szülők részére szervezett szakmai előadások, Gyermekpszichológus, mentálhigiénés szakember bevonása.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szülők részéről az érzelmi, erkölcsi nevelés hiánya, „jóléti árvák”. Lelki sérült gyermekek számának növekedése.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Gyermekek egészséges érzelmi, erkölcsi fejlődése a családban, gyermekek lelki sérüléseinek feloldása. <u>Rövidtávú cél:</u> Az érintett gyermekek, családok feltérképezése. <u>Középtávú cél:</u> Szakemberek megkeresése, terápiás foglalkozások megkezdése és szakmai előadások megszervezése. <u>Hosszútávú cél:</u> Szülői szemléletfejlesztés. A lelkisérült gyermekek számának visszaszorítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Adatgyűjtés (igények), - A szükséges óraszámban az előadások és terápiás alkalmak megszervezése, helyszín és időpont egyeztetés. - Megvalósítás.
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens, érintett családok, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, pszichológus, szakelőadók. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Köznevelési intézmények, a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai.
Határidő(k) pontokba szedve	- Az érintett gyermekek, családok feltérképezése. – 2019. június 30. - Szakemberek megkeresése, terápiás foglalkozások megkezdése és szakmai előadások megszervezése. - 2021. december 31. - Szülői szemléletfejlesztés. A lelkisérült gyermekek számának visszaszorítása - folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A terápiák, illetve előadások száma, illetve az azokon résztvevők száma. Társadalmi és szakmai együttműködés révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi forrás hiánya, szülői akadályoztatás.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás.

2/2.

Intézkedés címe:	A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szupervíziója.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A Szolgálat munkatársai folyamatos kiégésnek vannak kitéve.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> a kiégés megelőzése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Szupervíziók megszervezése, részvétel.
Résztevők és felelős	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, szociális területen dolgozók, pszichológus. Bézi Lajosné intézményvezető
Partnerek	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, pszichológus.
Határidő(k) pontokba szedve	- Szupervíziók megszervezése – folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A szupervíziókon való részvételi arány. Saját és pályázati forrás. Szupervíziók megszervezése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi forrás hiánya.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás.

2/3.

Intézkedés címe:	
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	
Résztevők és felelős	
Partnerek	
Határidő(k) pontokba szedve	-
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	

2/4.

Intézkedés címe:	Szakemberek körének bővítése a fejlesztésre szoruló gyermekek ellátásban.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nem megoldott a fejlesztésre szoruló gyermekek időbeli szakértői véleményezése, valamint kevés a szakember és a fejlesztésre rendelkezésre álló órák száma.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Kezdeményezés arra vonatkozóan, hogy a nevelési tanácsadó biztosítson több szakembert a gyermekek szűrővizsgálatára és fejlesztésére.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Kezdeményezés az illetékes minisztériumnál.
Résztevők és felelős	Köznevelési intézmények. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Köznevelési intézmények, szakemberek.
Határidő(k) pontokba szedve	- Írásbeli kezdeményezés megfogalmazása és elküldése – 2021. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Nevelési tanácsadó szakember létszámának emelkedése. Szakmai együttműködés révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem tulajdonítanak elég figyelmet a problémának. Nem releváns.
Szükséges erőforrások	Állami támogatás, jogszabály módosítás.

2/5.

Intézkedés címe:	Diétás nővér-, és szakács alkalmazása, diétás konyha kialakítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egyre több a különleges betegséggel küzdő gyermek (ételallergia, cukorbetegség).
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Diétás nővér- és szakács alkalmazása, diétás konyha kialakítása <u>Rövidtávú cél:</u> Pályázati lehetőségek feltérképezése. <u>Középtávú cél:</u> Pályázat benyújtása. <u>Hosszútávú cél:</u> A különleges betegségekkel küszködő gyermekek szakszerű ellátásának biztosítása a köznevelési intézményekben.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Pályázati lehetőségek feltérképezése, - Dolgozók továbbképzése, - Pályázat beadás, - Szükséges előkészületek elvégzése, - Eszközbeszerzés.
Résztevők és felelős	Köznevelési Intézmények, közétkeztetési intézmény. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Köznevelési intézmények, közétkeztetési intézmény.
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Pályázati lehetőségek feltérképezése. Igényfelmérés. - 2018. december 31. - Pályázat benyújtása. - 2019. december 31. - Intézményi dolgozók beiskolázása. – 2021.december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Szükséges képesítések megszerzése, diétás konyha kialakítása. Szakmai együttműködés révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Saját és pályázati forrás hiánya. Pályázati források igénybevétele.
Szükséges erőforrások	Uniós és hazai pályázati források, önkormányzati költségvetési támogatás, humánerőforrás biztosítása.

2/6.

Intézkedés címe:	Adománygyűjtés vagy helyi pályázati eljárás keretében lehetőség biztosítása a hátrányos helyzetű gyermekek táborozásban való részvételére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A rászoruló hátrányos helyzetű gyermekek közül sem mindenki jut el az Erzsébet táborokba, mert nem tudja biztosítani a szükséges önerőt.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Támogatási rendszer kialakítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Pályázati lehetőségek feltérképezése, - Pályázati feltételek kialakítása, beillesztése az önkormányzati dokumentumokba, - Pályázati eljárás lebonyolítása, - Az elnyert támogatás biztosítása, - Adománygyűjtés.
Résztevők és felelős	Hátrányos helyzetű gyermekek. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	- Köznevelési intézmények, Nagyrábéi Református Egyház.
Határidő(k) pontokba szedve	A pályázati felhívást szabályozó önkormányzati rendelet szerint.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A támogatásban részesülők száma. Szakmai együttműködés révén. Rendeleti szabályozás hatályának fenntartása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Saját és pályázati forrás hiánya. Pályázati források igénybevétele.
Szükséges erőforrások	Uniós és hazai pályázati források, önkormányzati költségvetési támogatás, humánerőforrás biztosítása.

3/1.

Intézkedés címe:	Utaztatással vagy helybeli szűrővizsgálat szervezésével biztosítani az ellátás igénybevételének lehetőségét.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés nő vesz részt szűrővizsgálaton.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Lehetőség megteremtése preventív vizsgálatokon való részvételre.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Kapcsolatfelvétel az ellátást nyújtó intézményekkel, - Időpontegyeztetés, - Érintettek igényeinek felmérése és értesítése a szűrővizsgálat igénybevételének lehetőségéről, - A szűrővizsgálaton való részvétel biztosítása.
Résztevők és felelős	Nők. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Egészségügyi intézmények, házi orvosok.
Határidő(k) pontokba szedve	- Folyamatos szervezés.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A szűrővizsgálatokon résztvevők száma. Megfelelő információ közvetítése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem megfelelő információterjesztés, érdektelenség az érintettek részéről, anyagi forrás hiánya. Megfelelő felvilágosítás, anyagi támogatás.
Szükséges erőforrások	Önkormányzati költségvetési- és humánerőforrás.

3/2.

Intézkedés címe:	Képzések a településen a nők számára
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők alacsonyabb képzettségi szintje.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p><u>Általános cél:</u> A nők képzettségi szintjének emelése.</p> <p><u>Rövidtávú cél:</u> Piaci igényeknek megfelelő képzések feltérképezése. Érintettek körében igényfelmérés.</p> <p><u>Középtávú cél:</u> Képzések megszervezése.</p> <p><u>Hosszútávú cél:</u> Képzések lebonyolítása, folyamatos indítása lehetőség szerint.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Piackutatás, - Igényfelmérés, - Szervezés, - Lebonyolítás.
Résztevők és felelős	<p>Az érintett nők, képzőszerv, illetve szervező.</p> <p>Tiszai Károly polgármester</p>
Partnerek	Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár, Foglalkoztatási Osztály.
Határidő(k) pontokba szedve	- Folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>Képzéseket eredményesen elvégzők száma.</p> <p>A megszerzett képesítéssel elhelyezkedni tudó nők száma.</p> <p>Társadalmi és szakmai együttműködés révén.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>Alacsony résztvevői létszám, sikertelen vizsga, anyagi forrás hiánya.</p> <p>Motiváció.</p>
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, saját- és pályázat források.

3/3.

Intézkedés címe:	Nők áldozattá válásának megelőzése, áldozatok segítése.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A családon belüli erőszakos cselekedetek nagyrésze felderítetlen.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Az családon belüli erőszak áldozatainak hatékony segítése, áldozattá válás megelőzése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Az áldozatok megfelelő segítése és ellátása az ismételt áldozattá válás prevenciójával, - Települési bűnmegelőzési nap szervezése, - Kapcsolatfelvétel anyaothonokkal.
Résztevők és felelős	<p>Önkormányzat, esélyegyenlőségi referens, rendőrség.</p> <p>Tiszai Károly polgármester</p>
Partnerek	Nagyrábé Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár.
Határidő(k) pontokba szedve	- Folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>Cikkek, rendezvények, felderített esetek számának növekedése.</p> <p>Társadalmi együttműködés révén.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>Az áldozatok nem kérnek segítséget.</p> <p>Széleskörű tájékoztatás, biztatás.</p>
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, anyagi források.

4/1.

Intézkedés címe:	Idősek áldozattá válásának megelőzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősek csoportja fokozottan kitett az áldozattá válás veszélyének.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Az idősek fokozott tájékoztatása, felvilágosítása, preventív munka az áldozattá válás megelőzése érdekében. <u>Rövidtávú cél:</u> Az idősek megfelelő felvilágosítása, tájékoztatása. <u>Hosszútávú cél:</u> Az áldozattá válás visszaszorítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Az idős emberek környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése. - Térfigyelő kamerák felszerelése. - Az idősek felvilágosítása, tájékoztatása bűncselekmények áldozatává válásának megelőzése érdekében, többek között az „Idősek napja” rendezvény keretében.
Résztevők és felelős	Közbiztonsági szakemberek, önkormányzat, idősek. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Polgárőrség, Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár, rendőrség.
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Idősek tájékoztatása, felvilágosító előadások megrendezése folyamatos. - Térfigyelő kamerarendszer beszerzésére való pályázat – folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Térfigyelő kamerák számának növelése, rendezvényen megjelentek száma. Társadalmi együttműködés révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Alacsony részvétel, érdektelenség, pályázati forrás hiánya. Széleskörű tájékoztatás.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, uniós és hazai pályázati forrás, helyi költségvetési forrás, önkéntesek.

4/2.

Intézkedés címe:	Közfoglalkoztatás
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A munkanélküliek között magas az 55-64 év közöttiek száma.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p><u>Általános cél:</u> Közfoglalkoztatás folytatása, egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.</p> <p><u>Középtávú cél:</u> Munkahelyteremtés.</p> <p><u>Hosszútávú cél:</u> Az idős korosztály foglalkoztatási arányának növelése.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Az önkormányzat minden évben pályázatot nyújt be közfoglalkoztatásra. - Szellemi és fizikai képességeiknek megfelelő munkalehetőség megteremtése. - Igényfelmérés, érdekeltek felkutatása, tájékoztatás, jó gyakorlatok bemutatása, piackutatás, helyi erőforrások feltérképezése.
Résztevők és felelős	<p>Önkormányzat, közfoglalkoztatásban részt vevők, gazdasági szereplők.</p> <p>Tiszai Károly polgármester</p>
Partnerek	Megyei önkormányzat, más települési önkormányzatok, Foglalkoztatási Osztály.
Határidő(k) pontokba szedve	- 2021. december 31. és folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>Közfoglalkoztatásban részt vevők száma, jegyzőkönyvek, nyilvántartások, jelenléti ívek.</p> <p>Társadalmi együttműködés révén.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz lehetőség a szükséges program elindítására. Mindenre kiterjedő kockázatelemzés, piackutatás, egyeztetés.
Szükséges erőforrások	Közmunkaprogram pályázat, humánerőforrás.

4/3.

Intézkedés címe:	Képzések folyamatos szervezése, eszközpark fejlesztése.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősek csekély ismerettel rendelkeznek a számítógép- és internethasználat területén, nappali ellátottak részére nyújtott szolgáltatások szűk köre.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> A számítógép és internet használatához szükséges ismeretek nyújtás, bővítése, eszközpark fejlesztése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Igényfelmérés, - Képzésszervezés, - Eszközvásárlás.
Résztevők és felelős	Önkormányzat, idősek, gazdasági szereplők. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Képző szervek, más önkormányzatok, szociális szolgáltatók, Kosuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár.
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Igényfelmérés: 2018. december 31. és folyamatos, - Képzésszervezés – 2019. január 01. és folyamatos, - Eszközbeszerzés – 2020. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Képzések és azon részt vevők száma, jelenléti ívek, nyilvántartások. Társadalmi és szakmai együttműködés révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kevés jelentkező, anyagi forrás hiánya, érdektelenség. Figyelemfelhívás ezen ismeretek fontosságára.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, humánerőforrás, technikai erőforrás.

4/4.

Intézkedés címe:	Járda- és útfelújítás, gépjárműbeszerzés, üzemeltetés.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nappali ellátást nyújtó intézménybe történő eljutás nehézsége.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> A közterületi utak, járdák állapotának javítása, gépjármű indítása az ellátottak részére. <u>Hosszútávú cél:</u> A közlekedés megkönnyítése az idős emberek részére, ezáltal a nappali ellátásban résztvevők számának növelése. Komfort megteremtése a közlekedésben.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Igényfelmérés, - Felújítások, - Gépjárműbeszerzés.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, idősök, gazdasági szereplők. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Szociális szolgáltatók, Nagyrábéi Református Egyház.
Határidő(k) pontokba szedve	- Utak, járdák minőségének feltérképezése: 2018. december 31. - Pályázati források keresése – folyamatos, - Gépjárműbeszerzés – pályázatfüggő.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Idősök nappali ellátásában résztvevők számának növekedése, nyilvántartások, a felújított utak, járdák számának növekedése, közvéleménykutatás. Pályázatok megvalósulása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi forrás hiánya, ha nem nyer a pályázat. Tartalmilag összeszedett pályázat benyújtása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, humán erőforrás, technikai erőforrás.

4/5.

Intézkedés címe:	Az egészségügyi ellátásnak helyet adó épület energetikai korszerűsítése, háziorvosi, fogorvosi eszközpark fejlesztése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egészségügyi ellátás körülményeinek eszközellátottságának romlása.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Az egészségügyi ellátást biztosító intézmény épülete és eszközei minőségének javítása. <u>Hosszútávú cél:</u> Idősek egészségügyi ellátása körülményeinek javulása. Széleskörű orvosi ellátás helyben történő igénybevételének lehetősége.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Pályázati források felkutatása, - Épületfelújítás, - Eszközvásárlás.
Résztevők és felelős	Önkormányzat, idősek, gazdasági szereplők. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Szociális szolgáltatók, háziorvosok.
Határidő(k) pontokba szedve	- A rendelők igényfelmérése az eszközbeszerzésre: 2018. december 31., - Eszközbeszerzés, felújítások – pályázati lehetőségek szerint.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Helyben elvégezhető vizsgálatok körének bővülése, eszközök számának megnövekedése, energiahatékonyság növekedése, korszerűsítés, orvosok által nyújtott számadatok, nyilvántartások. Az épület fenntartási költségeinek csökkenése, pályázati források.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi forrás hiánya. Tartalmilag jól összeszedett pályázat benyújtása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, humánerőforrás, technikai erőforrás.

4/6.

Intézkedés címe:	Informatikai sarok létrehozása az időseket ellátó intézmény épületében
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Interneteléréssel rendelkező idősek alacsony létszáma
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános cél: Az idősek minél nagyobb számban tudjanak hozzáférni az internethez Hosszútávú cél: A település minden idősenek lehetősége legyen az internethasználatra
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	-első lépésben 1 db számítógép beállítása az időseket ellátó intézmény épületébe az intézmény költségvetéséből -későbbiekben pályázati forrás keresése több internetelérést biztosító számítógép beszerzésére az idősek számára
Résztevők és felelős	Önkormányzat, idősek, szociális ellátást biztosító intézmény Tiszai Károly polgármester, Tornyai Anita intézményvezető
Partnerek	az intézmény dolgozói
Határidő(k) pontokba szedve	1.Egy db számítógép beállítása internet hozzáféréssel 2021. március 31. 2.Több számítógépet tartalmazó informatikai sarok kiépítése: 2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az informatikai eszközök igénybevételének -létszámban és időben-növekedése (látogatási napló vezetésével mérhető)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi forrás hiánya. Pályázati forrás megtalálása és sikeres pályázat.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, humán erőforrás.

Intézkedés címe:	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, mint szolgáltatás bevezetése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az időskorú lakosság számának növekedésével nő azok száma, akik sürgős egészségügyi ellátásra szorulhatnak
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p>Általános cél: az idősek biztonságérzetének növelése, megnövelni az esélyt a hirtelen kialakuló veszélyhelyzetben való gyors segítségkérési lehetőségre</p> <p>Hosszú távú cél: minden idős aki igényli, lehetősége legyen megkapni a jelző rendszeres házi segítségnyújtást, mint szociális szolgáltatást</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>1. Igények felmérése</p> <p>2. Normatíva felmérés, kiegészítés lehetőségének feltérképezése</p> <p>3. Amennyiben van igény, és annak fedezete biztosított, az ellátás megszervezése</p> <p>4. Ellátás elindítása</p>
Résztevők és felelős	Önkormányzat, Segítő Kezek Szociális Szolg. Kp. Tiszai Károly polgármester, Tornyai Anita intézményvezető
Partnerek	Házi gondozók
Határidő(k) pontokba szedve	<p>1./2021. március 31.</p> <p>2./2021. június 30.</p> <p>3./2021. december 31.</p> <p>4./2022. január 1.</p>
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>-Ellátást igénylők száma</p> <p>-Ellátottak száma</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>Az igényfelmérés alapján kevesen igényelnék az ellátást.</p> <p>A normatívát jelentősen ki kell egészíteni önkormányzati forrásból.</p>
Szükséges erőforrások	Éves szinten maximum 300.000 Ft saját forrással történő kiegészítés

5/1.

Intézkedés címe:	Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatgyűjtés.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az önkormányzat nem rendelkezik kellő adattal a fogyatékkal élők számára és igényére vonatkozóan.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében szükséges adatok rendelkezésre állása, adattár. <u>Rövidtávú cél:</u> Helyi adatgyűjtő - és elemző munkacsoport felállítása. <u>Hosszútávú cél:</u> Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatok rendszeres nyilvántartása, frissítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport létrehozása, működtetése.
Résztevők és felelős	Idősek nappali ellátása, mozgáskorlátozottak egyesülete. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Fogyatékosokat segítő civil szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	- Folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Adatállomány létrejötte. Adatfrissítés, folyamatos nyilvántartás.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatgyűjtés során személyiségi jogok védelmének biztosítása, nem megfelelő együttműködés az adatkezelőkkel. Fokozott odafigyelés, szakmaiság.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás.

5/2.

Intézkedés címe:	Pihenőpadok kihelyezése, közintézmények teljeskörű akadálymentesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A lakástól a közintézményekbe történő eljutás nehézsége, közintézmények teljeskörű akadálymentesítésének hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> A fogyatékkal élők esélyegyenlőségének növelése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Pályázati források felkutatása, - Tervezés, - Megvalósítás.
Résztevők és felelős	Gazdasági szereplők, szakértők. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Fogyatékosokat segítő civil szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Akadálymentesítés – pályázati lehetőségektől függően, - Pihenőpadok kihelyezése – 2021. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Kihelyezett padok száma, teljes körűen akadálymentesített közintézmények száma. Társadalmi és szakmai együttműködés révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi források, pályázati lehetőség hiánya. Folyamatos pályázati forrás kutatása.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, humánerőforrás, saját források.

5/3.

Intézkedés címe:	Érzékenyítő előadások, tolerancia napok szervezése, munkahelyteremtés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Társadalomból való kirekesztődés, nem elfogadás érzése, Fogyatékkal élők számára rendelkezésre álló munkahelyek korlátozott száma.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> A társadalmi csoportok fogyatékkal élők iránti érzékenységének, empátiájának növelése Fogyatékos személyek által is végezhető munkatevékenységek kialakításának felkutatása. <u>Rövidtávú cél:</u> előadások megvalósítása, lehetséges foglalkoztatási programok megpályázása. <u>Középtávú cél:</u> Pályázatok megvalósítása, lehetőség szerint. <u>Hosszútávú cél:</u> A társadalom elfogadóképességének növelése, összhang megteremtése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Fogyatékkal élők által is végezhető munkatevékenységek feltérképezése. - Gazdasági szereplőkkel való együttműködés lehetőségeinek felkutatása. - A megvalósításhoz szükséges pályázatok megkeresése. - Megvalósítás.
Résztevők és felelős	Gazdasági szereplők, fogyatékosokat segítő civil szervezetek. Tiszai Károly polgármester
Partnerek	Gazdasági szereplők, helyi civil szervezetek, Nagyrábéi Református Egyház.
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Előadások megvalósítása – 2021. december 31., - Munkahelyteremtés – pályázati lehetőségek szerint.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Előadásokon való részvételi szám, ismeretszintmérő feladatlap kitöltetése a résztvevőkkel előadás előtt és után. Fogyatékkal élő személyek számára létrejött munkahelyek száma. Társadalmi és szakmai együttműködés révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kevés jelentkező, anyagi forrás hiánya, érdektelenség. Figyelemfelhívás ezen ismeretek fontosságára. Nem nyertes pályázat.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, humánerőforrás, technikai erőforrás.

3. Összegző táblázat - Intézkedési Terv

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

Intézkedés sorszama	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzet-elemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1/1.	Esélyegyenlőségi munkatárs ki-nevezése.	Nincs kinevezett és szakmai végzettséggel rendelkező esélyegyenlőségi munkatárs.	legyen kinevezett és szakmai végzettséggel rendelkező esélyegyenlőségi munkatárs.		1.A hivatali dolgozók közül egy fő megbízása az esélyegyenlőségi feladatok ellátásával, 2. Szakirányú képzés.	Tiszai Károly polgármester	1. pontra 2021.december 31. 2. pontra 2022. június 30.	Munkaköri leírás, végzettséget igazoló dokumentumok.	Képzési költség.	Fenntarthatóság intézménysülés révén.
1/2	.							.		

1/2.										
1/3.	Közfoglalkoztatás elősegítése.	A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, a hátrányos helyzetű emberek száma nem csökken, szemléletváltásra van szükség. A településen magas az 55-64 év közöttiek száma.	A munkanélküliek számának csökkentése, egészségi állapotnak megfelelő foglalkoztatás megszervezése.	Az önkormányzat gazdasági programjával.	Pályázat közmunkaprogramokra, kapcsolatfelvétel Foglalkoztatási Osztállyal, foglalkoztatáshoz szükséges dokumentumok összegyűjtése.	Tiszai Károly - polgármester	1. Köz-munkaprogramok megvalósítása folyamatos, 2. Igényfelmérés-érdekelt felkutatása – folyamatos.	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma.	Közmunkaprogram pályázatai, humánerőforrás.	Társadalmi együttműködés révén.
1/4.	Képzés a településen a romák és/vagy mélyszegénységben élők számára.	A munkanélküliek között magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya: kimutatható	A munkanélküliség csökkentése készségfejlesztéssel.	Az önkormányzat gazdasági programjával.	Együttműködés a Szociális és Gyermekvédelmi főigazgatósággal,	Tiszai Károly polgármester	Felmérések készítése: 2018. december 31., pályázatok: folyamatos.	A képzést eredményesen elvégző munkanélküliek száma, a képzés	Pályázati-, saját-, és humánerőforrás.	Az érintett célcsoport érdekeltté tétele a képzés elvégzésében.

		körükben a hatékony álláskeresési technikák és kulcskompetenciák hiánya.			készségfejlesztő, szocializációs tréningek.			által elhelyezkedni tudó munkanélküliek száma.		
1/5.	Romákra vonatkozó adatgyűjtés.	A romákra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei.	A Roma Nemzeti-ségi Önkormány-zattal 1 db munkacsoport felállítása, adatgyűjtés, adatelemzés.		A működő szervezetten belül szükség esetén helyi esélyegyenlőségi információs adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport létrehozása, működtetése.	Tiszai Károly polgármester	2021. december 31. és folyamatos.	Munkaterv, adatelemzések összegzése.	Humán-erőforrás, infrastuktúra.	Együttműködés, partnerség.
1/6.	Egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztése.	A célcsoport tagjai nagyon kevés szűrővizsgálaton vesznek részt, pedig sok	Az egészségi állapot javítása. Célcsoport tagjainak rendszeres részvétele		Egészségügyi dolgozókkal és orvosokkal való kapcsolatfelvétellel, időpon-	Tiszai Károly polgármester	Egészségvédelmi Hét-2019.április 30., egészségtudatos életforma	A szűrővizsgálato-kon résztvevők száma.	Humán-erőforrás, önkormányzati-, pályázati források.	Együttműködés, partnerség.

		egészség- ügyi prob- léma meg- előzhető lenne.	a legalap- vetőbb szűrővizs- gálatokon. Egészség- védelmi Hét szerve- zése.		tok egyez- tetése, propagan- daanyag készítése.		kialaku- lása, rend- szeres szű- rővizsgála- tokon való részvétel – 2022. dec- ember 31.			
1/7.	Szegregált lakhatás csökken- tése.	A reformá- tus temp- lomtól nyugatra lévő tele- pülésré- szen, ille- tőleg az Ady Endre- Gyóni G. utcák vo- natkozásá- ban lakha- tási szegre- gáció ta- paszthal- ható.	Lakhatási szegregáció megszün- tetése.	Önkor- mányzat gazdasági programja.	A szegre- gált élet- helyzetben lévők szo- ciális lak- hatási fel- tételeinek javítása, interven- ció.	Tiszai Ká- roly, pol- gármester	2023.dec- ember 31.	Szegregált élethelyzet- ben élők száma, el- végzett fel- mérések nyilvántar- tása.	Humán- erőforrás, önkor- mányzati-, pályázati források.	Társadalmi együttmű- ködés ré- vén.
	Célirányos foglalkozá- sok, képzé- sek szerve- zése, fej-	Ügyinté- zési-, élet- viteli ne- hézségek, funkcioná-	Ügyinté- zéshez, ön- álló életvi- telhez szükséges		Adatgyűj- tés, szerve- zés, lebo- nyolítás.	Tiszai Ká- roly- pol- gármester	2019. dec- ember 31. és folya- matos	Csökken az ügyinté- zésben a segítségre szoruló száma.	Humán- erőforrás, helyi költ- ségvetési- és pályá-	Folyama- tos képzé- sek.

1/8.	lesztőpedagógus, illetve pedagógusok bevonásával fejlesztő foglalkozások szervezése felnőttek részére.	lis analfabetizmus.	kompetenciák, az értő olvasás képességének fejlesztése.						zati források.	
1/9.	Szociális bérlakások kialakítása.	Lakhatási körülmények romlása, életveszélyessé váló lakóépületek.	Szociális bérlakások kialakítása.		Igények, lehetőségek felmérése, pályázati lehetőségek felkutatása, pályázat benyújtása.	Tiszai Károly, polgármester	Támogatás elnyerés esetén a támogató-okirat szerint.	Létrejött szociális bérlakások száma.	Humán-erőforrás, pályázati forrás.	Nem releváns.
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
2/1.	Szülők részére szervezett szakmai előadások, gyermekpszichológus, mentálhigiénés	A szülők részéről az érzelmi, erkölcsi nevelés hiánya, „jóléti árvák”. Lelkisértült gyermekek	Gyermekek egészséges érzelmi, erkölcsi fejlődése a családban, gyermekek lelki sérüléseinek		Adatgyűjtés, a szükséges óraszámokban az előadások és terápiás foglalkozá-	Tiszai Károly, polgármester	2021. december 31. – és folyamatos.	A terápiák, előadások száma, a résztvevők száma.	Pályázati források.	Társadalmi és szakmai együttműködés révén.

	szakember bevonása.	számának növekedése.	feloldása, szülői szemlélet-fejlesztés.		sok megszervezése, helyszín és időpont egyeztetése, megvalósítás.					
2/2.	A Család- és Gyermejjóléti Szolgálat szupervízora.	A szolgálat munkatársai folyamatos kiégésnek vannak kitéve.	A szakmai kiégés megelőzése.	Család- és Gyermejjóléti Szolgálat szakmai programja.	Szupervíziók megszervezése, részvétel.	Bézi Lajosné, intézményvezető	Folyamatos.	A szupervíziókön való részvételi arány.	Saját- és pályázati források.	Szupervíziók megszervezése.
2/3.			.							én.
2/4.	Szakemberek körének bővítése a fejlesztésre szoruló gyermekek ellátásában.	Nem megoldott a fejlesztésre szoruló gyermekek időbeli szakértői véleményezése, valamint kevés a szakember és a fejlesztésre rendelkezésre álló órák	Kezdeményezés, hogy a nevelési tanácsadó biztosítson több szakembert a gyermekek szűrővizsgálatára és fejlesztésére.	Óvodai pedagógia program.	Kezdeményezés az illetékes minisztériumnál.	Tiszai Károly, polgármester	2021. december 31.	A nevelési tanácsadó szakember létszámának emelkedése.	Állami támogatás, jogszabálymódosítás.	Szakmai együttműködés révén.

		száma.								
2/5.	Diétás nővér és szakács alkalmazása, diétás konyha kialakítása.	Egyre több a különleges betegséggel küzdő gyermek.	A különleges betegséggel küzdő gyermekek szakszerű ellátásnak biztosítása a köznevelési intézményekben.		Pályázati lehetőségek feltérképezése, dolgozók továbbképzése, eszközbeszerzés.	Tiszai Károly, polgármester	Képzés: 2021. december 31. Pályázat: 2019. december 31. – pályázati kiírás esetén.	Szükséges képesítések megszerzése, diétás konyha kialakítása.	Uniós- és hazai pályázati forrás, önkormányzati költségvetési támogatás, humán erőforrás.	Szakmai együttműködés révén.
2/6.	Adománygyűjtés vagy helyi pályázati eljárás keretében lehetőség biztosítása a hátrányos helyzetű gyermekek táborozásban való részvételére.	A rászoruló HH-s gyermekek közül sem mindenki jut el az Erzsébet táborkba, mert nem tudja biztosítani a szükséges önerőt.	Támogatási rendszer kialakítása.		Pályázati feltételek kialakítása, beillesztés önkormányzati dokumentumokba, pályázati eljárás lebonyolítása, adománygyűjtés.	Tiszai Károly, polgármester	A pályázati felhívást szabályozó önkormányzati rendelet szerint.	A támogatásban részesülők száma.	Saját- és pályázati forrás, humán erőforrás.	Rendeleti szabályozás hatályának fenntartása.
III. A nők esélyegyenlősége										

3/1.	Utaztatással vagy helybeli szűrővizsgálat szervezésével biztosítani az ellátás igénybevételének lehetőségét.	Kevés nő vesz részt szűrővizsgálaton.	Lehetőség megteremtése preventív vizsgálatokon való részvételre.		Kapcsolatfelvétel az ellátást nyújtó intézményekkel. Érintettek igényeinek felmérése. Értesítés a szűrővizsgálatokról.	Tiszai Károly, polgármester	Folyamatos.	Szűrővizsgálatokon résztvevők száma.	Önkormányzati költségvetési és humán erőforrás.	Megfelelő felvilágosítás, anyagi támogatás.
3/2.	Képzések a településen a nők számára.	A nők alacsonyabb képzettségi szintje.	A nők képzettségi szintjének emelése, képzések lebonyolítása, folyamatos indítása lehetőség szerint.		Piackutatás, igényfelmérés, szervezés, lebonyolítás.	Tiszai Károly, polgármester	Folyamatos.	Képzéseket eredményesen elvégzők száma. Illetve a megszerzett képességgel elhelyezkedni tudó nők száma.	Humán erőforrás, saját- és pályázati forrás.	Motiváció.
3/3.	Nők áldozattá válásának megelőzése, áldo-	A családon belüli erőszakos cselekedetek nagy része	A családon belüli erőszak áldozatainak hatékony segítése,	Bűnmegelőzési koncepció.	Áldozatok megfelelő segítése és ellátása az ismételt ál-	Tiszai Károly, polgármester	Folyamatos.	Rendezvények, felderített esetek számának növekedése.	Humán erőforrás, anyagi források.	Társadalmi együttműködés révén.

	zatok segí- tése.	felderítet- len.	áldozattá- válás meg- előzése.		dozattá- válás pre- venciójá- val. Tele- pülési bűnmeg- előzési nap szervezése.					
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
4/1.	Idősek ál- dozattá vá- lásának megelő- zése.	Az idősek csoportja fokozottan kitett az ál- dozattá vá- lás veszély- ének.	Az idősek fokozott tá- jékozta- tása, felvi- lágosítása, prevenációs munka az áldozattá válás meg- előzése ér- dekében.	Bűnmeg- előzés kon- cepció.	Az idős emberek környezet- ének, ott- honának védelmét szolgáló in- tézkedések bővítése. Térfigyelő kamerák felszere- lése. Az idősek fel- világosí- tása, tájé- koztatása bűncselek- mények ál- dozatává válásának megelőzése	Tiszai Ká- roly, pol- gármester	Folyama- tos, a térfi- gyelő ka- merák fel- szerelése pályázati forrástól függ.	Térfigyelő kamerák számának növeke- dése, ren- dezvényen megjelen- tek száma.	Humán- erőforrás, uniós és hazai pá- lyázati for- rás, helyi költségve- tési forrás, önkéntesek.	Társadalmi együttmű- ködés ré- vén.

4/1.					érdekében, többek között az „idősek napja” rendezvény keretében.					
4/2.	Közfoglalkoztatás.	A munkanélküliek között magas az 55-64 év közöttiek aránya.	Közfoglalkoztatás folytatása, egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása. Az idős korosztály foglalkoztatási arányának növelése.		Az önkormányzat minden évben pályázatot nyújt be közfoglalkoztatásra. Igényfelmérés, érdekeltek felkutatása, tájékoztatás, jó gyakorlatok bemutatása, piackutatás, lehetséges vevői kör meghatározása, helyi erőforrások	Tiszai Károly, polgármester	2021. december 31. és folyamatos.	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma, jegyzőkönyvek, jelenléti ívek.	Közmunkaprogram pályázat, humánerőforrás.	Társadalmi együttműködés révén.

					feltérképezése.					
4/3.	Képzések folyamatos szervezése, eszközpark fejlesztése.	Az idős emberek ismerettel rendelkezők a számítógép és internet-használat területén, nappali ellátottak részére nyújtott szolgáltatások szűk köre.	A számítógép és internet használathoz szükséges ismeretek nyújtása, bővítése, eszközpark fejlesztése.		Igényfelmérés, képzés, eszközvásárlás.	Tiszai Károly, polgármester	2020. december 31.	Képzések és azon résztvevők száma, jelenléti ívek, nyilvántartások.	Pályázati forrás, humánerőforrás, technikai erőforrás.	Társadalmi és szakmai együttműködés.
4/4.	Járda- és útfelújítás, gépjárműbeszerzés, üzemeltetés.	Nappali ellátást nyújtó intézménybe való eljutás nehézsége.	Közlekedésmegkönnyítése az idős emberek részére, ezáltal a nappali ellátásban résztvevők számának növelése, komfort megterem-		Igényfelmérés, felújítások, gépjárműbeszerzés.	Tiszai Károly polgármester.	Utak-, járdák minőségének feltérképezése: 2018. december 31., Gépjárműbeszerzés: pályázatfüggő.	Idős nappali ellátásában résztvevők és a felújított utak-, járdák számának növekedése.	Pályázati-, humán-, és technikai erőforrások.	Társadalmi és szakmai együttműködés révén.

			tése a közlekedésben.							
4/5.	Az egészségügyi ellátásnak helyet adó épület energetikai korszerűsítése, házi-orvosi, fogorvosi eszközpark fejlesztése.	Egészségügyi ellátás körülményeinek, eszközellátottságának romlása.	Idősek egészségügyi ellátása körülményeinek javulása, széleskörű orvosi ellátás helyben történő igénybevételének lehetősége.	Az önkormányzat gazdasági programja.	Pályázati források felkutatása, épületfelújítás, eszközvásárlás.	Tiszai Károly, polgármester.	Igényfelmérésre: 2018. december 31., Eszközbeszerzés, felújítás: pályázati lehetőségek szerint.	Helyben elvégezhető vizsgálatok körének bővülése, eszközök számának növekedése, energiahatékonyság növekedése.	Pályázati-, humán-, és technikai erőforrások.	Az épület fenntartási költségeinek csökkenése, pályázati források.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
5/1.	Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatgyűjtés.	Az önkormányzat nem rendelkezik kellő adattal a fogyatékkal élők számára és igényére vonatkozóan.	Esélyegyenlőség biztosítása érdekében szükséges adatok rendelkezésre állása, adattár.		Helyi információs- és adatgyűjtő munkacsoport létrehozása.	Tiszai Károly, polgármester	Folyamatos.	Adatállomány létrejötté.	Humán-erőforrás, technikai erőforrás.	Adatfrissítés, folyamatos nyilvántartás.
5/2.	Pihenőpa-	A lakástól	A fogyatékkal élők		Pályázati források	Tiszai Károly	Pihenőpa-	Kihelyezett padok	Pályázati	Társadalmi és szakmai

	dok kihe-lyezése, közintéz-mények teljeskörű akadály-mentesí-tése.	a közintéz-ményekben történő el-jutás ne-hézsége, közintéz-mények teljeskörű akadály-mentesíté-sének hiá-nya.	esély-egyenlősé-gének nö-velése.		felkuta-tása, terve-zés, meg-valósítás.	roly, pol-gármester	dok kihe-lyezése: 2021. dec-ember 31. akadály-mentesí-tés: pályá-zati lehetősé-gektől függően.	száma, tel-jeskörűen akadály-mentesített közintéz-mények száma.	forrás, sa-ját- és hu-mán erőfor-rás.	együttmű-ködés ré-vén.
5/3.	Érzéke-nyítő elő-adások, to-lerancia napok szervezése, munkahely teremtés.	Társada-lomból való kirekesztő-dés, nem, elfogadás érzése. Fogyatékkal élők számára rendelkezésre álló munkahe-lyek korlá-tozott száma.	A társa-dalmi cso-portok fo-gyatékkal élők iránti érzékeny-ségnek, empátiájá-nak növe-lése. Fogyatékos személyek által is vé-gezhető munkate-vékenysé-gek kiala-kításának		Fogyatékkal élők ál-tal is vé-gezhető munkate-vékenysé-gek feltér-képezése. Gazdasági szereplők-vel való együttmű-ködés lehe-tőségeinek felkuta-tása, pá-lyázati le-hetőségek keresése.	Tiszai Ká-roly, pol-gármester	Előadások megvalósí-tása: 2021. december 31. , Munka-helyterem-tés: pályá-zati lehetősé-g szerint.	Előadáso-kon való részvételi szám. Szintfel-mérő fel-adatlapok kitöltetése a résztve-vőkkel. Fogyatékkal élő sze-mélyek számára létrejött munkahe-lyek száma.	Pályázati-, humán- és technikai források.	Társadalmi és szakmai együttmű-ködés ré-vén.
5/3.										

			felkuta- tása.							
--	--	--	-------------------	--	--	--	--	--	--	--

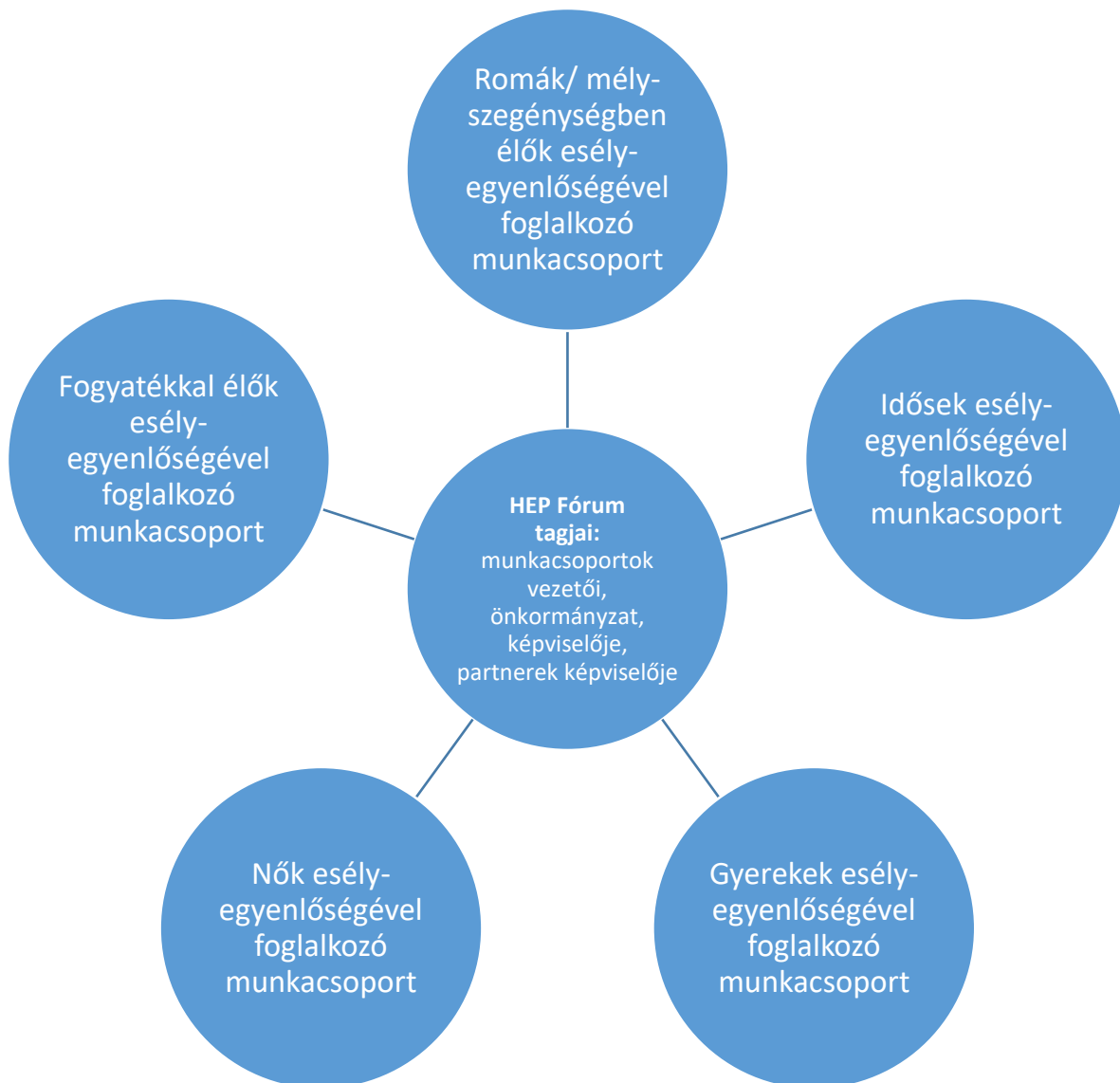
4. Megvalósítás

Nagyrábé Nagyközség Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadását megelőzően a konzultáció és véleményformálás lehetőségét minden, a megvalósításba bevont szakmai és társadalmi partner számára biztosítja.

Annak érdekében, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítása hatékony, a tervezett intézkedések hosszú távú érvényesülése, fenntartható fejlődése biztosított legyen, Nagyrábé Nagyközség Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Fórumot állít fel és működtet.

A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum tagjai:

- települési önkormányzat képviselői,
- önkormányzati intézmények, szolgáltatók képviselői,
- nem önkormányzati intézmények képviselői,
- civil partnerek képviselői.

A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum feladatai:

- A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulásának nyomon követése, dokumentálása;
- a kitűzött célok megvalósulásának vizsgálata, a szükséges beavatkozások meghatározása, beépítése az Intézkedési tervbe;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Program kétévenkénti felülvizsgálata;
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Program és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, társadalmi konzultációra bocsátása.

Az Intézkedési tervben megjelenített intézkedések részletes tartalmi kidolgozása, a megvalósítandó tevékenységek tervezése az adott szakterület és intézménycsoport képviselőinek aktív részvételével, az e célból létrehozott **tematikus munkacsoportokon belül** valósul meg.

5. A program nyilvánossága

A Helyi Esélyegyenlőségi Program számára minél szélesebb nyilvánosság biztosítása szükséges. Az esélyegyenlőségi intézkedések hatékony megvalósulása, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakításának érdekében Nagyrábé Nagyközség Önkormányzata a Programot a közzéteszi, az egyes intézkedések várható és elért eredményeiről a lakosságot tájékoztatja, illetve évente fórumot szervez.

Felelős: Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetője.

Határidő: minden év október 31.

6. Kötelezettségek és felelősségi körök

Nagyrábé Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programjának **végrehajtásáért** a települési önkormányzat részéről **Tiszai Károly** polgármester felel.

A polgármester feladata és felelőssége:

- annak biztosítása, hogy a település minden lakója, de főként az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program, illetve, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és a településen működő intézmények, szolgáltatók dolgozói ismerjék és kövessék a benne foglaltakat;
- annak biztosítása, hogy az önkormányzat, illetve az egyes intézmények vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget az intézkedések végrehajtásához;

- az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a szükséges lépéseket megtétele, a jogsértés következményeinek elhárítása céljából a szükséges intézkedések megtétele.

Nagyrábé Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programja megvalósításának **koordinációjáért** a települési önkormányzat részéről **Peténé Majoros Emese**, Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetője felel.

Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- az intézkedési tervben érintett felek tevékenységének összehangolása, koordinálása;
- az intézkedések végrehajtásának nyomon követése;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum munkájának koordinálása.

7. Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelőségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

8. Elfogadás módja és dátuma

I. A Nagyrábé Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Nagyrábé Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Nagyrábé, 2018. június 20.

Mellékletek:

Tiszai Károly
polgármester

Peténé Majoros Emese
jegyző

Nagyrábé Nagyközség Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Szabó Kálmán Nagyrábé Nagyközség Roma Nemzetiségi Önk. Elnöke

Nagyrábé, 2018.

Bézi Lajosné Nagyrábéi Óvoda-Bölcsőde, Család- és Gyermekjóléti
Szolgálat Intézményvezetője

Nagyrábé, 2018.

Herczeg Imréné Nagyrábéi Móricz Zsigmond Általános Iskola Intézmény-
vezetője

Nagyrábé, 2018.....

Aranyi Anikó Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ, Család- és
Gyermekjóléti Szolgálat és Központ 7. számú telephelyé-
nek vezetője

Nagyrábé, 2018.....

Kis Dávid Nagyrábéi Református Egyház Lelkipásztora

Nagyrábé, 2018.....

Kollárik Péter Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Családsegítője

Nagyrábé, 2018.....

Kovács-Juhász Ivett

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Családsegítője

Nagyrábé, 2018.....

Széchenyi István

Hajdú-Bihari Mozgáskorlátozottak Egyesülete

Nagyrábé, 2018.....

Ráczné Fekete Ilona

Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár

Nagyrábé, 2018.....

Dr. Gál Jenő Attila

Háziorvos

Nagyrábé, 2018.....

Dr. Tverdota László

Háziorvos

Nagyrábé, 2018.....

Balogh Erika

Barangoló Ifjúsági és Kulturális Egyesület

Nagyrábé, 2018.....

Balogh Csaba

Amenca-Velünk Európába Szervezet

Nagyrábé, 2018.....

Szabóné Sólyom Anikó

Nagyrábé Védőnői Szolgálat

Nagyrábé, 2018.....